

Finansutskottets betänkande 2025/26:FiU20

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner regeringens riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken i enlighet med 2026 års ekonomiska vårproposition och avslår samtliga motionsyrkanden.

Utskottet föreslår även att riksdagen lägger regeringens skrivelse med anledning av Riksrevisionens granskningsrapport om tillämpningen av det finanspolitiska ramverket 2025 till handlingarna och avstyrker motionsyrkandet.

I betänkandet finns fem reservationer (S, V, C, MP) och ett särskilt yttrande (S).

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Osäkerheten och oförutsägbarheten om den geopolitiska och handelspolitiska utvecklingen är betydande. Sedan den ekonomiska vårpropositionen lämnades till riksdagen har kriget i Iran och stängningen av Hormuzsundet bidragit till stigande globala energipriser och försämrade tillväxtutsikter i såväl Sverige som omvärlden. Det har medfört att regeringen har reviderat ned prognosen för BNP för 2026 och reviderat upp den för 2027. Även arbetslösheten har reviderats upp för 2026. Den pågående återhämtningen i svensk ekonomi väntas fortsätta, men i en långsammare takt än vad som bedömdes i vårpropositionen för 2026. Prognosen är att BNP växer med 2,3 procent 2026 och med 2,7 procent 2027. Arbetslösheten väntas uppgå till 8,5 procent 2026 och minska till 7,8 procent 2027.

Politiken ska inriktas på att säkerställa en varaktig återhämtning av ekonomin och på att fortsätta att bygga Sverige starkare för att bli mer konkurrens- och motståndskraftigt. Den ekonomiska politiken ska fokusera på tre områden: att fortsätta att värna de offentliga finanserna, möjliggöra fler arbetstillfällen i Sverige samt säkerställa att ansträngning lönar sig.

För att kunna stötta ekonomin vid behov ska politiken fortsätta att inriktas på att säkerställa starka offentliga finanser under kommande år. Politiken ska också fortsätta att vara tillväxtinriktad, vilket kan öka utrymmet för reformer. Samtidigt har Sverige en hög nivå på de offentliga investeringarna framöver.

För att värna styrkan i de offentliga finanserna bör därför, i enlighet med regeringens bedömning, nya större reformer i huvudsak vara finansierade under nästa mandatperiod. Framtida reformer bör inte heller finansieras genom höjda skatter på arbete eller sparande, eftersom det riskerar att försvaga den svenska ekonomins motståndskraft och konkurrenskraft.

Politiken ska vidare inriktas på att möjliggöra fler arbetstillfällen i Sverige genom att fokusera på åtgärder som gör det mer lönsamt att arbeta och mer attraktivt att investera i Sverige, samt på att skapa nya jobb.

Utskottet delar regeringens bedömning att goda skattevillkor är avgörande för ett konkurrenskraftigt näringsliv och välkomnar regeringens ambition att framöver ha beredskap att ytterligare förbättra villkoren för svenska företag, samtidigt som möjligheterna till kompetensutveckling stärks. Politiken ska också fortsätta att inriktas på att möjliggöra kärnkraftens bidrag till en långsiktigt hållbar energiförsörjning.

Vidare ska politiken inriktas på att säkerställa att ansträngning lönar sig. Utskottet delar regeringens bedömning att höga skatter på arbete och alltför generösa bidragssystem hämmar drivkrafterna till arbete. Utskottet välkomnar därför att regeringen under mandatperioden har sänkt skatten på arbete, med särskilt fokus på låga och medelhöga inkomster. I likhet med regeringen anser utskottet att politiken även bör fortsätta att inriktas på att genomföra den s.k. bidragsreformen med bl.a. ett bidragstak vid mottagande av försörjningsstöd. Vidare bör det, som regeringen framhåller, löna sig att ha arbetat. Politiken ska därför inriktas på att stärka kopplingen mellan arbete och pension, så att det finns en tydlig skillnad mellan att ha arbetat och att inte ha gjort det.

Den osäkerhet som omgärdar den ekonomiska utvecklingen gör även att bedömningen av de offentliga finanserna är osäker. Den offentliga förvaltningens finansiella sparande väntas vara negativt 2026–2029. Finanspolitiken är tydligt expansiv 2026, vilket enligt utskottet är motiverat av behovet av att stötta ekonomin, som befinner sig i en utdragen lågkonjunktur med risk för långvarigt negativa effekter. Utskottet noterar att finanspolitiken sedan gradvis anpassas i takt med att resursutnyttjandet förbättras och lågkonjunkturen klingar av. Det strukturella sparandet kommer att avvika från målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande 2026 och 2027. Utskottet konstaterar att det finanspolitiska ramverket medger en avvikelse för nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina 2026–2034 och för konjunktur-stabilisering i lågkonjunktur.

Återgången mot balansmålet bedömer regeringen påbörjas 2027. Utskottet betonar vikten av att tidsbegränsade budgetpolitiska åtgärder förblir tidsbegränsade för att de inte ska bli en källa till offentligfinansiella problem framöver. Utskottet noterar att regeringen bedömer att den finanspolitiska

stimulansen inte är större än att dess effekt på inflationen kan hanteras genom penningpolitiken.

I enlighet med praxis redovisar regeringen sin bedömning av utgiftstakets nivå 2029 redan i den ekonomiska vårpropositionen. Utskottet betonar vikten av en tydlig redovisning från regeringen av om utgiftstakets nivå som andel av potentiell BNP är ett uttryck för en önskvärd utgiftskvot och att regeringen motiverar sin principiella syn på hur utgiftstaket sätts i förhållande till målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande. Utskottet kommer att få möjlighet att återkomma i frågan när utgiftstaket för 2029 ska beslutas av riksdagen i höst.

Utskottet välkomnar regeringens redovisning i propositionen av den finanspolitiska konjunkturstabiliseringen. Samtidigt ser utskottet möjligheter att ytterligare utveckla redovisningen i förhållande till de principer som anges i ramverksskrivelsen 2025.

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:100 2026 års ekonomiska vårproposition.

Skrivelse 2025/26:241 Riksrevisionens rapport om tillämpningen av det finanspolitiska ramverket 2025.

Fem yrkanden i följd motioner.

Tolv yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	6
Redogörelse för ärendet	8
Ärendet och dess beredning.....	8
Utskottets överväganden.....	9
1 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken	9
1.1 Propositionen.....	9
1.2 Motionerna	27
Socialdemokraterna.....	27
Vänsterpartiet.....	29
Centerpartiet.....	30
Miljöpartiet	32
Motioner från allmänna motionstiden 2025/26	33
1.3 Skatteutskottets yttrande.....	34
1.4 Kompletterande information.....	35
1.5 Utskottets ställningstagande	39
2 Riksrevisionens rapport om tillämpningen av det finanspolitiska ramverket 2025	45
Reservationer	48
1. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, punkt 1 (S).....	48
2. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, punkt 1 (V)	50
3. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, punkt 1 (C).....	52
4. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, punkt 1 (MP)	54
5. Riksrevisionens rapport om tillämpningen av det finanspolitiska ramverket 2025, punkt 2 (C).....	56
Särskilt yttrande.....	58
Riksrevisionens rapport om tillämpningen av det finanspolitiska ramverket 2025, punkt 2 (S).....	58
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	59
Proposition 2025/26:100	59
Följdmotionerna	59
Skrivelse 2025/26:241.....	59
Följdmotionen	59
Motioner från allmänna motionstiden 2025/26	60
<i>Bilaga 2</i>	
Skatteutskottets yttrande 2025/26:SkU5y	62
<i>Bilaga 3</i>	
Uppteckningar och bilder från det offentliga sammanträdet den 19 februari om Finanspolitiska rådets rapport 2026	75
<i>Tabeller</i>	
Tabell 1 Internationella variabler.....	13
Tabell 2 Försörjningsbalansen	14
Tabell 3 Nyckeltal priser och finansiell variabel Sverige	15

Tabell 4 Finansiellt och strukturellt sparande samt BNP-gap	17
Tabell 5 Utgiftstak för staten och takbegränsade utgifter	19
Tabell 6 Statens budgetsaldo och statskulden	21
Tabell 7 Den offentliga förvaltningens finanser	22

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:100 punkt 1 och avslår motionerna

2025/26:617 av Markus Kallifatides (S),
2025/26:1048 av Jamal El-Haj (-) yrkandena 2–5,
2025/26:1146 av Anders Karlsson (C),
2025/26:2493 av Jesper Skalberg Karlsson (M),
2025/26:2496 av Jesper Skalberg Karlsson (M),
2025/26:3150 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkandena 1 och 2,
2025/26:3421 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 40,
2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 23,
2025/26:4101 av Magdalena Andersson m.fl. (S),
2025/26:4108 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V),
2025/26:4110 av Martin Ådahl m.fl. (C) och
2025/26:4118 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 1.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (MP)

2. Riksrevisionens rapport om tillämpningen av det finanspolitiska ramverket 2025

Riksdagen avslår motion

2025/26:4109 av Martin Ådahl (C) och
lägger skrivelse 2025/26:241 till handlingarna.

Reservation 5 (C)

Stockholm den 4 juni 2026

På finansutskottets vägnar

Edward Riedl

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Edward Riedl (M), Oscar Sjöstedt (SD), Gunilla Carlsson (S), Dennis Dioukarev (SD), Joakim Sandell (S), Jan Ericson (M), Charlotte Quensel (SD), Eva Lindh (S), Ida Drougge (M), Hans Eklind (KD), Martin Ådahl (C), David Perez (SD), Janine Alm Ericson (MP), Cecilia Rönn (L), Peder Björk (S), Samuel Gonzalez Westling (V) och Jim Svensk Larm (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 2026 års ekonomiska vårproposition (prop. 2025/26:100) och fyra följdmotioner som väckts med anledning av propositionen. Propositionen innehåller regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Riktlinjernas syfte är att ange politikens inriktning inför budgetpropositionen för 2027.

Riktlinjerna baseras på en beskrivning av finanspolitikens övergripande inriktning, en bedömning av den makroekonomiska utvecklingen och den offentliga sektorns finanser, en redovisning av utmaningarna för sysselsättningspolitiken samt betydelsen av produktivitet och offentliga investeringar, en uppföljning och bedömning av de budgetpolitiska målen, en uppföljning av statens budget samt en bedömning av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet. I propositionen lämnar regeringen på uppdrag av riksdagen också en fördelningspolitisk redogörelse.

I betänkandet behandlar utskottet vidare några motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2025/26.

Avslutningsvis behandlas i betänkandet också en skrivelse från regeringen (skr. 2025/26:241) om Riksrevisionens granskning av regeringens tillämpning av det finanspolitiska ramverket 2025 (RiR 2025:36). Den 29 januari 2026 informerade riksrevisor Christina Gellerbrant Hagberg utskottet om den aktuella granskningsrapporten. En följdmotion har lämnats med anledning av regeringens skrivelse.

En förteckning över de förslag som behandlas finns i bilaga 1.

Skatteutskottet har yttrat sig över propositionen och följdmotionerna. Yttrandet finns i sin helhet i bilaga 2.

Den 19 februari 2026 anordnade utskottet ett offentligt sammanträde om Finanspolitiska rådets rapport 2026 med finansminister Elisabeth Svantesson (M) och rådets ordförande Lars Heikensten. Uppteckningar och bilder från det offentliga sammanträdet finns i bilaga 3 och kommer också att presenteras i en rapport från riksdagen (2025/26:RFR12).

Den 21 april 2026 informerade statssekreterare Johanna Lybeck Lilja utskottet om den årliga lägesrapporten om Sveriges medelfristiga och strukturpolitiska plan i enlighet med EU:s ramverk för ekonomisk styrning.

Den 7 maj 2026 informerade finansminister Elisabeth Svantesson (M) utskottet om det ekonomiska läget och presenterade en uppdaterad prognos för bl.a. BNP och arbetslöshet.

Utskottets överväganden

1 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken och avslår samtliga motionsyrkanden.

Efter att den ekonomiska vårpropositionen lämnades till riksdagen har kriget i Iran och stängningen av Hormuzsundet bidragit till stigande globala energipriser och försämrade tillväxtutsikter i såväl Sverige som omvärlden. Som en följd av det har bl.a. prognosen för BNP reviderats ned för 2026 och reviderats upp för 2027. Den lågkonjunktur som Sverige befinner sig i väntas nu bli mer utdragen än enligt bedömningen i vårpropositionen. Prognosen är att BNP växer med 2,3 procent 2026 och med 2,7 procent 2027.

Politiken ska inriktas på att säkerställa en varaktig återhämtning av ekonomin och på att fortsätta att bygga Sverige starkare för att bli mer konkurrens- och motståndskraftigt. Den ekonomiska politiken ska fokusera på tre områden: att fortsätta att värna de offentliga finanserna, möjliggöra fler arbetstillfällen i Sverige samt säkerställa att ansträngning lönar sig.

Den osäkerhet som omgärdar den ekonomiska utvecklingen gör även att bedömningen av de offentliga finanserna är osäker. Den offentliga förvaltningens finansiella sparande väntas vara negativt 2026–2029. Det strukturella sparandet kommer att avvika från målet för det finansiella sparandet 2026 och 2027. Det finanspolitiska ramverket medger en avvikelse från målet för nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina 2026–2034 och för konjunkturstabilisering i lågkonjunktur. Återgången mot balansmålet väntas påbörjas 2027.

Jämför reservation 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

1.1 Propositionen

I propositionen lämnar regeringen förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Riktlinjerna är baserade på den bedömning som görs i propositionen av bl.a. den makroekonomiska utvecklingen och den offentliga sektorns finanser.

Regeringen konstaterar i propositionen att den ekonomiska återhämtningen i svensk ekonomi har börjat ta fart, men att den riskerar att tyngas av den

globala osäkerheten till följd av kriget i Mellanöstern. De geoeconomiska riskerna bedöms ha blivit mer påtagliga, tullar används som påtryckningsmedel och konkurrensen om investeringar och kompetens har hårdnat. En växande global skuldsättning bedöms vidare begränsa många länders handlingsutrymme och skapa obalanser som kan utlösa eller förstärka ekonomiska problem.

Riskerna för en försämrad ekonomisk utveckling bedöms som betydande, varför finanspolitiken behöver inriktas på att bygga skyddsbarriärer så att den svenska ekonomins återhämtning kan fortsätta. Regeringen avser därför att föra en ekonomisk politik som består av tre delar och som handlar om att fortsätta värna de offentliga finanserna, att möjliggöra fler svenska jobb och att ansträngning alltid ska löna sig. En ekonomi som växer, är konkurrenskraftig och står på egna ben bedöms som avgörande för att möjliggöra en välfärd som går att lita på, ett robust försvar och ett starkt rättsväsen.

I propositionen redogör regeringen även för förslag som lämnas i propositionen Vårändringsbudget för 2026 (prop. 2025/26:99).

Regeringens inriktning på den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Värna de starka offentliga finanserna

Regeringen konstaterar att Sverige har en låg offentlig skuldsättning och offentliga finanser i världsklass. Detta gör enligt regeringen den svenska ekonomin motståndskraftig. Samtidigt konstaterar regeringen att det mest utmanande säkerhetsläget sedan andra världskriget har krävt stora försvars-satsningar och att regeringen nu genomför den största upprustningen av svenskt försvar sedan kalla krigets början. För att komma till rätta med den grova kriminaliteten beräknas vidare anslagen till rättsväsendet öka med mer än 50 procent mellan 2023 och 2028. Regeringen konstaterar också att stora satsningar har gjorts på transportinfrastrukturen i Sverige, där utgångspunkten är att underhållsskulden för det svenska väg- och järnvägsnätet ska byggas bort så fort som det är möjligt.

Samtidigt konstaterar regeringen att det finns betydande risker kopplade till den globala ekonomiska utvecklingen, och man avser därför att fortsätta att föra en politik som säkerställer starka offentliga finanser under kommande år, för att vid behov kunna stötta ekonomin.

Regeringen avser också att fortsätta att föra en tillväxtinriktad politik som kan öka utrymmet för reformer.

De offentliga investeringarna i Sverige ligger enligt regeringen på en hög nivå framöver. Regeringen anser därför att nya större reformer i huvudsak bör vara finansierade under nästa mandatperiod för att värna styrkan i de offentliga finanserna.

Enligt den parlamentariska överenskommelsen om finansiering av försvaret och stöd till Ukraina ska den offentliga förvaltningens finansiella

sparande vara i balans senast 2035. Det kräver enligt regeringen att finansieringsåtgärder genomförs successivt, och det är rimligt att det arbetet inleds under nästa mandatperiod genom åtgärder som långsiktigt stärker den offentliga förvaltningens finansiella sparande.

Framtida finansiering av reformer ska inte motverka motståndskraften och konkurrenskraften i den svenska ekonomin. Regeringen och Sverigedemokraterna avser därför att inte finansiera framtida reformer med höjda skatter på arbete eller sparande.

Åtgärder som minskar de arbetade timmarna i ekonomin kommer också att undvikas. Genom att finansiera reformer ansvarsfullt och genom att fasa in finansieringen av försvaret avser regeringen att säkerställa ekonomiskt handlingsutrymme om den ekonomiska turbulensen tilltar och Sverige drabbas av ytterligare negativa ekonomiska chocker.

Skapa fler svenska jobb

Konkurrensen om investeringar och kompetens i världen bedöms vara mycket hård. Regeringen avser därför att föra en politik som fokuserar på att det ska vara lönsamt att arbeta och attraktivt att investera i Sverige och på att skapa nya jobb i Sverige. Goda skattevillkor bedöms som avgörande för ett konkurrenskraftigt näringsliv, och regeringen konstaterar att villkoren för företagen har förbättrats under mandatperioden. Mot bakgrund av det rådande omvärldsläget avser regeringen att ha beredskap framåt för att fortsätta att förbättra villkoren för svenska företag och samtidigt stärka möjligheterna till kompetensutveckling.

Regeringen konstaterar att Sverige har en finansmarknad i världsklass och att svenskarna har den högsta andelen av sitt sparande i finansiella instrument och produkter i hela EU. Svenskarnas sparande i aktier och fonder bedöms bidra till riskkapital i företagen, entreprenörskap och tillväxt. För att göra sparandet ännu mer attraktivt har regeringen infört en skattefri grundnivå på investeringssparkontot (ISK).

En stabil och fungerande energiförsörjning bedöms som avgörande för att företag ska vilja etablera sig och vara verksamma i Sverige. Regeringen har därför inlett ett arbete för att möjliggöra kärnkraftens bidrag till en långsiktigt hållbar energiförsörjning.

Ansträngning ska löna sig

I propositionen konstateras att höga skatter på arbete och alltför generösa bidragssystem hämmar drivkrafterna till arbete. Regeringen har därför sänkt skatten på arbete med inriktning på låga och medelhöga inkomster tre gånger under mandatperioden. Det påbörjade arbetet med att införa en bidragsreform med bl.a. bidragstak för mottagande av försörjningsstöd ska fortsätta.

Det ska även löna sig bättre att ha arbetat, varför regeringen avser att inrikta politiken på att stärka kopplingen mellan arbete och pension. Det ska finnas en tydlig skillnad mellan att ha arbetat och att inte ha gjort det.

Utöver att drivkrafterna för att börja studera eller arbeta inte är tillräckligt starka konstaterar regeringen att många arbetslösa saknar tillräckliga möjligheter att ta de arbeten som efterfrågas av arbetsgivare för att de saknar rätt kvalifikationer. Regeringen har därför vid ett flertal tillfällen tillfört medel för fler platser inom t.ex. yrkeshögskolan.

Regeringen bedömer det vidare som angeläget med sysselsättning för personer med nedsatt arbetsförmåga, och Samhall Aktiebolag har en viktig funktion på arbetsmarknaden. Regeringen avser att förstärka Samhalls merkostnadsersättning eftersom bolaget för närvarande har en ansträngd ekonomi. Regeringen och Sverigedemokraterna är överens om att det behövs fler arbetade timmar i ekonomin, vilket bidragsreformen tillsammans med den sänkta skatten på arbete bedöms medföra. Den inriktningen på politiken bedöms även minska den strukturella arbetslösheten framöver.

Regeringens bedömning av den ekonomiska utvecklingen

Regeringen ska enligt 9 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) i den ekonomiska vårpropositionen redovisa prognoser för den makroekonomiska utvecklingen. I propositionen redovisar regeringen sin prognos för den makroekonomiska utvecklingen i Sverige och i övriga världen 2026–2029, med tyngdpunkt på 2026 och 2027. Prognosen baseras på tidigare beslutade, föreslagna och aviserade reformer samt de som föreslås eller aviseras i propositionen Vårändringsbudget för 2026. Prognosen baseras även på förslagen om tillfälligt sänkt skatt på drivmedel och det el- och gasprisstöd som regeringen lämnat i en extra proposition till riksdagen under våren 2026 med förslag till ändringar i statens budget.

I prognosen har inkommande statistik t.o.m. den 5 mars beaktats.

Utsikterna i omvärlden 2026 och 2027

I sin prognos konstaterar regeringen att världsekonomin under 2025 präglades av tvära kast i den amerikanska administrationens handels- och utrikespolitik, men att världshandeln och den globala industriproduktionen ändå utvecklades väl, bl.a. som en följd av tidigare lagd export till USA, stora investeringar i AI, i framför allt USA och Kina, lägre global inflation, lägre räntor, stigande löner samt finanspolitiska åtgärder. Regeringen konstaterar att världsekonomin präglas av geopolitiska spänningar och bedömer att det fortfarande är mycket osäkert hur ekonomin kommer att utvecklas framöver, bl.a. efter de förnyade amerikanska tullutspelen under inledningen av 2026 och kriget i Mellanöstern som eskalerade i februari 2026. Prognosen är att BNP i världen stiger med 3,1 procent 2026 och 2027.

Det konstateras att tillväxten i USA utvecklades starkare än väntat under 2025. Trots högre tullar och en försvagning på arbetsmarknaden motverkades inbromsningen i ekonomin av snabbt stigande AI-relaterade investeringar. Regeringens prognos är att dessa AI-relaterade investeringar även ger ett betydande bidrag till tillväxten 2026. Tillväxten bedöms fortsätta att utvecklas

i enlighet med ett historiskt genomsnitt sedan 2000. Inflationen väntas vara fortsatt förhöjd men gradvis närma sig den amerikanska centralbankens mål till 2027. Styrräntan väntas fortsätta att sänkas under 2026 och 2027.

Prognosen för euroområdet är att den ekonomiska aktiviteten fortsätter att öka i en måttlig takt under det första halvåret 2026. Stigande realinkomster och försvarssatsningar bedöms bidra positivt till tillväxten 2026 och 2027. Samtidigt väntas högre amerikanska importtullar och en ökad konkurrens från Kina ha en dämpande effekt på tillväxten. BNP i euroområdet väntas öka med 2,4 procent 2026 och med 2,0 procent 2027.

I Kina väntas den ekonomiska tillväxten mattas av något under 2026 och 2027, bl.a. till följd av en fortsatt svag inhemsk efterfrågan.

Sammantaget är regeringens prognos att BNP för Sveriges viktigaste handelspartner kommer att utvecklas i något långsammare takt än vad som bedöms som normalt i ett historiskt perspektiv.

Tabell 1 Internationella variabler

Årlig procentuell förändring, utfall 2025 och prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
BNP, euroområdet	1,5	1,2	1,4	1,3	1,2
BNP, USA	2,2	2,4	2,0	2,0	2,0
BNP, Kina	5,0	4,6	4,3	4,1	4,1
Inflationen, euroområdet (HIKP)	2,1	2,0	1,8	2,0	2,0
Inflation, USA (KPI)	2,7	2,7	2,5	2,3	2,3
Dagslåneränta, euroområdet	2,2	1,9	1,9	2,1	2,2
Styrränta, USA	4,4	3,7	3,3	3,2	3,0

Källa: 2026 års ekonomiska vårproposition.

Utsikterna i Sverige 2026 och 2027

Regeringen konstaterar att svensk ekonomi fortfarande befinner sig i en lågkonjunktur, men i en återhämtningsfas.

En bred uppgång i den inhemska efterfrågan bidrog till att den ekonomiska aktiviteten ökade under 2025. En ökad osäkerhet i omvärlden, kopplad till den geopolitiska utvecklingen, däribland kriget i Mellanöstern och högre energipriser, har dock bidragit till svagare förtroende bland hushåll och företag om ekonomins utveckling. Samtidigt finns det flera faktorer som talar för att återhämtningen fortsätter under 2026. Stigande reallöner, lägre inflation och en expansiv finanspolitik bedöms bidra till att stärka hushållens köpkraft och stödja efterfrågan i ekonomin. Sammantaget bedömer regeringen att hushållens konsumtion ökar något snabbare än inkomsterna under 2026, vilket innebär att sparkvoten väntas falla tillbaka något. Under 2027 väntas konsumtionen öka något långsammare än 2026, men i takt med inkomsterna.

Den offentliga konsumtionen bedöms växa i en god takt 2026, främst till följd av konsumtionsutvecklingen i staten.

Stora statliga investeringar bidrog till att de fasta bruttoinvesteringarna ökade under 2025, efter flera år av svag utveckling. De fasta bruttoinvesteringarna väntas fortsätta att öka under 2026. Både näringslivets investeringar och bostadsbyggandet bedöms växa, och stora statliga satsningar inom försvar och infrastruktur bedöms bidra till att de offentliga investeringarna utvecklas starkt.

Regeringen konstaterar att exporten har utvecklats väl under de senaste åren, främst till följd av en stark utveckling i tjänsteexporten. En fortsatt konjunkturåterhämtning i euroområdet väntas ge stöd åt svensk export. Samtidigt bedömer regeringen att den samlade tillväxten hos Sveriges viktigaste handelspartner kommer att vara relativt dämpad de kommande åren, vilket tillsammans med en förhöjd geopolitisk och handelspolitisk osäkerhet bedöms hålla tillbaka exportens tillväxt. Regeringens prognos är därför att exporttillväxten blir relativt låg 2026 jämfört med den genomsnittliga tillväxten under 2000-talet. En fortsatt hög inhemsk efterfrågan väntas bidra till att hålla uppe importtillväxten även 2026.

Sammantaget är regeringens prognos i propositionen att BNP ökar med 2,8 procent 2026 och med 2,5 procent 2027, se tabell 2 nedan.

Tabell 2 Försörjningsbalansen

Årlig procentuell förändring, utfall 2025 och prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
BNP	1,5	2,8	2,5	1,4	1,5
BNP-gap	-1,7	-0,8	-0,1	0,0	0,0
Hushållens konsumtion	1,6	3,1	2,6	2,1	2,1
Offentlig konsumtion	0,7	2,2	0,8	0,3	-0,1
Fasta bruttoinvesteringar	2,0	3,5	3,1	1,7	1,7
Lagerinvesteringar	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Export	3,9	2,6	3,3	2,1	2,4
Import	4,3	2,9	3,0	2,2	2,2

Källa: 2026 års ekonomiska vårproposition.

Regeringen konstaterar att arbetslösheten har stigit under lågkonjunkturen och att den skiljer sig åt mellan olika åldersgrupper. Unga i åldern 15–19 år tenderar att ha en högre andel arbetslöshet än genomsnittet av arbetskraften. Regeringen konstaterar vidare att antalet inskrivna vid Arbetsförmedlingen har minskat sedan mitten av 2025, efter att ha ökat sedan andra halvåret 2023. Framåtblickande indikatorer pekar sammantaget enligt regeringen på att efterfrågan på arbetskraft kommer att fortsätta att öka i närtid, och sysselsättningen bedöms fortsätta att öka under 2026 och 2027, med en minskad arbetslöshet som följd. Prognosen är att arbetslösheten minskar från 8,4 procent 2026 till 7,8 procent 2027.

Prognosjämförelser

I propositionen redovisar regeringen en jämförelse mellan olika bedömares prognoser. Regeringen konstaterar att prognoserna skiljer sig åt i vissa fall och framhåller att det är viktigt att notera att prognoser publiceras vid olika tidpunkter och att prognosmakare därmed inte har tillgång till samma information.

Tillfälligt låg inflation 2026

Inflationen har minskat gradvis under 2025 och 2026 efter att under 2025 ha legat på en något högre nivå än Riksbankens mål om 2 procent. Regeringens prognos är att inflationen fortsätter att minska under 2026 och att den då blir lägre än genomsnittliga nivåer under 2000-talet, vilket bl.a. förklaras av den tillfälliga halveringen av mervärdesskatten på livsmedel som bedöms bidra till att dämpa prisökningarna 2026. Kriget i Mellanöstern har resulterat i stigande priser på olja och gas som väntas få földeffekter för priser på drivmedel och hushållsenergi under 2026. Sammantaget bedömer regeringen att inflationen blir lägre än Riksbankens inflationsmål 2026 för att under 2027 ligga närmare Riksbankens mål.

Tabell 3 Nyckeltal priser och finansiell variabel Sverige

Årlig procentuell förändring, utfall 2025 och prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
KPI	0,7	0,5	1,7	3,4	2,2
KPIF	2,6	1,2	1,6	2,7	2,0
KPI, exklusive energi	2,8	0,9	1,8	2,8	2,0
Styrränta	2,08	1,75	1,82	2,19	2,25

Källa: 2026 års ekonomiska vårproposition.

Utvecklingen i Sverige 2028 och 2029

I propositionen beskriver regeringen ett scenario för svensk ekonomi 2028 och 2029, under förutsättning att inga nya störningar påverkar ekonomin. Scenariot baseras på regeringens principer om att endast beslutade och aviserade förändringar av skatteregler och statens utgifter beaktas. I scenariot antas de kommunala skattenivåerna vara oförändrade, samtidigt som kommuner och regioner antas redovisa resultat i linje med god ekonomisk hushållning på några års sikt. År 2028 bedöms svensk ekonomi vara i konjunkturell balans. Eftersom mervärdesskatten på livsmedel återgår till 12 procent detta år väntas inflationen stiga tillfälligt och bli klart högre än Riksbankens inflationsmål om 2 procent. År 2029 bedöms inflationen vara i linje med inflationsmålet. Styrräntan antas uppgå till 2,19 procent respektive 2,25 procent 2028 och 2029.

Tillväxten i svensk ekonomi drivs av inhemska faktorer, i synnerhet hushållens konsumtion och bostadsinvesteringar. I takt med att även konjunkturläget hos Sveriges viktigaste handelspartner bedöms vara

balanserat väntas svensk export utvecklas i linje med sitt historiska genomsnitt. Potentiell BNP bedöms växa med 1,6 procent per år 2028 och 2029.

Alternativa scenarier

I propositionen beskriver regeringen två alternativa scenarier för den ekonomiska utvecklingen 2026–2029. I huvudscenariot antas kriget i Mellanöstern nå någon form av lösning och energileveranserna via Hormuzsundet kunna återupptas, samtidigt som energiproduktionen i regionen inte begränsas i någon större omfattning under längre tid.

I det första alternativscenariot antas inflationen i Sverige och omvärlden bli betydligt högre än i huvudscenariot, främst på grund av högre energipriser och indirekta effekter när företag höjer priser för att kompensera ökade kostnader. Inflationstakten är betydligt högre 2026–2027. Den högre inflationen dämpar hushållens konsumtion, även om ett lägre sparande motverkar effekten något. Företagens investeringar hålls tillbaka av högre kostnader och svagare global efterfrågan. Samtidigt antas Riksbanken föra en något mer åtstramande penningpolitik, vilket dämpar aktiviteten men motverkar stigande inflationsförväntningar och lönetryck. Sammantaget blir BNP-tillväxten lägre 2026 och 2027 än i huvudscenariot, och de offentliga finanserna försvagas till följd av lägre konsumtion och investeringar och något högre arbetslöshet. Återhämtningen tar fart 2027, tillväxten blir högre än i huvudscenariot 2028 och ekonomin är i balans 2029.

I det andra alternativscenariot innebär ökad osäkerhet om den framtida ekonomin att de högre energipriserna får en starkare dämpande effekt på hushållens konsumtion och företagets investeringar än i övriga scenarier. Svagare global efterfrågan bidrar också till lägre export, vilket ytterligare pressar nettoexporten och investeringarna. BNP-tillväxten blir betydligt lägre i år och nästa år, och de offentliga finanserna försvagas i jämförelse med övriga scenarier. Den svagare efterfrågan dämpar samtidigt de indirekta inflationseffekterna, och ett lägre resursutnyttjande bidrar till lägre inflationstryck. KPIF-inflationen blir därför tydligt lägre 2026 och 2027 än i det första scenariot. Konjunkturen försvagas något igen 2026, återhämtningen tar fart 2027 och ekonomin når balans först 2029.

Den offentliga förvaltningens finanser och det finanspolitiska ramverket

Uppföljning av målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande

Regeringen ska enligt 2 kap. 1 a § budgetlagen vid minst två tillfällen per år redovisa för riksdagen hur målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande uppnås. Regeringen ska vid en bedömd avvikelse från målet redogöra för hur en återgång till målet ska ske. Riktmärket för en tydlig

avvikelse är att det strukturella sparandet avviker från målnivån med mer än 0,5 procent av potentiell BNP.

Målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande är ett överskott på en tredjedels procent av BNP över en konjunkturcykel. Från och med 2027 är målet att uppnå balans över en konjunkturcykel. För att bedöma måluppfyllelsen i ett framåtblickande perspektiv används det strukturella sparandet.

Regeringen bedömer att det strukturella sparandet kommer att avvika från målet både 2026 och 2027. Avvikelsen beror främst på ökade försvarsutgifter och stöd till Ukraina, men även på finanspolitiska åtgärder som syftar till att dämpa effekterna av den utdragna lågkonjunkturen. Regeringen bedömer att avvikelsen är i linje med principerna i det finanspolitiska ramverket, eftersom ramverket medger avvikelse för nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina 2026–2034 samt för finanspolitisk konjunkturstabilisering i lågkonjunktur. I propositionens avsnitt 7.6 Utgifter som medger en avvikelse från målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande redovisas en sammanställning över hittills beslutade och föreslagna tillskott till försvaret och stöd till Ukraina.

Tabell 4 Finansiellt och strukturellt sparande samt BNP-gap

Procent av BNP om inget annat anges. Utfall 2025, prognos 2025–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Finansiellt sparande	-1,3	-2,6	-2,0	-0,7	-0,2
Strukturellt sparande ¹	-0,3	-1,9	-1,6	-0,6	-0,2
Strukturellt sparande, exklusive nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina ¹	0,2	-0,6	-0,3	0,0	0,2
BNP-gap ¹	-1,7	-0,8	-0,1	0,0	0,0

¹Procent av potentiell BNP.

Källa: 2026 års ekonomiska vårproposition.

Återgången mot balansmålet bedömer regeringen påbörjas 2027. Under 2028 bedömer regeringen att det strukturella sparandet, exklusive nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina, når balans. Förstärkningen beror enligt regeringen på att de offentliga inkomsterna ökar snabbare än utgifterna när ekonomin växer och på att tidsbegränsade åtgärder upphör. Några särskilda åtgärder bedömer regeringen inte behöver vidtas för att det strukturella sparandet, exklusive nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina ska uppnå balans 2028. Med tanke på den utdragna lågkonjunkturen bedömer regeringen att det inte är lämpligt att återföra sparandet exklusive nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina till balans i en snabbare takt. Strukturellt sparande inklusive nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina är negativt hela prognosperioden 2027–2029.

Uppföljning av skuldankaret

Den konsoliderade bruttoskuldens andel av BNP uppgick till 35 procent 2025 (se tabell 7). Regeringen bedömer att den konsoliderade bruttoskulden

kommer att uppgå till 36 respektive 37 procent av BNP 2026 och 2027, vilket enligt regeringen är inom toleransmarginalen för skuldankaret. I första hand är det statens del i den konsoliderade bruttoskulden som ligger bakom ökningen av skulden. Kommunsektorns del väntas i stort sett utvecklas i proportion med BNP-tillväxten, medan ålderspensionssystemets innehav av statspapper väntas minska något i förhållande till BNP. Den offentliga förvaltningens finansiella nettoförmögenhet väntas minska som andel av BNP under prognosperioden. Regeringen bedömer att både staten och ålderspensionssystemet bidrar till att nettoförmögenheten minskar mellan 2025 och 2029.

Uppföljning av utgiftstaket för staten

Regeringen ska enligt 9 kap. 3 § budgetlagen redovisa prognoser för utgifterna under utgiftstaket. Om det finns risk för att ett beslutat utgiftstak kommer att överskridas ska regeringen enligt 2 kap. 4 § för att undvika det vidta sådana åtgärder som den har befogenheter för eller föreslå nödvändiga åtgärder för riksdagen.

Enligt den parlamentariska överenskommelsen om finansiering av försvaret och stöd till Ukraina ska utgiftstakets nivåer anpassas efter sådana utgifter som medger en avvikelse från målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande. Utgiftstakets nivå för 2026 och 2027 har höjts i förhållande till de ursprungligt beslutade nivåerna för dessa år.

För 2026 beräknar regeringen att de takbegränsade utgifterna blir 3,4 miljarder kronor högre än i den ursprungligen beslutade budgeten för 2026. Budgeteringsmarginalen beräknas till 37 miljarder kronor.

De takbegränsade utgifterna för 2027 och 2028 beräknar regeringen till 0,2 miljarder kronor högre 2027 respektive 0,9 miljarder kronor lägre 2028 än enligt bedömningen i budgetpropositionen för 2026.

Regeringens bedömning av utgiftstakets nivå 2029

Enligt praxis redovisar regeringen sin bedömning av utgiftstaket för det tredje tillkommande året i den ekonomiska vårpropositionen. Enligt regeringens bedömning bör utgiftstaket för 2029, inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget, uppgå till 2 105 miljarder kronor. Regeringens bedömning görs med utgångspunkt i de bestämningsfaktorer som redovisas i ramverksskrivelsen 2025 (skr. 2025/26:76 Det finanspolitiska ramverket).

Tabell 5 Utgiftstak för staten och takbegränsade utgifter*Miljarder kronor om inte annat anges. Utfall 2025, prognos 2026–2029*

	2026	2027	2028	2029
Av riksdagen beslutade nivåer på utgiftstaket	1 936	2 009	2 105	
Regeringens bedömning av utgiftstaket				2 105
<i>Procent av BNP</i>	28,1	27,9	28,0	27,0
<i>Procent av potentiell BNP</i>	27,8	27,7	28,0	27,0
Takbegränsade utgifter	1 899	1 936	1 936	1 962
<i>Procent av BNP</i>	27,6	26,9	25,8	25,2
Budgeteringsmarginal	37	73	169	143
<i>Procent av takbegränsade utgifter</i>	2,0	3,8	8,7	7,3
<i>Procent av BNP</i>	0,5	1,0	2,2	1,8
Finansiellt sparande	-176	-146	-54	-12
<i>Procent av BNP</i>	-2,6	-2,0	-0,7	-0,2
Strukturellt sparande ¹	-1,9	-1,6	-0,6	-0,2

¹Procent av potentiell BNP.

Källa: 2026 års ekonomiska vårproposition.

Regeringens bedömda nivå på utgiftstaket 2029 medger att de takbegränsade utgifterna för 2029 t.o.m. budgetpropositionen för 2029 som mest kan bli 113 miljarder kronor högre än i nuvarande bedömningar. Det motsvarar ca 1,5 procent av BNP. Regeringen konstaterar att även om det finns ett ledigt utrymme under utgiftstaket innebär det inte att det finns ett utrymme för reformer som ökar de takbegränsade utgifterna. Enligt regeringen kan reformer genomföras efter avstämning mot målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande med hänsyn till eventuella inkomstförändringar.

Den bedömda nivån på utgiftstaket 2029 är oförändrad i nominella termer jämfört med 2028. Som andel av potentiell BNP uppgår den bedömda nivån på utgiftstaket för 2029 till 27,0 procent av potentiell BNP, vilket innebär en minskning med 1 procentenhet jämfört med respektive år 2026–2028.

Budgeteringsmarginalen 2029 är större än den säkerhetsmarginal på 3,0 procent av de takbegränsade utgifterna som anges som riktlinje för budgeteringsmarginalens minsta storlek.

Uppföljning av det kommunala balanskravet

Det kommunala balanskravet understöder målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande. Bestämmelser om det kommunala balanskravet finns i kommunallagen (2017:725). Enligt kommunallagen ska kommuner och regioner ha en god ekonomisk hushållning och budgetera så att intäkterna överstiger kostnaderna, det s.k. balanskravet.

Uppgifter om balanskravsresultatet för 2025 är enligt propositionen ännu inte tillgängliga. Regeringen bedömer att kommunsektorn som helhet kommer att redovisa ett positivt balanskravsresultat för 2025 och att sektorn som helhet

kommer att uppvisa ett resultat som är förenligt med god ekonomisk hushållning 2026–2029.

Finanspolitisk konjunkturstabilisering

I ramverksskrivelsen 2025 anges principer för finanspolitisk konjunkturstabilisering som syftar till att vägleda stabiliseringspolitiska beslut. Vid normala konjunktursvängningar är penningpolitiken det huvudsakliga verktyget för att stabilisera ekonomin, medan finanspolitiken främst verkar genom s.k. automatiska stabilisatorer. I låg- och högkonjunkturer kan penningpolitiken behöva kompletteras med en aktiv finanspolitik för att stabilisera ekonomin, och beslut om aktiv finanspolitisk konjunkturstabilisering bör baseras på bedömningar av resursutnyttjande, inflationstryck och penningpolitikens handlingsutrymme. Den finanspolitiska konjunkturstabiliseringen bör samspela med penningpolitiken för att uppnå en effektiv sammantagen stabiliseringspolitik.

Regeringens bedömning av den finanspolitiska konjunkturstabiliseringen är att finanspolitiken är tydligt expansiv 2026. De automatiska stabilisatorerna bidrar till att hålla uppe efterfrågan i lågkonjunkturen, samtidigt som den aktiva finanspolitiken bidrar till en snabbare konjunkturåterhämtning. Enligt regeringen är den expansiva finanspolitiken motiverad av behovet av att stötta ekonomin, som befinner sig i en utdragen lågkonjunktur med risk för långvariga negativa effekter. Omfattningen på den aktiva finanspolitiken baserar regeringen på en samlad bedömning av behovet av finanspolitisk konjunkturstabilisering. Att stärka hushållens köpkraft bedömer regeringen ändamålsenligt med hänsyn till att lågkonjunkturen till stor del förklaras av hushållens återhållsamma konsumtion. Regeringen konstaterar att bedömningen är förenad med osäkerhet och att den faktiska effekten kan vara både större och mindre.

Finanspolitiken fortsätter att ge ett positivt bidrag till efterfrågan i ekonomin 2027, men regeringen bedömer att effekten är mindre än 2026. Enligt regeringen speglar det att finanspolitiken gradvis anpassas i takt med att resursutnyttjandet förbättras och att lågkonjunkturen klingar av.

Regeringen bedömer att den finanspolitiska stimulansen inte är större än att dess effekt på inflationen kan hanteras genom penningpolitiken. Sammantaget innebär detta att finans- och penningpolitiken samverkar på ett ändamålsenligt sätt och bidrar till en effektiv stabilisering av ekonomin.

Uppföljning av statens budget och de offentliga finanserna 2026

Regeringen beräknar i propositionen att statens budget uppvisar ett underskott på 184 miljarder kronor 2026. Jämfört med prognosen i budgetpropositionen för 2026 revideras budgetsaldot ned med 17 miljarder kronor. Enligt regeringen förklaras detta av nedjusterade inkomster på 18 miljarder kronor.

Regeringens prognos för den offentliga förvaltningens finansiella sparande 2026 är i stort sett oförändrad i förhållande till prognosen i budgetpropositionen för 2026. Fördelat på sektorer rör revideringarna i första hand staten; bl.a. väntas redovisade utgifter för försvarsmateriel öka snabbare än tidigare förväntat.

Prognoser för statens budget, statsskulden och de offentliga finanserna 2027–2029

Prognoserna för statens budget, statsskulden och de offentliga finanserna baseras på regeringens prognos för den makroekonomiska utveckling som regeringen presenterar i den ekonomiska vårpropositionen. Bortom budgetåret baseras de på antaganden om att inga ytterligare finanspolitiska regel- eller anslagsändringar genomförs under prognosperioden.

Tabell 6 Statens budgetsaldo och statsskulden

Miljarder kronor om inte annat anges. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Inkomster i statens budget	1 304	1 357	1 415	1 505	1 559
Utgifter i statens budget	1 406	1 542	1 597	1 578	1 593
däruv statsskuld räntor	30	26	31	39	30
Riksgäldskontorets nettoutlåning	–1	15	40	28	39
Kassamässig korrigering	4	–2	0	0	0
Statens budgetsaldo	–102	–184	–182	–74	–34
<i>Statens budgetsaldo i procent av BNP</i>	<i>–1,6</i>	<i>–2,7</i>	<i>–2,5</i>	<i>–1,0</i>	<i>–0,4</i>
Statsskuld vid årets slut	1 156	1 328	1 499	1 559	1 595
<i>Statsskuld i procent av BNP¹</i>	<i>18</i>	<i>19</i>	<i>21</i>	<i>21</i>	<i>20</i>

¹Avser konsoliderad statsskuld, dvs. statliga myndigheters innehav av statspapper har räknats bort.

Källa: 2026 års ekonomiska vårproposition.

Under 2026 och 2027 beräknar regeringen ett budgetunderskott på i genomsnitt 183 miljarder kronor per år eller 2,6 procent av BNP. Under denna period bedömer regeringen att ekonomin är i lågkonjunktur. Även 2028 och 2029 bedömer regeringen att budgetsaldot är negativt, samtidigt som man bedömer att konjunkturen är i balans dessa år.

Även statsskuld räntor och Riksgäldskontorets nettoutlåning påverkar statens budgetsaldo. Regeringen konstaterar att de högre nivåerna 2027 och 2028 framför allt förklaras av högre inhemska räntor till följd av en växande statsskuld. De kostnadsmässiga räntorna beräknas uppgå till i genomsnitt 31 miljarder kronor per år 2026–2029.

Riksgäldskontorets nettoutlåning i sin tur påverkas av Affärsverket svenska kraftnätets minskade inflöde av flaskhalsintäkter och investeringar samt av lån till ny kärnkraft. I budgetpropositionen för 2026 föreslogs en låneram på 220 miljarder kronor i 2026 års prisnivå för kostnader för investeringar i ny kärnkraft under perioden 2026–2045.

Som andel av BNP väntas den konsoliderade statsskulden öka från 18 procent vid utgången av 2025 till 20 procent vid ingången av 2029.

Regeringen bedömer att den offentliga förvaltningens finansiella sparande är negativt under hela prognosperioden men närmar sig balans 2029.

Tabell 7 Den offentliga förvaltningens finanser

Miljarder kronor om inte annat anges. Utfall 2025 och prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Den offentliga sektorns inkomster	3 130	3 253	3 399	3 578	3 718
Den offentliga sektorns utgifter	3 214	3 429	3 545	3 633	3 730
Finansiellt sparande	-85	-176	-146	-54	-12
<i>Procent av BNP</i>	<i>-1,3</i>	<i>-2,6</i>	<i>-2,0</i>	<i>-0,7</i>	<i>-0,2</i>
Staten	-1,3	-2,7	-2,1	-0,7	-0,2
Ålderspensionssystemet	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5
Kommunsektorn	-0,4	-0,4	-0,4	-0,5	-0,5
Finansiell nettoförmögenhet	1 998	1 919	1 862	1 916	2 009
<i>Procent av BNP</i>	<i>30,4</i>	<i>27,9</i>	<i>25,8</i>	<i>25,5</i>	<i>25,8</i>
Konsoliderad bruttoskuld¹	2 305	2 500	2 694	2 777	2 844
<i>Procent av BNP</i>	<i>35,1</i>	<i>36,3</i>	<i>37,4</i>	<i>37,0</i>	<i>36,5</i>

¹Utgör den s.k. Maastrichtskulden som består av den konsoliderade statsskulden och kommunsektorns skulder på kapitalmarknaden med avdrag för AP-fondernas innehav av statsobligationer.

Källa: 2026 års ekonomiska vårproposition.

Statens finansiella sparande förväntas försvagas kraftigt 2026 jämfört med 2025. Regeringen anger att det till stor del beror på de skattesänkningar som genomförts för att stärka konjunkturåterhämtningen och hushållens ekonomi samt stöd till Ukraina och satsningar inom försvar och rättsväsen. Från och med 2027 bedömer regeringen att de offentliga finanserna gradvis förstärks. Förstärkningen blir särskilt stark 2028 jämfört med 2027, då vissa tillfälliga beslutade stöd upphör. Det berör främst stöd till Ukraina och den halverade mervärdesskatten på livsmedel.

När det gäller ålderspensionssystemet konstaterar regeringen att reglerna om automatisk utdelning av överskott i pensionssystemet, en s.k. gas, träder i kraft den 1 januari 2027. Reformen försvagar det finansiella sparandet under de år som överskottet delas ut, men regeringen bedömer att effekten blir liten de första åren efter införandet.

Finansiellt sparande och strukturellt sparande enligt olika bedömare

Regeringen inleder redovisningen av jämförelsen med att det är viktigt att beakta att bedömningarna har gjorts vid olika tidpunkter och att de kan bygga på olika antaganden om den framtida politiken.

Regeringen konstaterar att bilden av hur de offentliga finanserna utvecklas 2026 är samstämmig. Samtliga bedömare prognostiserar ett underskott kring 2,5 procent av BNP. År 2027 innebär framför allt Konjunkturinstitutets (KI) princip att prognostisera den aktiva finanspolitiken att myndighetens prognos

för det finansiella sparandet skiljer sig från övriga bedömare som endast beaktar hittills beslutade och aviserade samt föreslagna åtgärder.

Regeringens och andra bedömares prognoser för det strukturella sparandet kan, utöver skillnader i prognoserna för det finansiella sparandet, också bero på skillnader i bedömningen av ekonomins potentiella BNP-nivå och i beräkningsmetoder. En skillnad som enligt regeringen framför allt kan få effekt på prognoserna enskilda år är att regeringen vid bedömningen av potentiell BNP i löpande priser även justerar för eventuella konjunkturreffekter av prisnivån i ekonomin som övriga bedömare inte justerar för.

Regeringen konstaterar att olika bedömningar av potentiella variabler gör att regeringens prognos för det strukturella sparandet 2026 skiljer sig från övriga bedömares prognoser. Till exempel bedömer KI att det strukturella sparandet blir något svagare 2026 än enligt regeringens prognos. Det beror framför allt på att KI bedömer att den potentiella nivån i ekonomin utvecklas svagare än enligt regeringens bedömning. Detta tillsammans med att KI:s prognos inkluderar aktiv finanspolitik på 15–16 miljarder kronor per år 2027–2029 utöver vad som har beslutats fram till beräkningarna i den ekonomiska vårpropositionen medför att prognoserna skiljer sig ännu mer åt 2027.

Finanspolitikens långsiktiga hållbarhet

Regeringen bedömer i propositionen att finanspolitiken är långsiktigt hållbar och att den offentliga förvaltningens finansiella ställning är stark, både i en historisk och i en internationell jämförelse. Regeringen konstaterar att de offentliga finanserna i hög utsträckning påverkas av demografiska trender. En åldrande befolkning gör att behovet av framför allt vård och omsorg väntas öka de kommande åren, vilket regeringen bedömer ökar de offentliga utgifterna. Ökningen motverkas av ett fortsatt lågt barnafödande, vilket minskar behovet av barnomsorg och skola. I framskrivningen utvecklas den offentliga förvaltningens finansiella nettoställning och bruttoskuld på ett stabilt sätt de närmaste decennierna.

I de långsiktiga framskrivningar av den offentliga sektorns inkomster och utgifter som ligger till grund för regeringens bedömning antas utgifterna för Sveriges försvar öka så att de motsvarar 3,5 procent av BNP 2030 och försvarsutgifternas andel av BNP därefter vara konstant. Den senare utgiftsökningen antas finansieras genom lägre utgifter för statens transfereringar till hushållen, så att hela ökningen av försvarssatsningen fr.o.m. 2035 finansieras på annat sätt än genom upplåning.

I de långsiktiga framskrivningarna ligger också ett antagande om hur statens utgifter och inkomster påverkas av den planerade utbyggnaden av kärnkraft. Antagandet är att utbetalningarna av lånen klassificeras som offentliga utgifter och återbetalningarna av lånen klassificeras som offentliga inkomster. Staten antas dock neutralisera investeringarnas påverkan på sparandet genom att anpassa statens övriga inkomster och utgifter, varvid

nivån på den offentliga förvaltningens finansiella sparande och bruttoskulden inte påverkas.

I regeringens redovisning av de indikatorer som används som mått på finanspolitikens långsiktiga hållbarhet (S1- respektive S2-indikatorn) redovisas också indikatorer för ett scenario där både de ökade försvarsutgifterna och utgifterna för den planerade utbyggnaden av kärnkraft finansieras genom ökad offentlig upplåning.

Framskrivningen bygger vidare på att finanspolitiken är oförändrad i termer av skatteregler och offentliga utgifter med undantag för antagandet att den offentliga förvaltningens åtagande följer den demografiska utvecklingen. Framskrivningen baseras inte på några framtida finanspolitiska regel- eller anslagsändringar därutöver. I framskrivningen bortses därmed från att finanspolitiken anpassas för att klara kvantitativa mål och restriktioner som t.ex. målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande och utgiftstaket.

Finanspolitiska rådets granskning av finanspolitiken

Finanspolitiska rådet har i uppgift att bedöma om finanspolitiken är förenlig med de budgetpolitiska målen och långsiktigt hållbara offentliga finanser. Rådet ska också bedöma regeringens makroekonomiska prognoser i budgetpropositionen och redovisa den bedömningen i sin årliga rapport. I enlighet med EU:s finanspolitiska ramverk ska regeringen i sin tur följa rådets bedömning eller förklara varför man väljer att inte göra det.

Den 16 februari 2026 publicerade Finanspolitiska rådet sin rapport Svensk finanspolitik 2026. I propositionen redovisar regeringen sin syn på Finanspolitiska rådets bedömningar om prognoser för den makroekonomiska utvecklingen, det finanspolitiska ramverket, finanspolitikens roll vid utbudsstömningar, underhållsskulden för statliga vägar och järnvägar samt revideringar av potentiell BNP.

Prognoser för den makroekonomiska utvecklingen

Rådet beskriver i rapporten att konjunkturen bedömdes ljusna under 2026 enligt både regeringens prognos och andra bedömares prognoser under hösten 2025. Rådet framhåller att regeringens prognoser var mer optimistiska än övriga bedömares prognoser och att skillnaderna var ovanligt stora. Samtidigt betonar rådet i sin rapport att osäkerheten i prognoserna var betydande och att regeringens bedömning inte kan avfärdas som orimlig. Rådet anser dock att regeringen bör kommentera vad skillnaderna kan bero på, inklusive hur man bedömer finanspolitikens effekter.

Enligt regeringens bedömning ligger de skillnader i prognoserna som rådet pekar på inom de osäkerhetsspann som normalt omger makroekonomiska prognoser. En viktig skillnad mellan regeringens och andra bedömares prognoser var att regeringen prognostiserade att återhämtningen i svensk ekonomi skulle ske snabbare än enligt andra bedömare, bl.a. som en följd av

utformningen av finanspolitiken i budgetpropositionen för 2026. Regeringen konstaterar att prognoser som publicerades efter det tidsintervall som rådet studerat också har reviderats upp och närmare sig prognosen i budgetpropositionen.

Finanspolitikens inriktning

Finanspolitiska rådet bedömer att finanspolitiken för 2026 som den presenterades i budgetpropositionen för 2026 var för expansiv av tre huvudsakliga skäl. För det första hade regeringen i juni 2025 bedömt att lågkonjunkturen inte var särskilt djup och att konjunkturuppgången 2026 skulle bli kraftig. För det andra är det enligt ramverksskrivelsen 2025 Riksbanken som bär huvudansvaret för stabiliseringspolitiken. Det tredje skälet menar rådet är att det finns en risk för att återgången till målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande blir problematisk eftersom den förutsätter både att tillfälliga skattesänkningar inte förlängs och att inga nya ofinansierade åtgärder vidtas för 2027 eller 2028.

Regeringen delar inte rådets bedömning att budgetpropositionen för 2026 var för expansiv. Enligt ramverksskrivelsen 2025 kan penningpolitiken i en lågkonjunktur behöva kompletteras med aktiv finanspolitik för att stabilisera ekonomin och motverka att lågkonjunkturen får varaktigt negativa konsekvenser för produktionen och sysselsättningen. När regeringen presenterade budgeten för 2026 hade svensk ekonomi enligt regeringen befunnit sig i en lågkonjunktur sedan 2023. Resursutnyttjandet i ekonomin bedömdes fortsätta att vara lågt 2026 och arbetslösheten var högre än normalt. Mot denna bakgrund bedömde regeringen att en expansiv finanspolitik var motiverad av behovet av att stötta ekonomin, bl.a. utifrån risken för långvariga negativa effekter av den utdragna lågkonjunkturen.

I ramverksskrivelsen 2025 framhålls att det är väsentligt att de finanspolitiska stabiliseringsinstrumenten anpassas efter omständigheterna eftersom varje hög- och lågkonjunktur har sina egna särdrag. Åtgärdernas fokus på att stärka hushållens köpkraft bedömde regeringen därför som ändamålsenligt med tanke på att lågkonjunkturen till stor del förklaras av hushållens återhållsamma konsumtion.

Sammantaget bedömer regeringen att finans- och penningpolitiken samverkar på ett ändamålsenligt sätt och bidrar till en effektiv stabilisering av ekonomin. Utöver att stötta återhämtningen i ekonomin och återupprätta arbetslinjen har regeringen även fokuserat på åtgärder som syftar till att stärka de arbetslösas färdigheter och att förstärka stödet till de som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Uppföljning av målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande och planen för återgång mot målet

Finanspolitiska rådet konstaterar att det strukturella sparandet exklusive nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina i budgetpropositionen för 2026 bedömdes avvika tydligt från målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande

2026. Den plan som regeringen presenterade i budgetpropositionen för 2026 för återgång mot målnivån anser rådet inte innehåller ett tydligt politiskt åtagande. Rådet anser att planen borde vara att nå målet redan 2027 eftersom regeringen i budgetpropositionen för 2026 bedömde att konjunkturen kommer att vara i balans 2027. Rådet anser även att regeringen borde ha redovisat de finanspolitiska åtgärdernas förväntade konjunkturreffekter, särskilt mot bakgrund av att konjunkturella åtgärder enligt ramverksskrivelsen 2025 bör väljas bl.a. utifrån förväntad effekt på BNP.

När det gäller återgången till målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande bedömde regeringen i budgetpropositionen för 2026 att det strukturella sparandet exklusive nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina skulle nå målet 2028. Samma bedömning gör regeringen i 2026 års ekonomiska vårproposition. Förstärkningen beror på att de offentliga inkomsterna ökar snabbare än utgifterna när ekonomin växer och på att tidsbegränsade åtgärder upphör. Regeringen bedömer att det inte behöver vidtas några särskilda åtgärder för att nå balans 2028. Regeringen anger att man värnar styrkan i de offentliga finanserna och anser att nya större reformer i huvudsak bör vara finansierade under nästa mandatperiod.

Utgiftstaket

Finanspolitiska rådet konstaterar att utgiftstaket höjs för 2026–2028 för att rymma nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina. Rådet anser att det föreslagna utgiftstaket för 2028 ger ett väl tilltaget utrymme och bedömer det som osannolikt att utgiftstaket kommer att vara en utgiftsbegränsning för politiken de närmaste åren. Rådet är kritiskt till att regeringen inte för någon diskussion om behovet av skattehöjningar och anser att det bidrar till oklarheter om på vilket sätt utgiftstaket ger förutsättningar att uppnå målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande och hur taket är tänkt att främja en önskvärd utveckling av de statliga utgifterna.

Regeringen delar delvis rådets bedömning att det skulle vara möjligt att utveckla redovisningen av vilka överväganden regeringen gjort när det gäller den nivå på utgiftstaket som föreslogs för 2028 i budgetpropositionen för 2026. Regeringen anser dock att det är svårt att redovisa exakt vilka faktorer som legat till grund för den föreslagna nivån på utgiftstaket. Att bestämma utgiftstakets nivå är ett politiskt beslut som inte går att reducera till en beräkning enligt en i förväg bestämd formel. Utgiftstaket bör enligt regeringen inte heller betraktas som ett utgiftsmål. Att det finns utrymme under utgiftstaket betyder inte i sig att det finns utrymme för reformer som ökar de takbegränsade utgifterna. Reformerna på utgiftssidan kan genomföras först efter avstämning mot målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande.

Lånefinansiering av nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina

Finanspolitiska rådet riktar kritik mot lånefinansiering av de nya varaktigt högre försvarsutgifterna. Rådet anser även att omfattningen av åtgärderna i budgetpropositionen för 2026 tydligt visar att det på kort sikt hade varit fullt

möjligt att hantera försvarsutgifterna inom budgetutrymmet. Rådet befarar att även utbyggnaden av ny kärnkraft kan komma att skapa svårigheter för regeringen att hålla sig inom det finanspolitiska ramverket. Rådet bedömer att det samlade resultatet av en starkt expansiv politik i närtid och att finansieringen av försvarsutgifter skjuts fram i tiden är att det finanspolitiska utrymmet riskerar att bli starkt begränsat såväl under nästa mandatperiod som under mandatperioden därefter.

Sammantaget anser rådet att den förda finanspolitiken inte respekterar ramverkets principer och att regeringen bör förklara varför framtida generationer, utöver att årligen finansiera än högre försvarsutgifter, även ska drabbas av högre räntekostnader.

Regeringen delar inte rådets bedömning att den förda finanspolitiken inte respekterar det finanspolitiska ramverkets principer. När det gäller upprustningen av försvaret och stödet till Ukraina bedömer regeringen alltför att den parlamentariska överenskommelsen om finansiering av försvaret och stöd till Ukraina är ändamålsenligt utformad. Enligt regeringen tillåter Sveriges låga offentliga skuldsättning att man under en övergångsperiod lånefinansierar en ökning av försvarsutgifterna och stödet till Ukraina utan att de offentliga finansernas hållbarhet äventyras. I den parlamentariska överenskommelsen anges tydligt att finansiering ska fasas in successivt, så att den offentliga förvaltningens finansiella sparande är i balans senast 2035.

1.2 Motionerna

Socialdemokraterna

I partimotion 2025/26:4101 av Magdalena Andersson m.fl. redovisar Socialdemokraterna sina riktlinjer för den ekonomiska politiken. I motionen konstateras att världsläget har försämrats genom ökade konflikter, ekonomisk instabilitet och ett allvarligt säkerhetspolitiskt läge. Krig, höga energipriser, hot om tullar och brist på viktiga insatsvaror bedöms pressa världsekonomin och slå mot Sverige genom högre bränslepriser, ökade kostnader för företag och risk för ny inflation. Sveriges stora fossilberoende bedöms vidare göra landet särskilt sårbart. Samtidigt konstaterar motionärerna att utvecklingen i Sverige går åt fel håll – hushållen blir fattigare, tillväxten är låg, arbetslösheten är skyhögt och lågkonjunkturen har förlängts. Minskade stöd till bostadsbyggande, arbetsmarknad och hushåll samt skattesänkningar som gynnat höginkomsttagare bedöms vidare ha bidragit till en svag konsumtion, stora budgetunderskott och ökade framtida kostnader för hushållen. Motionärerna konstaterar också att välfärden har försvagats med bl.a. en sjukvård som är i kris och att gängkriminaliteten består. Med en annan politik hade Sverige enligt motionärerna haft ett bättre utgångsläge för att hantera det ekonomiska läget.

Motionärerna vill se en annan inriktning av den ekonomiska politiken än den regeringen föreslår – en politik för en starkare svensk ekonomi, för mer

pengar i plånboken för vanligt folk, för en starkare välfärd och för ett tryggare och säkrare Sverige.

För att stärka svensk ekonomi och öka välståndet vill motionärerna se en långsiktig, framtidsinriktad näringspolitik med strukturella tillväxtreformer som leder till produktivitet, fler jobb, ökad tillväxt och högre löner. Genom en svensk tillväxtpakt där staten och näringslivet krokas arm i särskilt viktiga frågor för Sveriges konkurrenskraft ska företagen och jobben bli fler. Politiken bör också inriktas på att stärka besöksnäringen och på att öka takten i elektrifieringen av fordonsflottan. Vidare bör politiken inriktas på satsningar för järnvägsunderhåll, en fungerande infrastruktur, vuxenutbildning, omställningsstudiestöd, jobbkontrakt för unga, investeringsstöd, byggkrediter samt skydd mot höga sjuklönekostnader för små och medelstora företag.

Under de senaste åren har reallöner sjunkit och priserna ökat. Motionärerna vill därför se att politiken inriktas på åtgärder som ger mer pengar i plånboken för vanligt folk, bl.a. genom höjt barn- och studiebidrag, en permanent höjning av bostadsbidraget, billigare mediciner och billigare tandvård för unga. Vanligt folks ekonomi ska prioriteras före vidlyftiga skattesänkningar till de allra rikaste.

Motionärerna konstaterar att välfärden är underfinansierad, väntetiderna i vården är oacceptabelt långa, klassrummen är överfulla, skattepengar försvinner till skatteparadis och gängkriminella driver HVB-hem. För att komma till rätta med det vill motionärerna att politiken inriktas på att prioritera utökade resurser till sjukvården och skolan samt på att indexera de generella statsbidragen till kommuner och regioner, så att de får långsiktiga förutsättningar för att planera sin verksamhet. För att hantera rekryteringsbehov inom välfärdens verksamheter bör politiken inriktas på reformer som säkrar kompetensen och förbättrar matchningen på arbetsmarknaden. Bland annat bör ökade investeringar i fler utbildningsplatser prioriteras. Den demokratiska kontrollen över välfärden bör vidare tas tillbaka så att skattepengar som ska gå till skolbarn och sjukvård inte går till riskkapitalister och kriminella.

Politiken bör vidare inriktas på att stärka Sveriges yttre och inre säkerhet genom satsningar på försvarsindustrin, stärkt beredskap och infrastruktur. För att minska kriminaliteten och brottsligheten vill motionärerna att politiken inriktas på omfattande reformer där kriminalpolitiken bedrivs tillsammans med en stram migrationspolitik och på förebyggande åtgärder för att bryta nyrekryteringen, bl.a. genom utökade resurser till socialtjänsten samt genom fler sommarjobb och extrajobb för unga.

Som en del i finansieringen av den politiska inriktningen vill motionärerna att det införs en tillfällig skatt på bankernas övervinster. I motionen framhålls vikten av starka statsfinanser och det bedöms som allvarligt att reformutrymmet är in-tecknat och att notan skjuts på framtiden. Motionärerna vill att politiken ska inriktas på att stoppa slöseriet med skattepengar genom fem principer. Det handlar om disciplin i de offentliga finanserna, att stoppa

vinstjakten i välfärden, att strypa den kriminella ekonomin, att städa upp i den offentliga upphandlingen och att frigöra tid och resurser i välfärden.

Vänsterpartiet

I partimotion 2025/26:4108 av Nooshi Dadgostar m.fl. redovisar Vänsterpartiet sina riktlinjer för den ekonomiska politiken. I motionen anføres att den svenska ekonomin har utvecklats svagt under flera år, med låg tillväxt och stigande arbetslöshet. Motionärerna vill se en annan inriktning på den ekonomiska politiken än den regeringen föreslår. Med en arbetslöshet bland de högsta i hela EU konstaterar motionärerna att det behövs en radikal omläggning av den ekonomiska politiken. I stället för stora skattesänkningar för de rika och försämrade arbetslöshetsersättning anser motionärerna att det behövs stora investeringar i järnväg, banunderhåll, bostäder, va-system, klimatomställning, ny teknik och inte minst i utbildning och en aktiv arbetsmarknadspolitik. Motionärerna vill också se en inriktning på politiken som lyfter hushållen ur den ekonomiska krisen och som skapar en grund för en rimlig vardag för barnfamiljerna.

Motionärerna konstaterar att stämningläget bland hushållen fortfarande är något negativt och framför allt är det hushåll i de lägre inkomstlägena som är pessimistiska. En förklaring till hushållens pessimism är enligt motionärerna den svaga utvecklingen av reallönerna. Motionärerna noterar att näringslivets vinstandel samtidigt har ökat och fortfarande ligger över sitt historiska genomsnitt. Motionärerna menar att det ligger nära till hands att tro att den höga vinstandelen har sin grund i bristande konkurrens inom en rad olika branscher i det svenska näringslivet, t.ex. elmarknaden, livsmedelsbranschen och bankmarknaden. För att förbättra konkurrensen i livsmedelsbranschen vill motionärerna se åtgärder för att bryta upp matjättarnas dominans. På elmarknaden vill motionärerna se en prisskyddsmodell som innebär att Sveriges fyra elprisområden kvarstår men separeras från den el som går på export. För att komma till rätta med oligopolet på den svenska bankmarknaden vill motionärerna använda statens bank SBAB för att sätta press på de övriga bankerna men också införa en tillfällig bankskatt på bankernas övervinster så länge den bristande konkurrensen kvarstår.

Till följd av de senaste årens höga inflation har omkring tio års reallöneökning raderats ut, och de senaste årens snabba prisökningar på basvaror har inneburit kraftigt ökade levnadsomkostnader för hushållen. I syfte att lyfta hushållen ur den ekonomiska krisen och skapa en grund för en rimlig vardag för barnfamiljer och på sikt välstånd för hela landet vill motionärerna förutom att reglera marknader med svag konkurrens också stötta hushållen här och nu. Motionärerna vill se en inriktning på politiken som innehåller åtgärder för ett höjt och indexerat barnbidrag, ett i grunden reformerat bostadsbidrag, slopat karensavdrag i sjukförsäkringen och höjd arbetslöshetsersättning.

Motionärerna anser att det kommer att finnas utrymme för reformer även nästa mandatperiod, men att det förutsätter en omläggning av skattepolitiken. Motionärerna anser att ett strukturproblem i den svenska ekonomin är de stora ekonomiska klyftorna. En central faktor bakom den växande ojämlikheten är kapitalinkomsternas utveckling och fördelning. Motionärerna menar att en viktig förklaring till Sveriges extrema förmögenhetsfördelning är det svenska skattesystemets utformning, vilket är bakgrunden till att skattepolitiken behöver läggas om. Som ett led i en stor skattereform vill motionärerna utreda ett införande av en miljardärsskatt.

Som skäl för den tillfälliga sänkningen av skatten på bensin och diesel mellan maj och september 2026 har det angetts att kriget i Mellanöstern har drivit upp priset på bensin och diesel. Motionärerna delar bilden av pressade hushåll men anser att skattesänkningen riskerar att motverka klimatomställningen, försämra konkurrensförutsättningarna för fossilfria drivmedel samt skapa osäkerhet kring långsiktiga investeringsvillkor. Motionärernas svar på kostnadskrisen är i stället ett brett transportstöd som stärker hushållens ekonomi oavsett om man kör bil eller reser med kollektivtrafik.

Motionärerna konstaterar att regeringen fortsätter att binda upp Sverige i dyr kärnkraft. Genom detta ensidiga fokus på kärnkraft riskerar investeringar i förnybara energikällor att trängas undan. Enligt motionärerna har det gått prestige i frågan där ny kärnkraft ska fås fram oavsett kostnad eller nytta.

Vänsterpartiet står bakom försvarsuppgörelsen, som innebär att minst 50 miljarder kronor ska gå till civil infrastruktur och tåginvesteringar.

Centerpartiet

I partimotion 2025/26:4110 av Martin Ådahl m.fl. redovisar Centerpartiet sina riktlinjer för den ekonomiska politiken. I motionen konstateras att Sverige befinner sig i ett allvarligt läge med stigande energi- och råvarupriser, hög arbetslöshet och en tillväxt som i tre år har legat under EU:s genomsnitt. Samtidigt har Sverige fastnat i ett fossilberoende.

Motionärerna konstaterar att arbetslösheten i dag uppgår till närmare 10 procent och att ungdomsarbetslösheten ligger runt 30 procent. Regeringens politik bedöms som otillräcklig för att få ned arbetslösheten. Motionärerna vill att trösklarna in på arbetsmarknaden ska sänkas och att det ska bli mer lönsamt att gå från bidrag till arbete. Politiken bör därför inriktas på åtgärder som sänker företagets kostnader för att anställa och sänkningen bör riktas mot de grupper som har svårast att få in en fot på arbetsmarknaden och mot små och växande företag. Åtgärder som motionärerna vill se är bl.a. att arbetsgivaravgiften tas bort för de tio först anställda i ett växande företag, att den sänks permanent för lågavlönade, långtidsarbetslösa och unga samt att sjuklöneansvaret för småföretag slopas. Vidare bör bl.a. en ny anställningsform införas, s.k. förenklade jobb, där en inkomst på upp till 20 000 kronor är befriad från skatt på inkomst och arbetsgivaravgifter under två år. Politiken bör också

inriktas på att stärka möjligheterna att utbilda sig mitt i livet och på att utöka yrkesutbildningarna.

Sverige var länge ett klimatföredöme som bevisade att en stark tillväxt går att kombinera med minskade utsläpp – en utveckling som enligt motionärerna har havererat till följd av en politik som förvärrat klimatomställningen och elektrifieringen när viktiga styrmedel för att minska utsläppen tagits bort samtidigt som fossila bränslen har subventionerats, med ökade utsläpp som resultat. Motionärerna vill se en annan politik – en politik som gör det möjligt och lönsamt för vanliga hushåll och företag att delta i omställningen och som ökar tillgången på billig och ren el i hela landet, bl.a. genom att subventionera möjligheten att leasa en miljöbil, genom att utöka klimatpremien för ellastbilar och genom kraftfulla investeringar för laddinfrastruktur i hela landet. Vidare bör anslutningskablarna till havsbaserad vindkraft byggas så att Sveriges potential inom sådan kraft kan tas tillvara.

För att klara industrins omställning och sänka hushållens elpriser behöver Sverige mer ren svensk el. Motionärerna vill därför att fastighetsskatten från vindkraft återförs till kommunerna för att på så sätt säkerställa att de värden som skapas stannar lokalt.

Förtroendet för välfärden ska återupprättas. Motionärerna anser att regeringens politik är otillräcklig och kostnadsdrivande. Politiken bör i stället inriktas på kraftfulla satsningar för att ge skolan och äldreomsorgen de förutsättningar de behöver för att klara sitt uppdrag, för att korta vårdköerna och för att stärka primärvården.

Ett starkt och oberoende civilsamhälle är enligt motionärerna grunden för ett välmående och tryggt samhälle och ett av de mest effektiva sätten att minska kriminaliteten. Motionärerna vill därför att politiken inriktas på att stärka bl.a. föreningslivet och idrotten.

Det allvarliga läge som Sverige befinner sig i som en följd av konflikten i Mellanöstern och blockaden av Hormuzsundet har enligt motionärerna skapat en akut kostnadskris som slår mot svensk livsmedelsproduktion. Motionärerna vill att den svenska matförsörjningen ska tryggas och att Sverige ska ha som mål att producera minst 80 procent av den mat vi konsumerar. Utöver krisstöd till Sveriges lantbrukare vill motionärerna att politiken inriktas på åtgärder som sänker kostnadstrycket och stärker konkurrenskraften för svensk livsmedelsproduktion bl.a. genom jordbruksavdrag och innovationsstöd.

Motionärerna vill också att politiken inriktas på att utöka resurserna till polisen för att kunna återupprätta den lokala polisnärvaron och för att polisen ska ha de resurser den behöver för att kunna agera mot alla brott.

Mot bakgrund av det svaga konjunkturläget vill motionärerna se en mer expansiv finanspolitik än den regeringen föreslår. En viktig åtgärd som bidrar till att finansiera prioriterade reformer, men också till att öka arbetsutbudet, är att få människor i arbete. Trygghetssystem som riktas till människor bör ha ett ökat jobbfokus och fungera som omställningsförsäkringar. Ineffektiva undantag från miljö- och klimatskatter bör undanröjas och resurser öronmärkas för investeringar som ökar Sveriges produktionsförmåga.

Motionärerna anser att regeringens bedömning av utgiftstaket för 2029 utgör en acceptabel nivå, men framhåller samtidigt att det inte får leda till en ansvarslös utgiftstillväxt.

Miljöpartiet

I partimotion 2025/26:4118 av Daniel Helldén m.fl. redovisar Miljöpartiet sina riktlinjer för den ekonomiska politiken. I motionen anförs att Sverige i ett läge med lågkonjunktur, hög arbetslöshet och pressade hushåll behöver en politik som skapar trygghet, framtidstro och riktning. Enligt motionärerna är det grundläggande felet med den politik som regeringen bedriver att den prioriterar det kortsiktiga framför det långsiktigt hållbara. Motionärerna vill se en annan inriktning på den ekonomiska politiken än den regeringen föreslår, en inriktning som tar sin utgångspunkt i de problem som människor möter i vardagen, dvs. höga levnadsomkostnader, växande otrygghet och en arbetsmarknad som inte fungerar för alla. Sverige måste rustas för ett mer osäkert omvärldsläge och för att klara klimatomställningen.

Motionärerna vill se en rättvis omställning från det fossilberoende samhället som går hand i hand med en politik som utjämnar livschanser. I stället för att återkommande subventionera användningen av fossila drivmedel behöver politiken inriktas på att göra Sverige mindre beroende av fossil olja och gas. Sänkta priser i kollektivtrafiken, en elbilsoffensiv som gör det möjligt för fler att byta till elbil samt satsningar på inhemsk produktion av biodrivmedel är exempel på sådana riktade och rättvisa stöd. Motionärerna lyfter även fram de människor som inte kan ställa om genom att inrikta politiken på inkomstprövade direkta stöd till de i glesbygden och landsbygdsområden.

Genom att inrikta politiken på en billigare, enklare och mer pålitlig kollektivtrafik stärks även arbetsmarknaden, enligt motionärerna, eftersom större arbetsmarknadsområden gör det lättare att pendla till arbete och utbildning och för företag att hitta rätt kompetens. Genom att bygga ut järnvägen, energisystemet och den gröna industrin stärks både klimatomställningen och arbetsmarknaden. Motionärerna anser att klimatomställningen ska användas för att skapa jobb, stärka industrins konkurrenskraft och bygga framtidstro i hela landet.

I motionen anförs att en rättvis ekonomisk politik måste börja där behoven är som störst. Motionärerna anser att det är helt ovärdigt för Sverige att barnfattigdomen ökar, och de vill inrikta den ekonomiska politiken på reformer som stärker barns uppväxtvillkor, t.ex. genom ett högre barnbidrag.

Den energipolitik som bedrivs i dag anser motionärerna i allt högre grad har kommit att bli ett prestigeprojekt med kärnkraft som enda lösning för ny elproduktion. Detta ensidiga fokus har gjort att investeringarna i andra energislag har stannat av och att möjligheten till en effektiv klimatomställning därmed har försvårats, anser motionärerna.

Klimatkrisen motiverar ett modernare finanspolitiskt ramverk, anser motionärerna, ett ramverk som både värnar stabila offentliga finanser och ger utrymme för nödvändiga investeringar i klimatomställningen. Motionärerna vill att balansmålet kompletteras med ett investeringsmål och att skuldankaret höjs till 50 procent av BNP. Motionärerna betonar att ett höjt skuldankare inte får bli ett sätt att långsiktigt finansiera löpande utgifter. När det gäller upprustningen av totalförsvaret konstaterar motionärerna att det ska ske med ordning och reda i statsfinanserna. Upprustningen får inte ske genom att välfärden urholkas eller genom att investeringar som stärker civil beredskap och klimatomställning prioriteras bort.

Klimatpolitiska rådets samlade bedömning är att Sverige med nuvarande politik inte ser ut att nå vare sig de nationella klimatmålen till 2030 och 2040 eller EU-åtagandet för ESR-sektorn till 2030. Enligt motionärerna är det en huvuduppgift för den ekonomiska politiken att vara förenlig med och bidra till att Sverige uppnår sina klimatåtaganden. Mot den bakgrunden anser motionärerna bl.a. att en alltför passiv och ryckig industripolitik har försvårat industrins omställning och försämrat förutsättningarna för investeringar i grön industri. Motionärerna vill inrikta den ekonomiska politiken på reformer, t.ex. gröna skattekrediter som ger långsiktiga och förutsägbara villkor för investeringar i fossilfri industri, elektrifiering och klimatsmart teknik.

Motionärerna anser att Sverige behöver ett mer rättvist skattesystem och vill se att beskattningen i högre grad träffar väldigt stort kapital snarare än vanliga hushåll och företagare. En högre beskattning av miljardärer är särskilt angeläget i en tid när behoven av gemensamma investeringar är stora. Klimatomställningen, välfärden och försvaret kräver betydande offentliga resurser, och då är det rimligt att en större del av finansieringen kommer från dem som har allra mest.

Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

I kommittémotion 2025/26:3421 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 40 föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att klimatanpassningar måste stärkas i finansiella ramverk och analyser.

I kommittémotion 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 23 föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att utforma den ekonomiska politiken inom ramen för de nationella klimat- och miljömålen. Den ekonomiska politiken behöver enligt motionärerna utformas för att möjliggöra klimatomställning och utveckling till ett hållbart samhälle, genom en övergång från en linjär ekonomi till en cirkulär och resurseffektiv ekonomi. Finanspolitiken ska stimulera investeringar i grön omställning och tillvarata de möjligheter som den gröna omställningen för med sig.

I motion 2025/26:617 av Markus Kallifatides (S) föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att Sverige behöver ett nytt moderniserat finanspolitiskt ramverk som gör skillnad på investeringar och driftskostnader, så att

det är möjligt att lånefinansiera vissa strategiska infrastrukturprojekt med stor klimatnytta.

I motion 2025/26:2493 av Jesper Skalberg Karlsson (M) föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att överväga ett nationellt inriktningsmål för tillväxten i anslutning till det finanspolitiska ramverket. Ett tydligt svenskt tillväxtmål, som kompletterar det finanspolitiska ramverket, bedöms kunna samla politiken kring en gemensam uppgift att steg för steg höja välståndet för människor och företag i hela landet. Ett nationellt tillväxtmål bedöms också ha potential att bidra till en tydligare riktning, högre förutsägbarhet och ett starkare fokus på långsiktiga beslut.

I motion 2025/26:2496 av Jesper Skalberg Karlsson (M) föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att överväga en ny modell för granskning av riksdagspartiernas budgetförslag för att värna trovärdigheten i svensk ekonomi. Motionären hänvisar till en modell i Nederländerna där samtliga riksdagspartiers budgetförslag granskas av en oberoende myndighet.

I motion 2025/26:1146 av Anders Karlsson (C) föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att tillsätta en ny utredning om att införa euron som svensk valuta. Ett liknande förslag finns också i motion 2025/26:3150 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkandena 1 och 2 om att utreda frågan om svenskt euromedlemskap samt om att regeringen bör införa en eurooption, dvs. en kapacitet att snabbt ansluta sig till euron när det bedöms nödvändigt, detta för att skydda Sverige mot valutarisken och för att stärka Sveriges roll i Europa.

I motion 2025/26:1048 av Jamal El-Haj (-) yrkandena 2–5 föreslås tillkännagivanden till regeringen om att inrikta politiken på att skapa en ekonomi för ett mer jämlikt och hållbart samhälle.

1.3 Skatteutskottets yttrande

I yttrande 2025/26:SkU5y tillstyrker skatteutskottet regeringens riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken i de delar dessa avser skatteutskottets beredningsområde. Skatteutskottet avstyrker följdmotionerna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet. I yttrandet finns fyra avvikande meningar där ledamöterna från dessa fyra partier tillstyrker sina respektive förslag till riktlinjer.

I yttrandet anför skatteutskottet att skattepolitiken utgör en central del av den ekonomiska politiken. Skatterna ska finansiera offentliga utgifter på ett robust och rättssäkert sätt samtidigt som de ska skapa goda förutsättningar för en hög sysselsättning och tillväxt. Skattereglerna ska vara generella, tydliga och enkla. Utskottet konstaterar att den globala osäkerheten riskerar att återigen tynga utvecklingen i Sverige i ett läge då den ekonomiska återhämtningen börjat ta fart och tullar används som påtryckningsmedel och konkurrensen om investeringar och kompetens har hårdnat. Utskottet delar regeringens bedömning att den ekonomiska politiken behöver värna de starka svenska offentliga finanserna, prioritera att ansträngning ska löna sig och säkerställa att den svenska ekonomin är konkurrenskraftig för att säkerställa

en fortsatt god ekonomisk utveckling. Genom att fortsätta genomföra tillväxtinriktad politik kan också reformutrymmet öka. Skatteutskottet anser också att goda skattevillkor är avgörande för ett konkurrenskraftigt näringsliv.

1.4 Kompletterande information

Nedan redovisas skatteförslag som regeringen remitterat inför budgetpropositionen för 2027 och en sammanfattning av regeringens proposition Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern (prop. 2025/26:275) som regeringen lämnade till riksdagen den 28 maj 2026. Sedan redovisas aktuella bedömningar av den ekonomiska utvecklingen och de offentliga finanserna som lämnats efter att vårpropositionen lämnades till riksdagen den 13 april 2026. Avslutningsvis redovisas en sammanfattning av Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) ekonomirapport.

Remitterade skatteförslag inför budgetpropositionen för 2027

Regeringen har remitterat följande tre skatteförslag inför höstens budgetproposition för 2027:

- förstärkning av och höjd åldersgräns för jobbskatteavdraget för seniorer
- skattefri förmån av kompetensstöd
- indexerat takbelopp för forsknings- och utvecklingsavdraget (FoU-avdraget).

Om förslagen kommer att presenteras i budgetpropositionen beror enligt regeringen på valutgången, det ekonomiska läget, reformutrymmet och finansieringsbehovet samt de överläggningar som hålls i det slutliga arbetet med budgetpropositionen.

Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern

I propositionen lämnar regeringen förslag till ändringar i statens budget för 2026. Förslagen är en följd av det allvarliga säkerhetspolitiska läget i Sveriges närhet med anledning av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Förslagen är även en följd av kriget i Mellanöstern, vilket bl.a. påverkar drivmedels- och flygbränslepriser. Med anledning av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina lämnas förslag om bemyndiganden för regeringen att skänka marin ledningsmateriel och upp till 16 stycken Jas 39 Gripen C/D inklusive kvalificerad ammunition, samt att ingå avtal med Ukraina om försäljning av Gripen E/F med tillhörande luftförsvarssystem. Propositionen innehåller även förslag om ökade anslag för bl.a. anskaffning och utveckling av materiel och utrustning att skänka till Ukraina, samt för underhåll, utbildning och tekniskt

stöd i samband med detta. Det lämnas även förslag om ökade bemyndiganden för att kunna ersätta och anskaffa materiel. I propositionen lämnas också förslag om att tillfälligt sänka koldioxidskatten på bensin och omärkt diesel under perioden den 1 juli–30 november 2026 med 2 kronor och 40 öre per liter. Dessutom lämnas förslag om följdändringar för nedsättningen av skatt på jordbruksdiesel. I propositionen lämnas även förslag om att tillföra medel för ett stöd för sänkta priser i kollektivtrafik och åtgärder för att stötta flyg- och jordbrukssektorn. Vidare lämnas förslag om att tillföra medel för det tillfälliga el- och gasprisstödet och för att kunna införa ett högkostnadsskydd mot höga el- och gaspriser.

Förslagen innebär att totalt anvisade medel minskar med 13 miljarder kronor 2026 och att inkomsterna minskar med 7,7 miljarder kronor 2026. Sammantaget beräknas den offentliga förvaltningens finansiella sparande och statens budgetsaldo förbättras med 5,3 miljarder kronor 2026.

Propositionen kommer att behandlas i betänkande 2025/26:FiU47 som planeras att debatteras och beslutas i kammaren den 17 juni 2026.

Aktuella bedömningar av den ekonomiska utvecklingen och offentliga finanser

Regeringens uppdatering av prognoser med anledning av det osäkra ekonomiska läget

Efter att 2026 års ekonomiska vårproposition lämnades till riksdagen presenterade finansministern den 6 maj 2026 en uppdaterad prognos för den ekonomiska utvecklingen i Sverige. Finansministern konstaterar att Irankriget och stängningen av Hormuzsundet har drivit upp globala energipriser och försämrat tillväxtutsikterna i Sverige och omvärlden. Högre energipriser bidrar till högre inflation i omvärlden, och i Sveriges närområde syns ett försvagat förtroende bland hushåll och företag. En lägre efterfrågan i omvärlden väntas påverka svensk export, och den globala osäkerheten har ökat inflationsriskerna även i Sverige. Tack vare låga inflationsutfall och sänkt matmoms väntas KPIF-inflationen bli låg 2026. Den pågående återhämtningen i svensk ekonomi väntas fortsätta, men i långsammare takt än i prognosen från 2026 års ekonomiska vårproposition. Regeringen reviderar därför ned tillväxten jämfört med prognosen i 2026 års ekonomiska vårproposition. BNP väntas öka i en långsammare takt och lågkonjunkturen väntas bli mer utdragen. BNP revideras ned från 2,8 procent till 2,3 procent 2026 och revideras upp från 2,5 procent till 2,7 procent 2027. Arbetslösheten revideras upp från 8,4 procent till 8,5 procent 2026 och är oförändrad 2027. KPIF-inflationen är oförändrad 2026 och uppreviderad med 0,1 procentenhet 2027 från 1,6 procent till 1,7 procent.

BNP för euroområdet har reviderats ned från 1,2 procent till 0,8 procent 2026 och från 1,4 till 1,2 procent 2027. BNP för USA har reviderats ned från 2,4 procent till 2,1 procent 2026 och är oförändrad för 2027.

Internationella valutafondens World Economic Outlook, april 2026

I Internationella valutafondens (IMF) rapport World Economic Outlook väntas den globala tillväxten bromsa in under 2026 och 2027 genom högre råvarupriser, ökad inflation och sämre finansiella villkor, som en följd av kriget i Mellanöstern som bröt ut i februari 2026. IMF räknar med att konflikten blir begränsad, men osäkerheten bedöms som stor. Den globala tillväxten beräknas bli 3,1 procent 2026 och 3,2 procent 2027, lägre än tidigare år, medan inflationen väntas stiga till 4,4 procent 2026 för att sedan sjunka till 3,7 procent 2027. Effekterna av kriget i Mellanöstern bedöms främst drabba tillväxt- och utvecklingsländer, särskilt råvaruimportörer, medan avancerade ekonomier bedöms påverkas mindre.

Vid en längre eller allvarigare konflikt är IMF:s bedömning att tillväxten riskerar att falla till 2–2,5 procent och att inflationen stiger till 5–6 procent under 2026 och 2027. IMF rekommenderar en vaksam penningpolitik, försiktig och riktad finanspolitik samt internationellt samarbete och strukturella reformer för att stärka motståndskraften.

IMF:s prognos för Sverige är att tillväxten ökar med 2,0 procent 2026; jämfört med tidigare prognos är det en nedrevidering med 0,2 procentenheter.

Riksbankens penningpolitiska uppdatering, maj 2026

I sin uppdatering redovisar Riksbanken penningpolitiska överväganden och sin bedömning av den ekonomiska utvecklingen i Sverige och omvärlden för 2026. Kriget i Mellanöstern bedöms fortsätta att prägla utvecklingen, och ju längre konflikten pågår, desto större är risken för högre inflation och svagare tillväxt.

Vidare konstateras att oljepriset fortfarande ligger på en förhöjd nivå och att det har varierat kraftigt till följd av olika utspel från konflikten parter. Även priserna på andra råvaror har påverkats av kriget, och enligt enkäter upplever delar av näringslivet ett ökat kostnadstryck. Som väntat är det framför allt högre drivmedelspriser som hittills utgjort den mest märkbara ekonomiska effekten av konflikten. På de finansiella marknaderna finns alltså förväntningar om att oljepriset kommer att falla tillbaka under året.

I mars bedömde Riksbanken att det i grunden finns goda förutsättningar för en starkare konjunktur, men att kriget hämmar konjunkturutsikterna något i närtid. Sedan dess har det kommit tecken på att tillväxten var oväntat svag i början av året. Därtill bedöms risken för högre inflation i spåren av kriget ha ökat något. Samtidigt är inflationen för stunden under målet och de senaste inflationsutfallen har varit tydligt lägre än i Riksbankens prognos både med och utan energipriser. Detta tillsammans med det svaga konjunkturläget i utgångsläget gör enligt Riksbanken att det finns utrymme att invänta en tydligare bild av effekterna av kriget och de utbudsstörningar det medför.

Riksbanken lämnade styrräntan oförändrad på 1,75 procent och bedömer att den nivån ger Riksbanken ett bra utgångsläge att anpassa penningpolitiken om det behövs för att värna inflationsmålet.

Osäkerheten bedöms som betydande. Skulle kriget bedömas få stora effekter på den globala ekonomin och leda till en bred och varaktig inflationsuppgång skulle Riksbanken behöva höja styrräntan. Samtidigt konstateras att konjunkturutvecklingen har varit svagare än väntat och att det inhemska inflationstrycket i nuläget är lågt.

Europeiska kommissionens vårprognos, maj 2026

I sin vårprognos konstaterar kommissionen att konflikten i Mellanöstern har utlöst en ny energichock med stigande inflation och ökad osäkerhet. Kommissionen bedömer att det kommer att försvaga EU:s ekonomi. Tillväxten väntas bromsa in från 1,5 procent 2025 till 1,1 procent 2026 och till 1,4 procent 2027, och samtidigt väntas inflationen stiga till omkring 3,1 procent 2026 innan den dämpas igen 2027.

Höga energipriser väntas komma att belasta både hushåll och företag genom ökade kostnader, minskad köpkraft och lägre lönsamhet. Trots ett försvagat konsumentförtroende väntas konsumtionen även i fortsättningen vara den viktigaste drivkraften i ekonomin, medan investeringar och export hålls tillbaka av högre räntor, osäkerhet och svagare omvärldsefterfrågan.

Sysselsättningen väntas öka i en långsammare takt, samtidigt som arbetslösheten stabiliseras kring 6 procent 2025–2026.

Underskottet i de offentliga finanserna i EU förväntas öka från 3,1 procent av BNP 2025 till 3,6 procent av BNP 2027, som en följd av en dämpad ekonomisk aktivitet, högre räntekostnader, ökade försvarsutgifter och stödatgärder kopplade till energipriserna.

EU:s skuldkvot beräknas också öka från 82,8 procent 2025 till 84,2 procent 2026 och 85,3 procent 2027. I euroområdet förväntas kvoten öka från 88,7 procent 2025 till 90,2 procent 2026 respektive 91,2 procent 2027. År 2027 förväntas fyra medlemsstater ha skuldkvoter över 100 procent av BNP.

Kommissionens prognos för Sverige är att BNP växer med 1,8 procent 2026 och med 2,2 procent 2027. Det är en nedrevidering med 0,8 procentenheter för 2026 och med 0,1 procentenhet för 2027 jämfört med föregående prognos. Detta är en följd av geopolitisk oro, som bedöms dämpa återhämtningen i den inhemska efterfrågan. Samtidigt väntas inflationen bli lägre än i föregående prognos och ligga under 2 procent 2026 och 2027. Detta är en följd av att skattesänkningar och svagt inhemskt pristryck bedöms motverka högre importpriser. Arbetsmarknaden bedöms förbättras gradvis i linje med konjunkturen, men något långsammare än enligt tidigare bedömning. De offentliga finanserna väntas försämrans mer än tidigare prognostiserat, med ett större budgetunderskott och en snabbare ökning av statsskulden. Sammantaget pekar prognosen enligt kommissionen på en något svagare men fortsatt stabil ekonomisk utveckling, med ökade nedåtrisker.

SKR:s ekonomirapport, maj 2026

I sin senaste rapport konstaterar SKR att kommunernas och regionernas ekonomiska situation har förbättrats, framför allt till följd av att pensionskostnaderna har sjunkit tillbaka i och med att inflationen normaliserats. Samtidigt bedöms demografiutvecklingen samt investeringsbehov och underskott från åren med sämre förutsättningar fortfarande innebära utmaningar. Höga investeringsnivåer under flera år har lett till ökad skuldsättning i många kommuner. Totalt sett har de långfristiga skulderna i kommunerna ökat från 51 procent 2015 till 88 procent 2025, som andel av skatter och bidrag.

Resultatet i kommunerna uppgick 2025 till 32 miljarder kronor, vilket enligt SKR är bättre än föregående år och genomsnittligt sett över en tioårsperiod. Skillnaderna mellan kommunerna är dock stora.

En positiv utveckling på arbetsmarknaden, där antalet arbetade timmar återigen ökar, bedöms stärka skatteunderlaget, som väntas växa med 4 procent 2026.

7 av 21 regioner redovisade underskott 2025. Samtidigt konstaterar SKR att regionerna på ett övergripande plan har vänt två år med stora underskott till ett samlat resultat på 8 miljarder kronor. Resultatet förklaras dels av kraftigt minskade pensionskostnader, dels av att de riktade statsbidragen blev högre än förväntat. Även det gemensamma arbetet med att minska andelen inhyrd vårdpersonal bedöms ha bidragit.

Den stora utmaningen för regionerna är enligt SKR kostnaderna för sjukvården, som bedöms stiga stadigt för varje år. Kostnadsökningen drivs till stor del av den medicintekniska utvecklingen. SKR konstaterar att vården blir bättre och mer effektiv och samtidigt dyrare att bedriva.

1.5 Utskottets ställningstagande

Den ekonomiska utvecklingen

Osäkerheten och oförutsägbarheten om den geopolitiska och handelspolitiska utvecklingen är betydande. Sedan den ekonomiska vårpropositionen lämnades till riksdagen har kriget i Iran och stängningen av Hormuzsundet bidragit till stigande globala energipriser och försämrade tillväxtutsikter i både Sverige och omvärlden. Utskottet noterar att bl.a. högre energipriser väntas leda till ökad inflation i omvärlden, vilket också ökar inflationsriskerna i Sverige. En lägre efterfrågan i omvärlden bedöms också påverka den svenska exporten negativt.

Även om Sverige, med en låg statsskuld och ett relativt begränsat beroende av fossil energi, har ett bättre utgångsläge än många andra länder väntas utvecklingen påverka svensk ekonomi. Utskottet konstaterar att den pågående återhämtningen i svensk ekonomi väntas fortsätta men i en långsammare takt än vad som bedömdes i 2026 års ekonomiska vårproposition. Regeringens aktuella prognos är att BNP i Sverige växer med 2,3 procent 2026 och med 2,7

procent 2027, vilket är en nedrevidering med 0,5 procentenheter för 2026 och en upprevidering med 0,2 procentenheter för 2027 jämfört med prognosen i den ekonomiska vårpropositionen. Den lägre tillväxten väntas leda till en arbetslöshet på 8,5 procent 2026 och 7,8 procent 2027. Det innebär en upprevidering med 0,1 procentenheter för 2026, medan prognosen för 2027 är oförändrad jämfört med den ekonomiska vårpropositionen.

Utskottet noterar också att andra prognosinstitut reviderat ned sina prognoser över bl.a. tillväxt och arbetslöshet i förhållande till sina tidigare bedömningar.

Sverige befinner sig därmed fortfarande i en lågkonjunktur, men i en återhämtningsfas.

Den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Utskottet noterar att den rådande lågkonjunkturen framför allt är en följd av svag inhemsk efterfrågan. Utskottet ser därför positivt på att den förda politiken inriktats på att stärka efterfrågan i ekonomin för att förbättra hushållens ekonomiska situation. Utskottet delar regeringens bedömning att den viktigaste ekonomisk-politiska uppgiften under de kommande åren är att säkerställa en varaktig ekonomisk återhämtning.

Samtidigt behöver politiken, i enlighet med regeringens bedömning, fortsätta att inriktas på att stärka den svenska ekonomin så att Sverige kan bli mer konkurrens- och motståndskraftigt.

För att säkerställa en god ekonomisk utveckling även i en tid präglad av osäkerhet och oförutsägbarhet ställer sig utskottet bakom regeringens inriktning att den ekonomiska politiken ska fokusera på tre områden: att fortsätta att värna de offentliga finanserna, möjliggöra fler arbetstillfällen i Sverige samt säkerställa att ansträngning lönar sig. En växande och konkurrenskraftig ekonomi som står på egna ben är avgörande för att möjliggöra en välfärd att lita på, ett robust försvar och ett starkt rättsväsen.

För det första ska politiken fortsätta att värna de offentliga finanserna. Mot bakgrund av den osäkerhet som präglar den globala ekonomin behöver Sverige fortsätta att säkerställa starka offentliga finanser under kommande år för att kunna stötta ekonomin vid behov. Utskottet delar regeringens bedömning att politiken bör fortsätta att vara tillväxtinriktad, vilket kan öka utrymmet för reformer. Samtidigt noterar utskottet att Sverige har en hög nivå på de offentliga investeringarna framöver. För att värna styrkan i de offentliga finanserna bör därför, i enlighet med regeringens bedömning, nya större reformer i huvudsak vara finansierade under nästa mandatperiod. Framtida reformer bör inte heller finansieras genom höjda skatter på arbete eller sparande, eftersom det riskerar att försvaga den svenska ekonomins motståndskraft och konkurrenskraft.

För det andra ska politiken inriktas på att möjliggöra fler arbetstillfällen i Sverige. Eftersom den globala konkurrensen om investeringar och kompetens

har hårdnat ska politiken fokusera på åtgärder som gör det mer lönsamt att arbeta och mer attraktivt att investera i Sverige, samt på att skapa nya jobb.

Utskottet delar regeringens bedömning att goda skattevillkor är avgörande för ett konkurrenskraftigt näringsliv och välkomnar regeringens ambition om att framöver ha beredskap för att ytterligare förbättra villkoren för svenska företag, samtidigt som möjligheterna till kompetensutveckling stärks för att få fler i arbete.

En stabil och väl fungerande energiförsörjning är också avgörande för att företag ska vilja etablera sig och verka i Sverige. Politiken ska därför fortsätta att inriktas på att möjliggöra kärnkraftens bidrag till en långsiktigt hållbar energiförsörjning.

För det tredje ska politiken inriktas på att säkerställa att ansträngning lönar sig. Utskottet delar regeringens bedömning att höga skatter på arbete och alltför generösa bidragssystem hämmar drivkrafterna till arbete. Utskottet välkomnar därför att regeringen under mandatperioden har sänkt skatten på arbete, med särskilt fokus på låga och medelhöga inkomster, samt att politiken fortsätter att inriktas på att genomföra den s.k. bidragsreformen med bl.a. ett bidragstak vid mottagande av försörjningsstöd.

Vidare bör det, som regeringen framhåller, löna sig att ha arbetat. Politiken ska därför inriktas på att stärka kopplingen mellan arbete och pension, så att skillnaden i pension ökar mellan den som har arbetat och den som inte har gjort det.

Med den inriktningen av politiken kan Sverige fortsätta att byggas starkare och bli mer konkurrens- och motståndskraftigt.

När det gäller motionsyrkandet om att Sverige ska införa euron som valuta konstaterar utskottet liksom tidigare att Sverige inte deltar i EU:s valutaunion och att det får ses mot bakgrund av att det svenska folket vid en folkomröstning i september 2003 röstade nej till att införa euron som valuta. Ett initiativ till att ompröva det ställningstagandet bör vila på en stark folklig förankring. Utskottet anser att frågan inte är aktuell för närvarande.

Den offentliga förvaltningens finanser och det finanspolitiska ramverket

Utskottet konstaterar inledningsvis att den osäkerhet som omgärdar den ekonomiska utvecklingen även gör att bedömningen av de offentliga finanserna är osäker. Med stabila statsfinanser och en låg statsskuld står Sverige till skillnad från många andra jämförbara länder starkt. Den styrkan ska värnas. Det finanspolitiska ramverket och den breda parlamentariska uppslutning som råder om ramverket är centralt i det sammanhanget.

Det finansiella sparandet 2026–2029

Den offentliga förvaltningens finansiella sparande väntas vara fortsatt negativt 2026–2029 men nära balans 2029. Finanspolitiken är tydligt expansiv 2026, vilket enligt utskottet är motiverat av behovet av att stötta ekonomin, som

befinner sig i en utdragen lågkonjunktur med risk för långvarigt negativa effekter. Utskottet noterar att finanspolitiken sedan anpassas gradvis i takt med att resursutnyttjandet förbättras och lågkonjunkturen klingar av.

Uppföljning av målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande

Utskottet noterar att det strukturella sparandet kommer att avvika från målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande 2026 och 2027. Från och med 2027 är målet att uppnå balans över en konjunkturcykel. Avvikelsen beror främst på ökade försvarsutgifter och stöd till Ukraina, men även på finanspolitiska åtgärder som syftar till att dämpa effekterna av den utdragna lågkonjunkturen. Utskottet noterar att regeringen bedömer att avvikelsen är i linje med principerna i det finanspolitiska ramverket eftersom det medger avvikelse för nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina 2026–2034 samt för finanspolitisk konjunkturstabilisering i lågkonjunktur. Utskottet noterar vidare att regeringen bedömer att den finanspolitiska stimulansen inte är större än att dess effekt på inflationen kan hanteras genom penningpolitiken.

Återgången mot balansmålet bedömer regeringen påbörjas 2027. När de nya försvarsutgifterna och stödet till Ukraina räknas bort når det strukturella sparandet balans 2028. Utskottet noterar att strukturellt sparande inklusive dessa utgifter är negativt hela prognosperioden 2027–2029. Liksom tidigare invänder inte utskottet mot redovisningen, men konstaterar att när den görs både inklusive och exklusive vissa uppräknade budgetpolitiska åtgärder innebär det svårigheter att bilda sig en uppfattning om det föreligger en avvikelse från målnivån (bet. 2025/26:FiU1). Det innebär också svårigheter att bilda sig en uppfattning om den plan som regeringen vid en bedömd avvikelse enligt budgetlagen är skyldig att redovisa för en återgång till målet.

Planen för återgång mot målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande

När det gäller regeringens redogörelse för återgång till målet noterar utskottet att den görs i förhållande till strukturellt sparande exklusive nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina. Regeringen anger att det inte behöver vidtas några särskilda åtgärder för att det strukturella sparandet ska uppnå balans 2028. Om en avvikelse inte korrigeras under det närmast följande året, dvs. 2027, bör regeringens plan för återgång mot målet enligt ramverksskrivelsen 2025 innehålla ett tydligt politiskt åtagande för åren därefter. Mot bakgrund av det noterar utskottet regeringens inriktning på finanspolitiken som innebär att nya större reformer i huvudsak bör vara finansierade under nästa mandatperiod. Utskottet anser att det i sammanhanget finns anledning att betona vikten av att tidsbegränsade budgetpolitiska åtgärder förblir tidsbegränsade för att de inte ska bli en källa till offentligfinansiella problem framöver.

Bedömningen av utgiftstakets nivå 2029

Regeringen anger i propositionen, som ett svar på Finanspolitiska rådets rapport 2026, att regeringens förslag till utgiftstakets nivå är ett politiskt beslut som inte går att reducera till en beräkning enligt en i förväg bestämd formel. Utskottet instämmer i att det är ett politiskt beslut att bestämma nivån på utgiftstaket, och vill mot den bakgrunden betona vikten av att regeringen tydligare redovisar om utgiftstakets nivå som andel av potentiell BNP är ett uttryck för en önskvärd utgiftskvot och motiverar sin principiella syn på hur utgiftstaket sätts i förhållande till målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande. Även Riksrevisionen har återkommande kritiserat regeringen för dess syn på det offentliga åtagandet inte framgår tydligt av dess redovisning. Utskottet kommer att få möjlighet att återkomma i frågan när utgiftstaket för 2029 ska beslutas av riksdagen i höst.

Finanspolitisk konjunkturstabilisering

Utskottet välkomnar regeringens redovisning i propositionen av den finanspolitiska konjunkturstabiliseringen. Samtidigt ser utskottet möjligheter att ytterligare utveckla redovisningen i enlighet med de principer som anges i ramverksskrivelsen 2025. Det handlar om att tydligare redovisa motiven för valet av finanspolitisk konjunkturstabilisering, t.ex. utifrån var i konjunkturcykeln ekonomin befinner sig och om den rådande konjunkturen drivs av efterfråge- eller utbudsstörningar. Vid utformningen av stabiliseringspolitiska åtgärder är det vidare enligt ramverksskrivelsen vägledande att dessa bör vara generellt verkande, ha en stor effekt på BNP, få genomslag relativt snabbt och kunna användas temporärt. Utskottet noterar att både Finanspolitiska rådet och Riksrevisionen har framfört synpunkter på att redovisningen av politikens effekter kan vidareutvecklas.

Som regeringen anför är tydlighet och transparens bärande delar i det finanspolitiska ramverket och bidrar till att finanspolitiken blir mer förutsägbar. Det i sin tur underlättar samspelet mellan finans- och penningpolitiken och stärker möjligheterna till uppföljning och utvärdering. Mot den bakgrunden vill utskottet understryka vikten av att arbetet med att öka tydligheten och transparensen i redovisningen fortsätter.

Riksdagens beredning av regeringens förslag om riktlinjer

Även om det inte går att utesluta att det i vissa lägen finns behov av att uppdatera makroekonomiska prognoser under riksdagens beredning av en proposition om statens budget kan det väcka frågor om prognosernas påverkan på de riktlinjer som föreslås i propositionen. Utifrån den information som utskottet fick av regeringen på sammanträdet den 7 maj har riktlinjerna emellertid inte ändrats. Enligt utskottet är det av betydelse att det är tydligt hur uppdaterade bedömningar förhåller sig till de förslag som riksdagen behandlar.

Översyn av det finanspolitiska ramverket

När det gäller motionsförslag om att se över det finanspolitiska ramverket har utskottet inte för avsikt att ta några initiativ i frågan. Det finanspolitiska ramverket ses över varannan mandatperiod av en parlamentariskt sammansatt kommitté. I regeringens ramverksskrivelse 2025 (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156) redogörs för ramverket efter den senaste översynen.

Finansutskottet tillstyrker regeringens riktlinjer

Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet regeringens riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Riktlinjerna syftar till att ange politikens inriktning inför budgetpropositionen för 2027. De alternativa förslag till riktlinjer som lämnats i följdmotioner avstyrks, liksom de motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2025/26 som utskottet också behandlar i betänkandet.

2 Riksrevisionens rapport om tillämpningen av det finanspolitiska ramverket 2025

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna och avslår motionsyrkandet om en återgång till de principer som det finanspolitiska ramverket vilar på.

Jämför reservation 5 (C) och det särskilda yttrandet (S).

Skrivelsen

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har granskat regeringens tillämpning av det finanspolitiska ramverket i de ekonomiska propositionerna under 2025. Riksrevisionen har undersökt om krav och praxis, så som de beskrivs i skrivelsen Ramverket för finanspolitiken (skr. 2017/18:207), uppfylls.

Enligt Riksrevisionen bör en ordning där nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina medger en avvikelse från målet för det offentliga finansiella sparandet under 2026–2034 undvikas. Det saknas enligt myndigheten tillräckligt underbyggda skäl för att motivera en sådan ordning. En bärande tanke med det finanspolitiska ramverket är att målet för det offentliga finansiella sparandet omfattar alla utgifter och inkomster, och att frånga den principen är förknippat med betydande offentligfinansiella risker.

Riksrevisionen konstaterar vidare att den plan som regeringen har presenterat för återgång till målet för det offentliga sparandet inte redovisar hur det strukturella sparandet når vare sig överskottsmålet eller det föreslagna balansmålet, utan endast redovisar att det strukturella sparandet exklusive nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina når balansmålet 2028. Enligt myndigheten är det inte förenligt med det finanspolitiska ramverket att den redovisade planen för återgång tar sikte på något annat mål än det som riksdagen har beslutat om.

Riksrevisionen anser att regeringens redogörelse i budgetpropositionen för 2026 inte är tillräckligt transparent för att bedöma om finanspolitiken är väl avvägd med hänsyn till konjunkturläget. Trots att regeringen anger att det krävs en omfattande finanspolitik för att motverka en utdragen lågkonjunktur konstaterar myndigheten att regeringen inte redovisar någon bedömning av hur konjunkturen (BNP-gapet) hade utvecklats utan den föreslagna finanspolitiken.

Riksrevisionen lämnar tre rekommendationer till regeringen, bl.a. att ta initiativ för att pröva möjligheten att det finanspolitiska ramverket inte heller i fortsättningen ska medge avvikelser från målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande med hänsyn till särskilda utgiftsposter.

Regeringens bedömning av Riksrevisionens iakttagelser

Regeringen anser till skillnad från Riksrevisionen att den föreslagna finanspolitikens utformning är förenlig med det finanspolitiska ramverket och konstaterar att man i enlighet med ramverket har motiverat avvikelserna från målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande.

Med anledning av Riksrevisionens synpunkter på redovisningen av återgången till målet för det offentliga finansiella sparandet hänvisar regeringen till den parlamentariska överenskommelsen från juni 2025 om finansiering av försvaret och stödet till Ukraina som medger en avvikelse från målet 2026–2034 och där det framgår att sparandet ska vara i balans 2028.

Regeringen bedömer att den parlamentariska överenskommelsen alltså är ändamålsenligt utformad för att rusta upp försvaret och stötta Ukraina samtidigt som den värnar långsiktigt hållbara finanser. I skrivelsen konstaterar regeringen att ramverket ses över av en parlamentariskt tillsatt kommitté varannan mandatperiod och att det därför inte finns skäl att ta initiativ till att ompröva de ställningstaganden som ligger till grund för den parlamentariska överenskommelsen och som nu utgör en del av det finanspolitiska ramverket.

Regeringen delar Riksrevisionens bedömning att redovisningen av finanspolitiken ska vara tydlig och ändamålsenlig. Regeringen arbetar kontinuerligt med att öka tydligheten och transparensen i redovisningen av finanspolitikens inriktning. Några alternativa prognoser i syfte att redovisa hur konjunkturen eller de offentliga finanserna hade utvecklats utan den aktiva finanspolitiken tar regeringen inte fram. Däremot analyseras det hur finanspolitikens storlek och utformning påverkar den ekonomiska utvecklingen. När det gäller redovisningen av förändringen i det strukturella sparandet i prognoserna framhåller regeringen att det också är viktigt att redovisningen så långt som möjligt mån är tydlig utan att kompliceras med en alltför detaljerad och teknisk beskrivning av utvecklingen.

Regeringens åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser

Regeringen strävar ständigt efter att öka tydligheten och transparensen i de ekonomiska propositionerna i den riktning som Riksrevisionen rekommenderar. Tydlighet och transparens är enligt regeringen bärande delar i det finanspolitiska ramverket och bidrar till att finanspolitiken blir mer förutsägbar.

Motionen

I kommittémotion 2025/26:4109 av Martin Ådahl (C) föreslås ett tillkännagivande om ansvarsfull finanspolitik genom en återgång till de principer som ramverket vilar på. Enligt motionären är grunden för en ansvarsfull ekonomisk politik ett finanspolitiskt ramverk som respekteras. Motionären hänvisar till Riksrevisionens iakttagelser om att regeringens politik varken är utformad i enlighet med ramverket eller redovisad på ett transparent sätt och konstaterar

att även Finanspolitiska rådet har skarp kritik mot regeringens budgetproposition för 2026.

Enligt motionären är det ett återkommande mönster att regeringen baserar sin politik på alltför optimistiska prognoser och att det saknas en analys från regeringen av varför dess prognoser avviker, eller vilka konjunkturreffekter den egna politiken förväntas ha.

Motionären anför att resultatet av regeringens politik är en snabb försämring av de offentliga finanserna och att den expansiva budgeten för 2026 tar en stor del av kommande års reformutrymme i anspråk, vilket kommer att tvinga fram en stram politik för att nå saldomålet.

Motionären anser att regeringens plan för återgång till saldomålet är otillräcklig och bygger på orealistiska antaganden om oförändrad politik och att tillfälliga skattesänkningar inte permanentas. Det anser motionären är ett kortsiktigt och ansvarslost agerande som skjuter notan för dagens politik på framtiden.

För att återupprätta förtroendet för den ekonomiska politiken och säkerställa en hållbar utveckling för Sverige krävs det enligt motionären en omedelbar återgång till de principer som det finanspolitiska ramverket vilar på.

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer med regeringen i att tydlighet och transparens är bärande delar i det finanspolitiska ramverket som bidrar till att finanspolitiken blir mer förutsägbar. Utskottet välkomnar att regeringen i skrivelsen anger att man kontinuerligt arbetar med att öka tydligheten och transparensen i redovisningen av finanspolitikens inriktning.

Utskottet bedömer liksom regeringen att den parlamentariska överenskommelsen alltjämt är ändamålsenligt utformad för att rusta upp försvaret och stötta Ukraina, samtidigt som den värnar långsiktigt hållbara finanser. Ramverket ses över av en parlamentariskt tillsatt kommitté varannan mandatperiod och det finns inte skäl att ta initiativ till att ompröva de ställningstaganden som nu utgör en del av det finanspolitiska ramverket.

Utskottet hänvisar i övrigt till sitt ställningstagande i kapitel 1 Riktlinjer för den ekonomiska politiken.

Utskottet föreslår att skrivelsen läggs till handlingarna och att motionsyrkandet avslås.

Reservationer

1. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, punkt 1 (S)

av Gunilla Carlsson (S), Joakim Sandell (S), Eva Lindh (S), Peder Björk (S) och Jim Svensk Larm (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner Socialdemokraternas förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken i enlighet med vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:4101 av Magdalena Andersson m.fl. (S) och avslår proposition 2025/26:100 punkt 1 och motionerna 2025/26:617 av Markus Kallifatides (S), 2025/26:1048 av Jamal El-Haj (-) yrkandena 2–5, 2025/26:1146 av Anders Karlsson (C), 2025/26:2493 av Jesper Skalberg Karlsson (M), 2025/26:2496 av Jesper Skalberg Karlsson (M), 2025/26:3150 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkandena 1 och 2, 2025/26:3421 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 40, 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 23, 2025/26:4108 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V), 2025/26:4110 av Martin Ådahl m.fl. (C) och 2025/26:4118 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Krig, höga energipriser, hot om tullar och brist på viktiga insatsvaror pressar världsekonomin och påverkar Sverige genom högre bränslepriser, ökade kostnader för företag och risk för förnyad inflation. Sveriges beroende av fossil energi gör dessutom ekonomin särskilt sårbar.

Samtidigt utvecklas den svenska ekonomin i en negativ riktning. Hushållens köpkraft har försvagats, tillväxten är låg, arbetslösheten hög och lågkonjunkturen har förlängts. Minskade stöd till bostadsbyggande, arbetsmarknad och hushåll, liksom skattesänkningar som i hög utsträckning gynnar höginkomsttagare, har bidragit till svag konsumtion, budgetunderskott och ökade framtida kostnader för hushållen. Dessutom har välfärden försvagats, med en sjukvård under press och en fortsatt allvarlig gängkriminalitet. Med en annan politik hade Sverige haft ett starkare utgångsläge för att hantera det ekonomiska läget.

Den ekonomiska politiken behöver därför en förändrad inriktning. Den bör fokusera på reformer som stärker den svenska ekonomin, ökar hushållens ekonomiska utrymme, värnar välfärden och bidrar till ett tryggare och säkrare samhälle.

För att stärka ekonomin och öka välståndet krävs en långsiktig och framtidsinriktad näringspolitik med strukturella reformer som främjar produktivitet, sysselsättning, tillväxt och löneutveckling. Politiken ska därför inriktas på att genomföra en svensk tillväxtpakt, där staten och näringslivet samverkar i strategiskt viktiga frågor för att stärka Sveriges konkurrenskraft och skapa fler företag och jobb. Vidare ska politiken prioritera satsningar på bl.a. järnvägsunderhåll, fungerande infrastruktur, vuxenutbildning, omställningsstudiestöd, ett jobbkontrakt för unga, investeringsstöd, byggkrediter samt på åtgärder för att skydda små och medelstora företag från höga sjuklönekostnader.

Under de senaste åren har reallönerna minskat samtidigt som priserna har stigit. Det finns nu en risk för en ny inflationsuppgång, med högre drivmedels- och energipriser samt stigande räntor. Politiken ska därför inriktas på åtgärder som stärker hushållens ekonomi, exempelvis genom höjt barn- och studiebidrag, ett permanent förstärkt bostadsbidrag samt lägre kostnader för mediciner och tandvård för unga. Vanligt folks ekonomi ska prioriteras framför omfattande skattesänkningar för de med högst inkomster.

Välfärden är samtidigt underfinansierad. Vårdens väntetider är långa, skolans resurser ansträngda och det förekommer att skattemedel förs ut ur välfärdens verksamheter. Dessutom finns allvarliga problem med kriminella inslag i viss verksamhet, såsom HVB-hem. Politiken ska därför inriktas på att stärka resurserna till sjukvården och skolan samt på att indexera de generella statsbidragen till kommuner och regioner, så att långsiktiga planeringsförutsättningar förbättras. Den demokratiska kontrollen över välfärden behöver stärkas för att säkerställa att skattemedel används till avsedda ändamål. Vidare måste kompetensförsörjningen säkras genom satsningar på utbildning och bättre matchning på arbetsmarknaden.

Politiken ska vidare inriktas på att stärka Sveriges yttre och inre säkerhet genom satsningar på försvarsindustrin, ökad beredskap och en väl fungerande infrastruktur.

För att minska kriminaliteten ska politiken också inriktas på omfattande reformer där kriminalpolitiken samverkar med en stram migrationspolitik och med förebyggande åtgärder för att bryta nyrekryteringen till kriminalitet. Det handlar bl.a. om att tillföra socialtjänsten ökade resurser samt att skapa fler sommar- och extrajobb för unga.

Som en del av finansieringen av den politiska inriktningen ska en tillfällig skatt på bankernas övervinster införas. Politiken ska även inriktas på att motverka slöseri med skattemedel utifrån fem principer: disciplin i de offentliga finanserna, begränsning av vinstuttag i välfärden, bekämpning av den kriminella ekonomin, förbättrad offentlig upphandling samt åtgärder för att frigöra tid och resurser i välfärden.

2. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, punkt 1 (V)

av Samuel Gonzalez Westling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner Vänsterpartiets förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken i enlighet med vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:4108 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) och
avslår proposition 2025/26:100 punkt 1 och motionerna
2025/26:617 av Markus Kallifatides (S),
2025/26:1048 av Jamal El-Haj (-) yrkandena 2–5,
2025/26:1146 av Anders Karlsson (C),
2025/26:2493 av Jesper Skalberg Karlsson (M),
2025/26:2496 av Jesper Skalberg Karlsson (M),
2025/26:3150 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkandena 1 och 2,
2025/26:3421 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 40,
2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 23,
2025/26:4101 av Magdalena Andersson m.fl. (S),
2025/26:4110 av Martin Ådahl m.fl. (C) och
2025/26:4118 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Den svenska ekonomin har utvecklats svagt under flera år, med låg tillväxt och stigande arbetslöshet. Sedan regeringen tillträdde har arbetslösheten ökat med ca 80 000 personer och är nu bland de högsta inom hela EU. För att få ned arbetslösheten behövs det en radikal omläggning av den ekonomiska politiken. I stället för stora skattesänkningar för de rika och en försämrad arbetslöshetsförsäkring behövs det stora investeringar i järnvägen, banunderhåll, bostäder, va-system, klimatomställning, ny teknik och inte minst investeringar i utbildning och en aktiv arbetsmarknadspolitik. Dessutom behövs en politik som lyfter hushållen ur den ekonomiska krisen och som skapar en grund för en rimlig vardag för barnfamiljerna och dem som har mindre marginaler. Det krävs en finanspolitik som håller uppe efterfrågan och ökar jämlikheten.

Stämmingsläget bland hushållen är fortfarande något negativt, och framför allt är det hushåll i de lägre inkomstlägena som är pessimistiska. Det är förväntat eftersom det är de som har lägst inkomster som relativt sett drabbats hårdast av prischockerna och fått minst del av regeringens reformer. Hushållens pessimism ska också ses mot bakgrund av den svaga utvecklingen av reallönerna de senaste fem åren, som förklaras av att det i Sverige är löntagarna som fått ta hela smällen av prischocken. Näringslivets vinstandel

har samtidigt ökat och ligger fortfarande över sitt historiska genomsnitt. Det ligger nära till hands att tro att den höga vinstandelen har sin grund i bristande konkurrens inom flera branscher, t.ex. elmarknaden, livsmedelsbranschen och bankmarknaden.

För att förbättra konkurrensen i livsmedelsbranschen ska politiken inriktas på åtgärder för att bryta upp matjättarnas dominans. Att bryta upp grossist-leden, stärka Konkurrensverket och inrätta en tillsynsmyndighet skulle göra det lättare för nya aktörer att etablera sig.

Den s.k. elmarknaden är i Sverige minst sagt dysfunktionell. Samtidigt som elräkningarna har skjutit i höjden har elnätsbolagen passat på att göra enorma vinster. För att motverka de oskäligena höjningarna av elnätsavgifterna ska det införas en skatt på elnätsbolagens övervinster. För att kunna återta kontrollen över våra elnät ska kommunerna och staten få förköpsrätt om elnätsbolagen säljer ut sina nät. Politiken ska också inriktas på att införa en prisskyddsmodell där Sveriges fyra elprisområden kvarstår men separeras från den el som går på export.

För att komma till rätta med oligopolet på den svenska bankmarknaden ska statens bank SBAB kunna användas för att sätta press på de övriga bankerna genom att SBAB:s avkastningskrav sänks. Så länge det inte finns ett regelverk på plats som skapar en sundare konkurrens på bankmarknaden ska bankernas övervinster beskattas med 50 procent.

I syfte att lyfta hushållen ur den ekonomiska krisen och skapa en grund för en rimlig vardag för barnfamiljer och på sikt välbefinnande för hela landet behöver, förutom reglering av marknader med svag konkurrens, hushållen stötts här och nu. Politiken ska inriktas på att införa ett höjt och indexerat barnbidrag, ett i grunden reformerat bostadsbidrag, ett slopat karensavdrag i sjukförsäkringen och en höjd arbetslöshetsersättning.

De stora ekonomiska klyftorna är ett strukturproblem i den svenska ekonomin. En viktig förklaring till Sveriges extrema förmögenhetsfördelning är det svenska skattesystemets utformning. Som ett led i en stor skattereform ska ett införande av en miljardärsskatt utredas.

Hushållen är pressade, men skattesänkningen på bensin och diesel riskerar att motverka klimatomställningen, försämra konkurrensförutsättningarna för fossilfria drivmedel och skapa osäkerhet kring långsiktiga investeringsvillkor. Svaret på kostnadskrisen är i stället ett brett transportstöd som stärker hushållens ekonomi oavsett om man kör bil eller reser med kollektivtrafik.

Regeringen fortsätter att binda upp Sverige i dyr kärnkraft. Genom detta ensidiga fokus på kärnkraft riskerar investeringar i förnybara energikällor, som faktiskt kan göra elen billigare snabbare, att trängas undan. Det är uppenbart att det gått prestige i frågan där ny kärnkraft ska fås fram oavsett kostnad eller nytta.

Ett fungerande totalförsvar kräver ett fungerande samhälle både till vardags och vid kris. Regeringen bör återuppta överläggningar om försvarspolitiken så som den blocköverskridande överenskommelsen om försvaret föreskriver och inte själv ta beslut om fördelningen av de pengar som avsatts.

3. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, punkt 1 (C)

av Martin Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner Centerpartiets förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken i enlighet med vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:4110 av Martin Ådahl m.fl. (C) och
avslår proposition 2025/26:100 punkt 1 och motionerna
2025/26:617 av Markus Kallifatides (S),
2025/26:1048 av Jamal El-Haj (-) yrkandena 2–5,
2025/26:1146 av Anders Karlsson (C),
2025/26:2493 av Jesper Skalberg Karlsson (M),
2025/26:2496 av Jesper Skalberg Karlsson (M),
2025/26:3150 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkandena 1 och 2,
2025/26:3421 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 40,
2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 23,
2025/26:4101 av Magdalena Andersson m.fl. (S),
2025/26:4108 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) och
2025/26:4118 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Sverige befinner sig i ett allvarligt läge med stigande energi- och råvarupriser, hög arbetslöshet och en tillväxt som i tre år har legat under EU:s genomsnitt. Arbetslösheten uppgår i dag till närmare 10 procent och ungdomsarbetslösheten ligger runt 30 procent. Samtidigt har Sverige fastnat i ett fossilberoende. Det behövs en annan inriktning av politiken än den regeringen föreslår.

För att få ner arbetslösheten måste trösklarna in på arbetsmarknaden sänkas och det måste bli mer lönsamt att gå från bidrag till arbete.

Politiken bör därför inriktas på åtgärder som sänker företagets kostnader för att anställa och sänkningen bör riktas mot de grupper som har svårast att få in en fot på arbetsmarknaden och mot små och växande företag. Åtgärder som ska prioriteras är bl.a. att arbetsgivaravgiften tas bort för de tio först anställda i ett växande företag, att den sänks permanent för lågavlönade, långtidsarbetslösa och unga samt att sjuklöneansvaret för småföretag slopas. En ny anställningsform ska införas, s.k. förenklade jobb, där en inkomst på upp till 20 000 kronor är befriad från skatt på inkomst och arbetsgivaravgifter under två år. Politiken ska också inriktas på att stärka möjligheterna att utbilda sig mitt i livet och på att utöka yrkesutbildningarna.

Sverige bör åter ta en ledande roll i klimatomställningen genom att förena stark tillväxt med minskade utsläpp. Det kräver en politik som underlättar elektrifieringen och stärker drivkrafterna för att minska utsläppen. Politiken ska därför utformas så att det blir möjligt och lönsamt för hushåll och företag att delta i omställningen, samtidigt som tillgången på billig och ren el ökar i hela landet. Det handlar bl.a. om att subventionera leasing av miljöbilar, förstärka klimatpremien för ellastbilar och genomföra omfattande investeringar i laddinfrastruktur. Därutöver bör anslutningskablar till havsbaserad vindkraft byggas ut för att säkerställa att Sveriges potential inom denna energikälla tas till vara

För att klara industrins omställning och sänka hushållens elpriser behöver Sverige mer ren svensk el. Politiken ska därför inriktas på att återföra fastighetsskatten från vindkraft till kommunerna för att på så sätt säkerställa att de värden som skapas stannar lokalt.

Förtroendet för välfärden behöver återupprättas. Politiken ska därför inriktas på kraftfulla satsningar för att ge skolan och äldreomsorgen de förutsättningar de behöver för att klara sina uppdrag, för att korta vårdköerna och för att stärka primärvården.

Ett starkt och oberoende civilsamhälle är vidare grunden för ett välmående och tryggt samhälle och ett av de mest effektiva sätten att minska kriminalitet. Politiken ska därför inriktas på att stärka bl.a. föreningslivet och idrotten.

Det allvarliga läge som Sverige befinner sig i som en följd av konflikten i Mellanöstern och blockaden av Hormuzsundet har skapat en akut kostnadskris som slår mot svensk livsmedelsproduktion. Den ekonomiska politiken ska därför inriktas på åtgärder som tryggar den svenska matförsörjningen och på att Sverige ska ha som mål att producera minst 80 procent av den mat vi konsumerar. Utöver krisstöd till Sveriges lantbrukare ska politiken inriktas på åtgärder som sänker kostnadstrycket och stärker konkurrenskraften för svensk livsmedelsproduktion bl.a. genom jordbruksavdrag och innovationsstöd.

Politiken ska också inriktas på att prioritera utökade resurser till polisen. Detta för att kunna återupprätta den lokala polisnärvaron och för att polisen ska ha de resurser den behöver för att kunna agera mot alla brott.

Mot bakgrund av det svaga konjunkturläget är det rimligt med en mer expansiv finanspolitik än den regeringen föreslår. Viktiga åtgärder som bidrar till att finansiera prioriterade reformer, men också för att öka arbetsutbudet, är att få människor i arbete. Därför ska trygghetssystem som riktas till människor ha ett ökat jobbfokus och fungera som omställningsförsäkringar. Ineffektiva undantag från miljö- och klimatskatter ska undanröjas och resurser öronmärkas för investeringar som ökar Sveriges produktionsförmåga.

4. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, punkt 1 (MP)

av Janine Alm Ericson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner Miljöpartiets förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken i enlighet med vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:617 av Markus Kallifatides (S),
2025/26:3421 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 40,
2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 23 och
2025/26:4118 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 1 och
avslår proposition 2025/26:100 punkt 1 och motionerna
2025/26:1048 av Jamal El-Haj (-) yrkandena 2–5,
2025/26:1146 av Anders Karlsson (C),
2025/26:2493 av Jesper Skalberg Karlsson (M),
2025/26:2496 av Jesper Skalberg Karlsson (M),
2025/26:3150 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkandena 1 och 2,
2025/26:4101 av Magdalena Andersson m.fl. (S),
2025/26:4108 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) och
2025/26:4110 av Martin Ådahl m.fl. (C).

Ställningstagande

I ett läge med lågkonjunktur, hög arbetslöshet och pressade hushåll behöver Sverige en politik som skapar trygghet, framtidstro och riktning. Den ekonomiska politiken ska inriktas mot en rättvis klimatomställning från det fossilberoende samhället, en politik som minskar klyftorna, stärker hushållens trygghet, pressar tillbaka arbetslösheten och investerar i Sveriges långsiktiga konkurrenskraft och beredskap inför både ett mer osäkert omvärldsläge och klimatförändringar.

En rättvis grön omställning måste fungera i människors vardag, så när bränslepriserna stiger och hushållens ekonomi pressas behöver fler ha råd att resa hållbart. Det ska gå att pendla till jobbet, ta sig till skolan och komma till vård och fritidsaktiviteter utan att vara helt beroende av bilen. Därför ska politiken inriktas på att göra kollektivtrafiken billigare, enklare och tryggare att lita på genom bättre punktlighet, stärkt järnvägsunderhåll och subventionerade biljettpriser. Ett nationellt kollektivtrafikkort, ett Sverige-kort, bör införas som ger tillgång till all regional och lokal kollektivtrafik i hela landet till ett enhetligt och lågt pris. Genom en sådan inriktning stärks även arbetsmarknaden eftersom större arbetsmarknadsområden gör det lättare att

pendla till arbete och utbildning och gör det lättare för företag att hitta rätt kompetens.

I stället för att återkommande subventionera användningen av fossila drivmedel ska politiken inriktas på att göra Sverige mindre beroende av fossil olja och gas. Det är fullt möjligt och mycket mer effektivt att sänka priser i kollektivtrafiken, genomföra en elbilsoffensiv och satsa på inhemsk produktion av biodrivmedel. Ett transportstöd till människor i glesbygd och landsbygd med lägre inkomst är exempel på ett riktat och rättvist stöd till de människor som inte kan ställa om.

Klimatpolitiken behöver vila på två ben: fossila utsläpp ska prissättas och de gröna alternativen behöver byggas ut. För att bygga ut de gröna alternativen behövs det stora investeringar. Sverige vinner på att bygga ut järnvägen, energisystemet och den gröna industrin. På så sätt stärks både klimatomställningen och arbetsmarknaden. Det snabbaste och billigaste sättet att stärka Sveriges energisystem är att använda energin smartare, dvs. genom energieffektivisering.

En rättvis ekonomisk politik måste börja där behoven är som störst. Sverige vinner på att minska de ekonomiska klyftorna, stärka hushåll med små marginaler och förbättra barns uppväxtvillkor i stället för att fortsätta att prioritera skattesänkningar för dem som redan har mest. Det är helt ovärdigt för Sverige att barnfattigdomen ökar. Den ekonomiska politiken ska inriktas på reformer som stärker barns uppväxtvillkor, t.ex. genom ett högre barnbidrag. Det behövs en mer rättvis beskattning som låter dem som har störst ekonomiska resurser bidra mer till det gemensamma. En högre beskattning av miljardärer är särskilt angeläget i en tid när behoven av gemensamma investeringar är stora.

I Sverige har regeringens energipolitik i allt högre grad kommit att bli ett prestigeprojekt med kärnkraft som enda lösning för ny elproduktion. Detta ensidiga fokus på kärnkraft har gjort att investeringar i andra energislag stannat av, och därmed har svenska konsumenter fått högre elräkningar och möjligheten till en effektiv klimatomställning har försvårats.

Klimatkrisen motiverar ett modernare finanspolitiskt ramverk, ett ramverk som både värnar stabila offentliga finanser och ger utrymme för nödvändiga investeringar i klimatomställningen. Balansmålet behöver därför kompletteras med ett investeringsmål och skuldankaret behöver höjas till 50 procent av BNP. När det gäller upprustningen av totalförsvaret får den inte ske genom att välfärden urholkas eller att investeringar som stärker civil beredskap och klimatomställning prioriteras bort. Vidare ska det finanspolitiska ramverket kunna tillåta lånefinansiering av vissa strategiska infrastrukturprojekt med stor klimatnytta.

En huvuduppgift för den ekonomiska politiken är att den ska vara förenlig med och bidra till att Sverige uppnår sina klimatåtaganden. Den ekonomiska politiken ska utformas så att den möjliggör utvecklingen till ett hållbart samhälle. Den ekonomiska politiken ska inriktas på reformer, t.ex. gröna

skattekrediter, som ger långsiktiga och förutsägbara villkor för investeringar i fossilfri industri, elektrifiering och klimatsmart teknik.

5. Riksrevisionens rapport om tillämpningen av det finanspolitiska ramverket 2025, punkt 2 (C)

av Martin Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:4109 av Martin Ådahl (C) och
lägger skrivelse 2025/26:241 till handlingarna.

Ställningstagande

Grunden för en ansvarsfull ekonomisk politik är ett finanspolitiskt ramverk som respekteras. Riksrevisionen konstaterar i sin rapport att regeringens politik varken är utformad i enlighet med ramverket eller redovisad på ett transparent sätt. Finanspolitiska rådet är ännu skarpare i sin kritik och menar att budgeten för 2026 har gett anledning till den ”hittills allvarligaste kritiken mot den förda finanspolitiken i relation till det finanspolitiska ramverkets principer”.

Ett återkommande mönster är att regeringen baserar sin politik på alltför optimistiska prognoser och att det saknas en analys från regeringen av varför dess prognoser avviker eller vilka konjunkturreffekter den egna politiken förväntas ha.

Resultatet av regeringens politik är en snabb försämring av de offentliga finanserna. Den expansiva budgeten för 2026 tar en stor del av kommande års reformutrymme i anspråk, vilket kommer att begränsa handlingsutrymmet för framtida regeringar och tvinga fram en stram politik för att nå saldomålet. Regeringens plan för återgång till saldomålet är, enligt både Riksrevisionen och Finanspolitiska rådet, otillräcklig och bygger på orealistiska antaganden om oförändrad politik och att tillfälliga skattesänkningar inte permanentas. Detta är ett kortsiktigt och ansvarslost agerande som skjuter notan för dagens politik på framtiden.

Lika allvarlig är regeringens ovilja att lyssna på sina expertmyndigheter. Finanspolitiska rådet beskriver regeringens svar på tidigare rekommendationer som otillräckliga och konstaterar att synpunkter avfärdas. Ett sådant agerande undergräver den externa granskning som är en hörnsten i det finanspolitiska ramverket.

För att återupprätta förtroendet för den ekonomiska politiken och säkerställa en hållbar utveckling för Sverige krävs en omedelbar återgång till de principer som det finanspolitiska ramverket vilar på.

Särskilt yttrande

Riksrevisionens rapport om tillämpningen av det finanspolitiska ramverket 2025, punkt 2 (S)

Gunilla Carlsson (S), Joakim Sandell (S), Eva Lindh (S), Peder Björk (S) och Jim Svensk Larm (S) anför:

Vi har valt att inte väcka någon följdmotion med anledning av skrivelsen utan hänvisar till vår följdmotion på vårpropositionen som behandlas under punkt 1. I detta särskilda yttrande utvecklar vi vår syn på regeringens svar på Riksrevisionens rapport

I rapporten bedömer Riksrevisionen att finanspolitiken inte är utformad i enlighet med det finanspolitiska ramverket och att finanspolitiken inte är redovisad på ett transparent sätt. Myndigheten anser bl.a. att budgetdisciplinen riskerar att försvagas till följd av avvikelser från målet för det offentliga finansiella sparandet med hänsyn till särskilda utgifter.

Vi socialdemokrater menar att den kritik som Riksrevisionen framför är väl avvägd men också mycket allvarlig. Regeringen varken redovisar sin föreslagna finanspolitik på ett transparent sätt eller utformar finanspolitiken i enlighet med det nuvarande finanspolitiska ramverket. Riksrevisionen är heller inte ensam i sin bedömning. Även finanspolitiska rådet riktar samma typ av kritik mot finanspolitiken.

Regeringen avfärdar kritiken av två uppgivna anledningar, dels beror de för höga underskotten på en bred politisk överenskommelse mellan riksdagens alla åtta partier om att lånefinansiera upprustningen av försvaret och stödet till Ukraina och dels på att regeringen för en medveten stimulanspolitik som är tillåten enligt ramverket.

Det är riktigt att det finns en bred samsyn i Sveriges riksdag om upprustningen av försvaret och att denna kan finansieras med lån. Den uppgörelsen gäller dock specifikt detta ändamål. Riksrevisionen konstaterar att även bortsett från försvarsupprustningen och stödet till Ukraina så är budgeten underfinansierad såväl 2025 som 2026. Dessa underskott beror på att regeringen återigen beviljar sig själva och andra höginkomsttagare stora skattesänkningar. Det är inte en politik vi står bakom.

Den samlade domen från alla oberoende bedömare som granskat regeringens politik är att det finanspolitiska ramverket inte följs. Det beror inte enbart på försvarskostnaderna utan på helheten. Regeringen måste stå för den politik de fört.

Regeringen bör vidare ta Riksrevisionens rekommendationer på allvar och förbättra följsamheten och transparensen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2025/26:100

Proposition 2025/26:100 2026 års ekonomiska vårproposition:

1. Riksdagen godkänner förslaget till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (avsnitt 2).

Följdmotionerna

2025/26:4101 av Magdalena Andersson m.fl. (S):

Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som föreslås i motionen.

2025/26:4108 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som föreslås i motionen.

2025/26:4110 av Martin Ådahl m.fl. (C):

Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som föreslås i motionen.

2025/26:4118 av Daniel Helldén m.fl. (MP):

1. Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som föreslås i motionen.

Skrivelse 2025/26:241

Regeringens skrivelse 2025/26:241 Riksrevisionens rapport om tillämpningen av det finanspolitiska ramverket 2025.

Följdmotionen

2025/26:4109 av Martin Ådahl (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ansvarsfull finanspolitik genom en återgång till de principer som ramverket vilar på och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:617 av Markus Kallifatides (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att det finanspolitiska ramverket medger lånefinansiering av vissa strategiska infrastrukturprojekt med stor klimatnytta och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1048 av Jamal El-Haj (-):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka småföretagen och samtidigt motverka arbetslöshet och barnfattigdom genom smart fördelningspolitik, stabila spelregler och ett starkt socialt skyddsnet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att styra marknadskrafterna med politiskt ansvarstagande så att hållbara och miljövänliga alternativ blir tillgängliga för alla, inte bara för dem som har höga inkomster, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga ett jämlikt samhälle där ekonomin används som ett verktyg för trygghet, framtidstro och social sammanhållning i stället för ökade klyftor och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kombinera internationellt samarbete, särskilt inom EU, med en stark inhemsk motståndskraft för att möta globala kriser och säkra Sveriges långsiktiga välstånd och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1146 av Anders Karlsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa euron som svensk valuta och i utredningen pröva två valutakursnivåer: 9,50 SEK/EUR och 10,50 SEK/EUR samt att utredningen ska leda fram till lämplig valutakursnivå att förhandla om och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2493 av Jesper Skalberg Karlsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga ett nationellt inriktningsmål för tillväxten i anslutning till det finanspolitiska ramverket och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2496 av Jesper Skalberg Karlsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en ny modell för granskning av riksdagspartiernas budgetförslag och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3150 av Malin Danielsson m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör införa en eurooption, dvs. kapacitet att snabbt ansluta sig till euron när det bedöms nödvändigt, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör arbeta efter en färdplan för att införa euron senast 2029 och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3421 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatanpassning måste stärkas i finansiella ramverk och analyser och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utforma den ekonomiska politiken inom ramen för de nationella klimat- och miljömålen och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Skatteutskottets yttrande 2025/26:SkU5y

2026 års ekonomiska vårproposition

Till finansutskottet

Skatteutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken i de delar dessa avser skatteutskottets beredningsområde.

I fyra avvikande meningar tillstyrker Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet de förslag till riktlinjer som lagts fram av respektive parti (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att regeringens riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken godkänns i de delar de avser skatteutskottets beredningsområde och att samtliga motioner med förslag om en annan inriktning avslås.

Jämför avvikande mening 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Regeringen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner förslaget till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

Regeringen anför att den globala osäkerheten riskerar att återigen tynga utvecklingen i Sverige, denna gång till följd av kriget i Mellanöstern, i ett läge då den ekonomiska återhämtningen börjat ta fart. Händelserna under våren är de senaste i en rad exempel de senaste åren som visar på att det skett ett skifte i världsekonomin och att de geoekonomiska riskerna blivit alltmer påtagliga. Tullar används som påtryckningsmedel, och konkurrensen om investeringar och kompetens har hårdnat.

I en sådan miljö höjs kraven på den ekonomiska politiken. Det finns betydande risker för en försämrad ekonomisk utveckling och finanspolitiken behöver utformas för att bygga skyddsbarriärer så att den svenska ekonomins återhämtning kan fortsätta. Den kommande tiden kan bli prövande för svensk ekonomi.

För att säkerställa en fortsatt god ekonomisk utveckling behöver den ekonomiska politiken värna de starka svenska offentliga finanserna, prioritera att ansträngning ska löna sig och säkerställa att den svenska ekonomin är konkurrenskraftig.

Regeringens bedömning är fortsatt att Sverige står starkt rustat i det osäkra omvärldsläget. Sverige har starka offentliga finanser. Produktiviteten och sysselsättningsgraden är bland de högre i EU. Sverige rankas dessutom som EU:s mest innovativa land och har en finansmarknad i världsklass. Detta ger Sverige stark konkurrenskraft och handlingsutrymme. Regeringen har beredskap för att stötta svenska hushåll och företag om situationen förvärras till följd av kriget i Mellanöstern.

När regeringen utformade budgeten för 2026 befann sig Sverige i en lågkonjunktur och i ett osäkert omvärldsläge. Det innebar att Sverige inte kunde räkna med ekonomisk draghjälp från omvärlden. Lågkonjunkturen i

Sverige är framför allt en följd av låg inhemsk efterfrågan. Därför riktade regeringen in sig på att stärka den inhemska efterfrågan genom åtgärder för att hårt arbetande människor ska få mer pengar i plånboken.

Skatten har sänkts på bl.a. arbete, pension, el och sparande. Samtidigt har bostadsbidraget höjts för utsatta barnfamiljer med höga boendekostnader och skatten på sjuk- och aktivitetsersättning har sänkts. Den 1 april 2026 halverades matmomsen och arbetsgivaravgifterna för unga sänktes. Den 1 juli 2026 sänks även barnomsorgsavgiften. Syftet är att gjuta mod i ekonomin så att fler hårt arbetande människor, trots osäkerheten i omvärlden, kan se ljusare på framtiden.

Den globala ekonomin präglas av hög osäkerhet och Sverige behöver därför fortsatt säkerställa starka offentliga finanser under kommande år för att kunna stötta ekonomin vid behov. Genom att fortsätta genomföra tillväxtinriktad politik kan även reformutrymmet öka. Samtidigt har Sverige en hög nivå på de offentliga investeringarna framöver. För att värna styrkan i de offentliga finanserna, samtidigt som Sverige behåller en hög nivå på de offentliga investeringarna, bör nya större reformer i huvudsak vara finansierade under nästa mandatperiod.

Regeringen har visat att det går att finansiera reformer genom omprioriteringar i statens budget och utan att höja skattetrycket. Under mandatperioden har regeringen omprioriterat utgifter på uppemot 50 miljarder kronor. Det har möjliggjort reformer på såväl utgifts- som inkomstsidan, inte minst skattesänkningar på arbete och sparande. Framtida finansiering av reformer bör inte motverka motståndskraften och konkurrenskraften i den svenska ekonomin. Regeringen och Sverigedemokraterna är överens om att framtida reformer inte ska finansieras med höjda skatter på arbete eller sparande. Åtgärder som minskar de arbetade timmarna i ekonomin bör också undvikas.

Goda skattevillkor är avgörande för ett konkurrenskraftigt näringsliv. Under mandatperioden har regeringen förbättrat villkoren för företagen, bl.a. genom att förlänga tidsgränsen för expertskatt och höja beloppsgränsen i det s.k. FoU-avdraget. Vidare innebär de enklare och förbättrade skattereglerna för delägare i fåmansföretag (de s.k. 3:12-reglerna) sänkt skatt för 60 000 företagare och att regelbördan minskar med en tredjedel. Regeringen har minskat företagens administrativa kostnader och kvittokrångel betydligt genom att avskaffa kravet på att räkenskapsinformation ska bevaras i original samt höjt omsättningsgränsen för mervärdesskatt. Arbetsgivaravgifterna för unga har sänkts tillfälligt. Omvärldsläget gör att Sverige inte kan slå av på takten. I stället krävs beredskap framåt för att ytterligare förbättra villkoren för de svenska företagen. Möjligheterna till kompetensutveckling bör stärkas.

Höga skatter på arbete och alltför generösa bidragssystem hämmar drivkrafterna till arbete. Därför har skatten på arbete, efter initiativ från regeringen, sänkts tre gånger under mandatperioden med inriktning på låga och medelhöga inkomster.

På samma sätt ska det löna sig bättre att ha arbetat. På regeringens initiativ har skatten sänkts på pensioner i samma utsträckning som på arbete. Inriktningen för regeringens arbete framöver kommer att vara att stärka kopplingen mellan arbete och pension och öka det s.k. respektavståndet, dvs. skillnaden i pension mellan den som har arbetat ett helt yrkesliv och den som har arbetat lite eller inte alls.

Kriget i Mellanöstern har inneburit en störning på de globala energi-marknaderna och medfört snabba prisökningar på olja och gas, vilket riskerar att hämma den ekonomiska utvecklingen globalt och i Sverige om utvecklingen blir långvarig. Högre energipriser kan medföra att hushållen förlorar köpkraft, samtidigt som företagen kan få högre produktionskostnader.

För att motverka stigande drivmedelspriser avser regeringen att föreslå en tillfällig sänkning av skatten på bensin och diesel till EU:s minimiskattenivå. För att ha beredskap att kunna vidta ytterligare åtgärder har regeringen skickat in en ansökan till kommissionen om tillstånd till att sänka skatten på bensin och diesel under minimiskattenivån. Dessa förslag kompletterar regeringens tidigare initiativ till sänkt skatt på drivmedel och sänkt reduktionsplikt, vilka har bidragit till att det har blivit billigare att tanka och att Sverige har bland de lägsta drivmedelsskatterna inom EU. Det gör stor skillnad för den som är beroende av bilen för att ta sig till och från jobbet. Dessutom underlättas vardagslivet ekonomiskt för många svenskar genom den halverade mervärdesskatten på livsmedel och den sänkta barnomsorgsavgiften.

Inkomster

Regeringens prognos är baserad på tidigare beslutade, föreslagna och aviserade förändringar av skatteregler och statens utgifter samt de förändringar av statens utgifter som föreslås eller aviseras i proposition 2025/26:99 Vårändringsbudget för 2026 och förslagen om tillfälligt sänkt skatt på drivmedel samt el- och gasprisstöd som regeringen avser att lämna i en extra proposition med förslag till ändringar i statens budget. Sammanfattningsvis redovisas följande:

- Skatteintäkterna ökade i dämpad takt 2025. Det berodde på en fortsatt svag utveckling av viktiga skattebaser, som hushållens konsumtion, men även på genomförda skattesänkningar som påverkade intäkter från skatt på arbete och konsumtion.
- År 2026 väntas tillväxten i skatteintäkterna öka snabbare än 2025. En förväntad förbättring på arbetsmarknaden medför att lönesumman stiger i snabbare takt, vilket bidrar till ökade intäkter från skatt på arbete. Samtidigt väntas även hushållens konsumtion och bostadsinvesteringarna öka i en snabbare takt, vilket leder till ökade skatteintäkter från mervärdesskatt.
- Skattekvoten, dvs. de totala skatteintäkterna som andel av BNP, väntas 2026 och 2027 uppgå till 40,7 procent av BNP, vilket är en historiskt låg nivå. Skattekvoten påverkas främst av beslutade skattesänkningar, framför allt om förstärkt jobb skatteavdrag och grundavdrag, tillfälligt nedsatta

- arbetsgivaravgifter för unga samt tillfälligt sänkt mervärdesskatt på livsmedel.
- Beslutade och aviserade förändringar på skatteområdet bedöms sammantaget minska de totala skatteintäkterna exklusive kommunal utdebitering, dvs. utbetalning av kommunalskatt, med 48 miljarder kronor 2026 och med 2 miljarder kronor 2027.

Socialdemokraterna

I partimotion 2025/26:4101 av Magdalena Andersson m.fl. (S) föreslås att riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som anförs i motionen.

Motionärerna anför att tillväxten har försämrats och arbetslösheten är skyhögt. Rekordmånga företag har gått i konkurs och svenska folket pressas av höga levnadskostnader. Det är dyrt att vara svensk. Samtidigt har regeringen slösat bort svenska folkets pengar och sänkt skatten för de allra rikaste med lånade pengar. Risken för ökade levnadskostnader för vanliga hårt arbetande svenskar är stor, och regeringen har inte gjort tillräckligt för att skydda svensk ekonomi. Man anför att man i sin budget föreslår riktade åtgärder för att stärka svensk ekonomi och ge hårt arbetande människor mer pengar i plånboken, för att stärka välfärden och öka tryggheten och säkerheten i vårt land.

Enligt motionärerna har regeringens mandatperiod kantats av missbedömningar av det ekonomiska läget och av konstanta felprioriteringar som förlängt lågkonjunkturen. När vanligt folk behövde stöd för att klara kostnadskrisen, sänkte de skatten för de allra rikaste. Vidlyftiga skattesänkningar för de allra rikaste går hand i hand med nedskärningar i vård och skola.

Motionärerna anför att de under flera års tid har föreslagit en lång rad åtgärder för att pressa matpriserna och öka konkurrensen på livsmedelsmarknaden. Regeringen har valt att inte agera, förrän i mandatperiodens sista budget där de hörsammade motionärernas krav på en tillfälligt sänkt matmoms och en matpriskommission, vars syfte är att se till att momssänkningen faktiskt leder till lägre konsumentpriser.

I årets vårbudget presenterar motionärerna fem principer som kommer ligga till grund för deras arbete för att stoppa slöseriet med skattepengar. En av dessa är att strypa den kriminella ekonomin. Motionärerna anför att svartarbete, arbetslivskriminalitet och skatteflykt behövs motverkas. Svarta pengar måste bli vita och varje skattekrona som går från svart till vit innebär en krona mer till skolan eller sjukvården.

Alla nya åtgärder som motionärerna föreslår är fullt finansierade genom en tillfällig skatt på bankernas övertvinster. Motionärerna anför att bankerna har gjort stora vinster när räntan varit hög och deras räntenettomarginaler ökat. Bankskatten gäller den del av bankernas räntenetton, dvs. den vinst som uppstår då ränteintäkterna överstiger räntekostnaderna, som överstiger ett historiskt genomsnitt. Reformerna i Socialdemokraternas budgetmotion uppgår till 2,8 miljarder kronor. Bankskatten beräknas inbringa 4 miljarder.

Vänsterpartiet

I partimotion 2025/26:4108 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslås att riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som anförs i motionen.

Motionärerna anför att den svenska ekonomin har utvecklats svagt under flera år, med låg tillväxt och stigande arbetslöshet. Sedan regeringen tillträdde har arbetslösheten ökat med ca 80 000 personer och är nu bland de högsta inom hela EU. Kriget i Mellanöstern har, förutom allt mänskligt lidande, skapat extrem makroekonomisk osäkerhet. De omedelbara effekterna syns på de internationella energimarknaderna, med bl.a. kraftigt stigande oljepris. Högre energipriser höjer företagens produktionskostnader och minskar hushållens köpkraft. Hur stora dessa effekter blir beror helt och hållet på hur kriget utvecklar sig.

Efter år av ständigt nya jobbskatteavdrag och försämringar av a-kassa och sjukförsäkring konstaterar motionärerna att det är en misslyckad arbetsmarknadspolitik, enbart ämnad att berika de som redan har. Det är dessutom en misslyckad politik för den kostnadskris som hushållen nu går igenom.

Sverige är ett av få OECD-länder som varken har en förmögenhetsskatt, en arvs- och gåvoskatt eller en fastighetsskatt som är kopplad till bostadens (fulla) värde. För några år sedan studerade Konjunkturinstitutet, på uppdrag av SNS (Studieförbundet Näringsliv och Samhälle), de svenska skatterna i en internationell jämförelse. Egendomsskatter utgörs, enligt OECD:s klassificering, av fastighetsskatter (och avgifter), förmögenhetsskatt, arvs- och gåvoskatt samt skatt på transaktioner av ägande (främst stämpelskatt). De svenska egendomsskatterna ligger klart under genomsnittet jämfört med såväl OECD som EU-15. Sverige egendomsskatter motsvarar 1 procent av BNP, medan inkomsterna från egendomsbeskattningen inom OECD och EU- motsvarar ca 2 respektive 2,25 procent av BNP. Detta är enligt motionärerna bakgrunden till att skattepolitiken behöver läggas om. Sverige behöver en stor skattereform som både ökar skatteinkomsterna och omfördelar skattebördan.

Som ett led i detta har motionärerna föreslagit en utredning om en särskild miljardärsskatt. De superrika behöver betala sin del av välfärden, det gör de inte i dag.

Motionärerna föreslår en skatt på elnätsbolagens övervinster för att motverka de oskäligen höjningarna av elnätsavgifterna. Skatten ska inte bara förhindra att bolagen tar ut orimliga avgifter, utan även säkerställa att eventuella skatteintäkter går tillbaka till hushållen, inte till bolagens vinster.

Så länge det inte finns ett regelverk på plats som skapar en sundare konkurrens på bankmarknaden anser Vänsterpartiet att bankernas övervinster ska beskattas. Vänsterpartiet föreslår därför att det införs en tillfällig bankskatt, i likhet med vad flera europeiska länder har gjort. Förslaget innebär att en skatt på 50 procent av bankernas övervinster införs under perioden 2026–2028, och som kan förlängas om den bristande konkurrensen kvarstår. Med övervinster avses här den överskjutande vinst som ligger över ett genomsnitt av vinsterna 2012–2022.

På skatteområdet vill motionärerna skapa en mer rättvis beskattning, där höginkomsttagarna ska bidra mer, både när det gäller löneinkomster över 50 000 kronor och på sitt sparande i form av investeringssparkonto (ISK) över samma belopp. Samtidigt betonar motionärerna vikten av att försäkringsinkomster ska beskattas på samma sätt som lön, vilket innebär skattesänkningar för personer som är arbetslösa eller föräldralediga. Vidare föreslår motionärerna en återinförd avdragsrätt för fackföreningsavgifter.

Centerpartiet

I partimotion 2025/26:4110 av Martin Ådahl m.fl. (C) föreslås att riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som anförs i motionen.

Motionärerna anför att Sverige befinner sig i ett allvarligt läge. Kriget i Mellanöstern driver upp energipriserna och många andra råvarupriser samtidigt som osäkerheten ökar, vilket slår direkt mot svenska hushåll och företag. Sverige gick in i Irankrisen med en försvagad ekonomi, och arbetslösheten har under Tidöpolitikens tre första år ökat med 100 000 personer. Sverige har EU:s tredje högsta arbetslöshet, medan tillväxten i tre år har legat under EU:s genomsnitt.

Motionärerna vill införa en nollskattmodell för alla under 20 år med skattefria sommarjobb. Genom att slopa både inkomstskatt och arbetsgivaravgifter gör man det billigare för företag att erbjuda det första sommarjobbet eller extra jobbet, vilket ger unga en viktig fot in i arbetslivet som visat sig avgörande för att avvärja risken att hamna i arbetslös som ung. Motionärerna vill samtidigt fördubbla och skattebefria satsningen på SAO-jobb för unga (studiemotiverande arbetslivsorientering) som är en betald praktik för högstadieelever, med fokus på elever i utsatta områden som annars inte får kontakt med arbetslivet.

Vidare anför motionärerna att man satsar på att aktivt bryta långtidsarbetslösheten med en ny anställningsform, förenklade jobb, där en inkomst på 20 000 kronor är befriad från skatt på inkomst och från arbetsgivaravgifter i två år. Därmed kan arbetsgivaren anställa en person för 20 000 kronor i månaden, där kostnaden för att anställa annars hade varit över 32 000 kronor för arbetsgivaren för samma nettoinkomst för den arbetande, beroende på nivån för kommunala inkomstskatt.

Läringsutbildningarna, med praktisk utbildning på arbetsplatsen, passar enligt motionärerna många elever som föredrar mer direkt yrkesutbildning. Motionärerna anför att stödet behöver förstärkas till de personer som ansvarar för handledning och utbildning och föreslår därför ett särskilt handledaravdrag som sänker skatten för de som bidrar med sin arbetstid för lärlingar.

Motionärerna föreslår att reformerna i deras motion ska finansieras genom att bl.a. skattereduktionen för a-kassa, ränteadrag för fossila billån och skatteundantag för fossil gas slopas och genom ett landsbygdsfokuserat reseavdrag samt höjd cigarettskatt till EU:s genomsnitt.

Miljöpartiet

I partimotion 2025/26:41 18 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 1 föreslås att riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som anförs i motionen.

I en tid av ökat klimathot och med krig och osäkerhet i vår omvärld svarar inte regeringens ekonomiska politik upp till det läge svensk ekonomi befinner sig i. I ett läge med lågkonjunktur, hög arbetslöshet och pressade hushåll behöver Sverige en politik som skapar trygghet, framtidstro och riktning. I stället har regeringen gång på gång valt att prioritera skattesänkningar för rika, subventionera ett fortsatt fossilberoende och genomföra kortsiktig symbolpolitik framför de investeringar och reformer som faktiskt hade kunnat sänka utsläppen, stärka hushållen och välfärden, få fler i arbete och bygga Sverige starkare.

Motionärerna anför att de vill göra stora satsningar på klimatet med reformer som sänker utsläppen, stärker industrins konkurrenskraft, förbättrar kollektivtrafiken och ger människor den kompetens som krävs för framtidens arbetsmarknad. Dessa satsningar behövs därför att Sverige inte har råd med fler förlorade år av ökade klyftor, stigande utsläpp och uteblivna investeringar.

I höstbudgeten för 2026 gjordes skattesänkningar på sammanlagt 29 miljarder kronor. Under hela mandatperioden har skatterna sänkts med nära 70 miljarder kronor, enligt riksdagens utredningstjänst. Dessa skattesänkningar har i stor utsträckning gått till de som redan har höga inkomster. Regeringens politik har därmed vidgat klyftorna i samhället.

Motionärerna anför att de i sin budgetmotion presenterar reformer som kan kickstarta klimatomställningen på ett sätt som kommer alla till del – genom fler jobb, pålitlig kollektivtrafik, stärkt konkurrenskraft och bättre möjligheter att utbilda sig och ställa om.

Motionärerna avvisar regeringens sänkning av drivmedelsskatten. I stället för att återkommande subventionera användningen av fossila drivmedel behöver politiken inriktas på att göra Sverige mindre beroende av fossil olja och gas.

Sverige behöver enligt motionärerna en mer offensiv industripolitik för att framtidens investeringar, jobb och teknik ska hamna här. Motionärerna föreslår därför gröna skattekrediter för att stärka företagets konkurrenskraft, öka investeringarna och göra det mer attraktivt att bygga ut fossilfri industri, elektrifiering och grön teknik i Sverige.

Motionärerna anför vidare att Sverige behöver ett mer rättvist skattesystem. I dag kan personer som är extremt rika i praktiken beskattas betydligt lägre än vanliga löntagare, vilket bidrar till ökade ekonomiska klyftor och ett orättvist skattesystem. Sedan 1990-talet har de allra högsta inkomsterna i Sverige dessutom i allt större utsträckning bestått av kapitalinkomster, samtidigt som arbete oftast beskattas hårdare än mycket stora förmögenheter. Miljöpartiet vill därför se en ny skatt för miljardärer.

Utskottets ställningstagande

Skattepolitiken utgör en central del av den ekonomiska politiken. Skatterna ska finansiera offentliga utgifter på ett robust och rättssäkert sätt samtidigt som de ska skapa goda förutsättningar för en hög sysselsättning och tillväxt. Skattereglerna ska vara generella, tydliga och enkla.

Utskottet konstaterar att den globala osäkerheten riskerar att återigen tynga utvecklingen i Sverige i ett läge då den ekonomiska återhämtningen börjat ta fart och tullar används som påtryckningsmedel och konkurrensen om investeringar och kompetens har hårdnat.

Utskottet delar regeringens bedömning att den ekonomiska politiken behöver värna de starka svenska offentliga finanserna, prioritera att ansträngning ska löna sig och säkerställa att den svenska ekonomin är konkurrenskraftig för att säkerställa en fortsatt god ekonomisk utveckling. Genom att fortsätta genomföra tillväxtinriktad politik kan också reformutrymmet öka.

Utskottet anser också att goda skattevillkor är avgörande för ett konkurrenskraftigt näringsliv.

Eftersom utskottet delar regeringens bedömningar tillstyrker utskottet regeringens riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken i de delar som avser utskottets beredningsområde. Utskottet avstyrker motionerna 2025/26:4101 (S), 2025/26:4108 (V), 2025/26:4110 (C) och 2025/26:4118 (MP) i de delar som nu är aktuella.

Stockholm den 26 maj 2026

På skatteutskottets vägnar

Niklas Karlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Niklas Karlsson (S), Eric Westroth (SD), Borian Åberg (M), Marie Olsson (S), Kalle Olsson (S), Marie Nicholson (M), Ida Ekeröth Clausson (S), Markus Wiechel (SD), Mathias Tegnér (S), Adam Reuterskiöld (M), Ilona Szatmári Waldau (V), Cecilia Engström (KD), Helena Vilhelmsson (C), Jimmy Ståhl (SD), Anders Ekegren (L), Erik Hellsborn (SD) och Mohamed Yassin (MP).

Avvikande meningar

1. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (S)

Niklas Karlsson (S), Marie Olsson (S), Kalle Olsson (S), Ida Ekeröth Clausson (S) och Mathias Tegnér (S) anför:

Denna mandatperiod har varit fyra förlorade år för Sverige och det svenska folket: tillväxten har försämrats och arbetslösheten är skyhögt. Rekordmånga företag har gått i konkurs och svenska folket pressas av höga levnadskostnader. Samtidigt har regeringen slösat bort svenska folkets pengar och sänkt skatten för de allra rikaste med lånade pengar. Risken för ökade levnadskostnader för vanliga hårt arbetande svenskar är stor, och regeringen har inte gjort tillräckligt för att skydda svensk ekonomi.

Regeringens mandatperiod har kantats av missbedömningar av det ekonomiska läget och av konstanta felprioriteringar som förlängt lågkonjunkturen. Vidlyftiga skattesänkningar för de allra rikaste går hand i hand med nedskärningar i vård och skola.

Socialdemokraterna har under flera års tid föreslagit en lång rad åtgärder för att pressa matpriserna och öka konkurrensen på livsmedelsmarknaden. Regeringen har valt att inte agera, förrän i mandatperiodens sista budget där de hörsammade motionärernas krav på en tillfälligt sänkt matmoms och en matpriskommission, vars syfte är att se till att momssänkningen faktiskt leder till lägre konsumentpriser.

I årets vårbudget presenterar vi fem principer som kommer att ligga till grund för vårt arbete för att stoppa slöseriet med skattepengar. En av dessa är att strypa den kriminella ekonomin. Vi behöver motverka svartarbete, arbetslivskriminalitet och skatteflykt. Svarta pengar måste bli vita och varje skattekrona som går från svart till vit innebär en krona mer till skolan eller sjukvården.

Alla nya åtgärder som vi föreslår är fullt finansierade genom en tillfällig skatt på bankernas övrvinster. Bankerna har gjort stora vinster när räntan varit hög och deras räntenettomarginaler ökat. Bankskatten gäller den del av bankernas räntenetton, dvs. den vinst som uppstår då ränteintäkterna överstiger räntekostnaderna, som överstiger ett historiskt genomsnitt.

Vi tillstyrker att Socialdemokraternas riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken godkänns i de delar dessa berör skattepolitiken.

2. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (V)

Ilona Szatmári Waldau (V) anför:

Den svenska ekonomin har utvecklats svagt under flera år, med låg tillväxt och stigande arbetslöshet. Sedan regeringen tillträdde har arbetslösheten ökat med

ca 80 000 personer och är nu bland de högsta inom hela EU. Kriget i Mellanöstern har, förutom allt mänskligt lidande, skapat extrem makroekonomisk osäkerhet. De omedelbara effekterna syns på de internationella energimarknaderna, med bl.a. kraftigt stigande oljepris.

Efter år av ständigt nya jobbskatteavdrag och försämringar av a-kassa och sjukförsäkring konstaterar jag och mitt parti att det är en misslyckad arbetsmarknadspolitik, enbart ämnad att berika de som redan har. Det är dessutom en misslyckad politik för den kostnadskris som hushållen nu går igenom.

Sverige är ett av få OECD-länder som varken har en förmögenhetsskatt, en arvs- och gåvoskatt eller en fastighetsskatt som är kopplad till bostadens (fulla) värde. För några år sedan studerade Konjunkturinstitutet, på uppdrag av SNS (Studieförbundet Näringsliv och Samhälle), de svenska skatterna i en internationell jämförelse. Egendomsskatter utgörs, enligt OECD:s klassificering, av fastighetsskatter (och avgifter), förmögenhetsskatt, arvs- och gåvoskatt samt skatt på transaktioner av ägande (främst stämpelskatt). De svenska egendomsskatterna ligger klart under genomsnittet jämfört med såväl OECD som EU-15. Sverige egendomsskatter motsvarar 1 procent av BNP, medan inkomsterna från egendomsbeskattningen inom OECD och EU- motsvarar ca 2 respektive 2,25 procent av BNP. Sverige behöver en stor skattereform som både ökar skatteinkomsterna och omfördelar skattebördan.

Som ett led i detta har jag och mitt parti föreslagit en utredning om en särskild miljardärsskatt. De superrika behöver betala sin del av välfärden, det gör de inte i dag.

Vänsterpartiet har föreslagit en skatt på elnätsbolagens övervinster för att motverka de oskäliga höjningarna av elnätsavgifterna. Skatten ska inte bara förhindra att bolagen tar ut orimliga avgifter, utan även säkerställa att eventuella skatteintäkter går tillbaka till hushållen, inte till bolagens vinster.

Jag och mitt parti föreslår att en tillfällig bankskatt införs, i likhet med vad som införts i flera europeiska länder. Förslaget innebär att en skatt på 50 procent av bankernas övervinster införs under perioden 2026–2028, och som ska kunna förlängas om den bristande konkurrensen kvarstår.

På skatteområdet vill jag och mitt parti skapa en mer rättvis beskattning, där höginkomsttagarna ska bidra mer, både när det gäller löneinkomster över 50 000 kronor och på sitt sparande i form av ISK över samma belopp. Samtidigt betonar är det viktigt att försäkringsinkomster ska beskattas på samma sätt som lön, vilket innebär skattesänkningar för personer som är arbetslösa eller föräldralediga. Dessutom bör avdragsrätten för fackföreningsavgifter återinföras.

Jag tillstyrker att Vänsterpartiets riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken godkänns i de delar dessa berör skattepolitiken.

3. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (C)

Helena Vilhelmsson (C) anför:

Sverige befinner sig i ett allvarligt läge. Kriget i Mellanöstern driver upp energipriserna och många andra råvarupriser samtidigt som osäkerheten ökar, vilket slår direkt mot svenska hushåll och företag. Sverige gick in i Irankrisen med en försvagad ekonomi, och arbetslösheten har under Tidöpolitikens tre första år ökat med 100 000 personer. Sverige har EU:s tredje högsta arbetslöshet, medan tillväxten i tre år har legat under EU:s genomsnitt.

Jag och mitt parti vill införa en nollskattmodell för alla under 20 år med skattefria sommarjobb. Genom att slopa både inkomstskatt och arbetsgivaravgifter gör man det billigare för företag att erbjuda det första sommarjobbet eller extra jobbet, vilket ger unga en viktig fot in i arbetslivet som visat sig avgörande för att avvärja risken att hamna i arbetslös som ung. Samtidigt vill vi fördubbla och skattebefria satsningen på SAO-jobb för unga (studiemotiverande arbetslivsorientering) som är en betald praktik för högstadieelever, med fokus på elever i utsatta områden som annars inte får kontakt med arbetslivet.

Jag och mitt parti satsar på att aktivt bryta långtidsarbetslösheten med en ny anställningsform, förenklade jobb, där en inkomst på 20 000 kronor är befriad från skatt på inkomst och från arbetsgivaravgifter i två år. Därmed kan arbetsgivaren anställa en person för 20 000 kronor i månaden, där kostnaden för att anställa annars hade varit över 32 000 kronor för arbetsgivaren för samma nettoinkomst för den arbetande, beroende på nivån för kommunala inkomstskatt.

Läringsutbildningarna, med praktisk utbildning på arbetsplatsen, passar enligt motionärerna många elever som föredrar mer direkt yrkesutbildning. Stödet behöver förstärkas till de personer som ansvarar för handledning och utbildning och föreslår jag och mitt parti därför ett särskilt handledaravdrag som sänker skatten för de som bidrar med sin arbetstid för lärlingar.

Reformerna i Centerpartiets motion ska finansieras genom bl.a. att skattereduktionen för a-kassa, ränteavdrag för fossila billån, skatteundantag för fossil gas slopas, genom ett landsbygdsfokuserat reseavdrag samt höjd cigarettskatt till EU:s genomsnitt.

Jag tillstyrker att Centerpartiets riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken godkänns i de delar dessa berör skattepolitiken.

4. Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (MP)

Mohamed Yassin (MP) anför:

I en tid av ökat klimathot och med krig och osäkerhet i vår omvärld svarar inte regeringens ekonomiska politik upp till det läge svensk ekonomi befinner sig i. I ett läge med lågkonjunktur, hög arbetslöshet och pressade hushåll behöver

Sverige en politik som skapar trygghet, framtidstro och riktning. I stället har regeringen gång på gång valt att prioritera skattesänkningar för rika, subventionera ett fortsatt fossilberoende och genomföra kortsiktig symbolpolitik framför de investeringar och reformer som faktiskt hade kunnat sänka utsläppen, stärka hushållen och välfärden, få fler i arbete och bygga Sverige starkare.

Jag och mitt parti vill göra stora satsningar på klimatet med reformer som sänker utsläppen, stärker industrins konkurrenskraft, förbättrar kollektivtrafiken och ger människor den kompetens som krävs för framtidens arbetsmarknad. Dessa satsningar behövs därför att Sverige inte har råd med fler förlorade år av ökade klyftor, stigande utsläpp och uteblivna investeringar.

I höstbudgeten för 2026 gjordes skattesänkningar på sammanlagt 29 miljarder kronor. Under hela mandatperioden har skatterna sänkts med nära 70 miljarder kronor, enligt riksdagens utredningstjänst. Dessa skattesänkningar har i stor utsträckning gått till de som redan har höga inkomster. Regeringens politik har därmed vidgat klyftorna i samhället.

I Miljöpartiets budgetmotion presenteras reformer som kan kickstarta klimatomställningen på ett sätt som kommer alla till del – genom fler jobb, pålitlig kollektivtrafik, stärkt konkurrenskraft och bättre möjligheter att utbilda sig och ställa om.

Jag och mitt parti avvisar regeringens sänkning av drivmedelsskatten. I stället för att återkommande subventionera användningen av fossila drivmedel behöver politiken inriktas på att göra Sverige mindre beroende av fossil olja och gas.

Sverige behöver en mer offensiv industripolitik för att framtidens investeringar, jobb och teknik ska hamna här. Jag och mitt parti föreslår därför gröna skattekrediter för att stärka företagens konkurrenskraft, öka investeringarna och göra det mer attraktivt att bygga ut fossilfri industri, elektrifiering och grön teknik i Sverige.

Sverige behöver ett mer rättvist skattesystem. I dag kan personer som är extremt rika i praktiken beskattas betydligt lägre än vanliga löntagare, vilket bidrar till ökade ekonomiska klyftor och ett orättvist skattesystem. Sedan 1990-talet har de allra högsta inkomsterna i Sverige dessutom i allt större utsträckning bestått av kapitalinkomster, samtidigt som arbete oftast beskattas hårdare än mycket stora förmögenheter. Jag och mitt parti vill därför se en ny skatt för miljardärer.

Jag tillstyrker att Miljöpartiets riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken godkänns i de delar dessa berör skattepolitiken.

BILAGA 3

Uppteckningar och bilder från det offentliga sammanträdet den 19 februari om Finanspolitiska rådets rapport 2026

Ordföranden: Klockan är slagen, och finansutskottets sammanträde är öppnat. Vi går in på punkt 1, Offentligt sammanträde om Finanspolitiska rådets rapport *Svensk finanspolitik 2026*.

Som jag sa är det här ett offentligt sammanträde, så jag vill först och främst hälsa alla här i salen hjärtligt välkomna till finansutskottets offentliga möte. Jag hälsar såklart även er som följer oss via webbens utsändningar och via SVT Forum med viss möjlig fördröjning varmt välkomna.

Vi kommer i dag att prata om Finanspolitiska rådets rapport. Detta är en utfrågning angående rapporten, som är ett underlag för riksdagens granskning av regeringens politik. Det är ett led i finansutskottets senare beredning av den vårproposition som regeringen kommer att lägga fram.

Med oss här i dag har vi Finanspolitiska rådets ordförande Lars Heikensten, som inledningsvis kommer att presentera rapporten. Därefter kommer Annika Sundén, som är vice ordförande i Finanspolitiska rådet, att ta över. När det är klart kommer finansminister Elisabeth Svantesson att ge kommentarer från regeringen och ge deras syn på rapporten. Jag hälsar er varmt och hjärtligt välkomna till den här förmiddagen.

När vi är klara med det kommer finansutskottets ledamöter att i partiernas storleksordning tre och tre erbjudas möjlighet att komma med frågor och eventuella synpunkter. Vi kommer att avsluta det här sammanträdet allra senast klockan 11.50. Därefter kommer en del av ledamöterna från finansutskottet att behöva springa till kammaren, för då har vi debatt där.

Nu lämnar jag ordet till Finanspolitiska rådets ordförande Lars Heikensten. Han har en inledande presentation. Var så god!

Lars Heikensten, Finanspolitiska rådet: Tack så mycket, och god morgon! Jag vill gärna börja med att säga att jag värdesätter den här traditionen, och jag är glad över att jag har fått en inbjudan att komma hit i dag.

Jag har observerat att man i diskussionerna kring de europeiska regelverken på det finanspolitiska området på olika sätt har infört flera moment av dialog mellan råden och riksdag och liknande. Det är något som vi har haft under lång tid. Vi har alltså faktiskt kunnat tjäna som modell för andra länder i detta avseende.

Det är mänskligt att det här är mitt sista framträdande här i finansutskottet. Första gången var någon gång i slutet av 80-talet, så jag har haft ett engagemang i de här frågorna under väldigt lång tid. Jag har bett Annika Sundén, som är vice ordförande, att tillsammans med mig ta hand om den här inledningen.

Rådet framför vad vi har beskrivit som den allvarligaste kritik mot finanspolitiken som har framförts sedan detta ramverk sjösattes. Det beror på att det görs flera olika saker som det finns anledning att ifrågasätta. Det handlar om den tillfälliga lånefinansieringen av permanenta högre försvarsutgifter, och det handlar om ett för stort underskott jämfört med det regelverk vi har. Vi gör också bedömningen att det är en onödigt expansiv politik med tanke på konjunkturutvecklingen. Jag återkommer till det.

Det faktum att stora delar av den här politiken stöds av hela riksdagen gör oss inte mindre oroade, kan jag väl säga. Finansieringen skjuts alltså på framtiden, och det begränsar utrymmet för kommande regeringar. Detta var finansministern inne på vid sin presskonferens förra fredagen.

Mot bakgrund av den diskussion som har förts tycker jag att det är viktigt att understryka att det alltså inte handlar om att vi ifrågasätter investeringarna i sig. Jag tror till och med att det är så att vi, om vi skulle diskutera det här och komma överens i Finanspolitiska rådet om hur mycket man skulle satsa på försvaret, nog skulle luta åt att man behöver satsa mer än vad man har gjort. Det är dock ingenting som vi har gett oss in på.

Jag delar den bild som finansministern har varit inne på i diskussionen av att det är väldigt stora belopp, och man kan på sitt sätt ha förståelse för att det inte går att finansiera allting med omprioriteringar och skattehöjningar. Det är dock ändå värt att observera att hela finansieringen av försvaret skjuts två mandatperioder fram i tiden. Det kanske inte hade behövts. Det hade kanske varit möjligt att hantera en del av finansieringen under de år som kommer nu framöver.

Vi nämner som ett exempel att det i den politik som läggs fram ingår ganska stora skattesänkningar. Det är klart att det inte hade varit nödvändigt att göra dessa. Det är en värdering om man hade velat finansiera detta med att avstå från skattesänkningar eller om man hade velat skära ned på andra utgifter. Jag vill inte nödvändigtvis ge mig in på vilket man borde ha gjort, men jag tycker att det förefaller rimligt om en del hade tagits nu. Det här innebär att man skjuter allting till framtida generationer.

Sammantaget gör vi bedömningen att det här är ett kortsiktigt politiskt agerande av precis den typ som ramverket är till för att förhindra. Det är avsett att framtvinga prioriteringar på olika sätt. Tanken är att permanenta utgifter inte ska betalas med lån, utan de ska betalas löpande. Så är inte fallet nu.

Till de mer stabiliseringspolitiska aspekterna kan man notera att det här är det största underskottet vi haft på 30 år, med undantag för pandemiåret 2020, trots att regeringen gick in i diskussionen om en ny budget med en mycket positiv syn på konjunktturen. Redan i somras räknade man med en tydlig konjunkturuppgång. I de bedömningar som ligger i budgetpropositionen gör man bland de allra positivaste bedömningarna av konjunktturen, om man jämför med andra bedömare. Det handlar om 80 miljarder kronor, och med försvaret och Ukraina handlar det om 127 miljarder kronor.

Det sker ingen redovisning av effekterna på konjunktturen av de åtgärder som vidtas. Det tycker vi är problematiskt, och vi skulle gärna ha velat se en

sådan redogörelse. Det står faktiskt i ramverket att man ska försöka göra den typen av analyser.

Vi har konstaterat att utfallet sammantaget är lite paradoxalt. Vi har alltså statsfinanser som ser ganska problematiska ut samtidigt som vi har ett ränteläge som närmast är normalt. Det hade sannolikt varit bättre om man hade haft en lägre ränta och bättre statsfinanser. Det hade gett bättre marginaler inför framtiden.

Det är svårt för mig att ha synpunkter på vem som bär ansvaret för detta utfall, men jag kan konstatera att det är bra om det finns en dialog mellan Finansdepartementet och Riksbanken. Det är bra om resultatet så att säga blir det man önskar sig, men så har det inte blivit i det här fallet. Vad det sammanhänger med vågar jag som sagt inte ha någon bestämd uppfattning om.

Jag har redan varit inne på att konsekvensen av den politik som förs är att det blir ett begränsat reformutrymme inför kommande år. Jag kan väl säga att ett inslag i diskussionen har varit att konjunkturläget är osäkert – och det är det i allmänhet – men man bör inte ta för givet att det bara för att det är ett osäkert konjunkturläge är naturligt att finanspolitiken kommer in och tar över i den situationen. Vi vet att det finns grundläggande argument gällande varför man vill att penningpolitiken ska ta ansvar för konjunkturen. Det här innebär ju att finanspolitiken går över och tar det ansvaret i stället. Det är i sig inte önskvärt.

Det faktum att det finns problem med finanspolitiken och att vi tycker att de är ganska stora hindrar inte att vi i ett internationellt perspektiv står oss väldigt bra. De redovisningar för skulden som sker i propositionen och i Konjunkturinstitutets bedömningar tyder på att man med de här utgifterna ändå inte skulle komma upp till en skuld som är större än ungefär 40 procent av bnp.

Man bör dock komma ihåg att de antaganden som ska uppfyllas för att det ska bli på det här sättet är väldigt strikta. Det handlar om att det inte ska ske några reformer över huvud taget åren 2027–2028. Det är utomordentligt ovanligt att det har varit ens i närheten av detta tidigare. Tillfälliga skattesänkningar förlängs inte, det vill säga att matmomsen ska återställas till den nivå som den har nu. På den punkten har jag en känsla av att det i diskussioner svajar en del redan.

Sedan ska finansieringen av försvaret genomföras enligt plan. Man ska alltså övertyga kommande väljare om att det är naturligt att nu sätta igång ordentligt med att betala försvaret. Det framstår också som utomordentligt osäkert att det inte blir några ytterligare Ukrainastöd, och så har vi kärnkraften som ökar skuldsättningen. Det är alltså mycket som ska uppfyllas för att man ska klara det här.

Det är naturligt att det här reser frågor. Vi har en ledamot i rådet som kommer från Finland och som föreläste om Finland i måndags. Där ser man hur snabbt det kan gå. För tio år sedan var det en väldigt bra och stabil situation där, och nu är det stora bekymmer. Frågor reses, och efter den presskonferens vi hade förra året kring de här sakerna kom det fram flera personer till mig och

frågade: Hur tror du att de kommer att hantera kärnkraften? Frågorna finns alltså där ute redan, trots att situationen ser bra ut i dag.

Jag ska nöja mig med detta. Vi får tillfälle att återkomma till det. Jag ska ge ordet till Annika.

Annika Sundén, Finanspolitiska rådet: Tack så mycket! Även jag tackar för inbjudan att komma hit och prata.

Jag ska prata lite om arbetsmarknaden och om de åtgärder som BP 26 innehåller. Lasse nämnde ju att vi står inför en återhämtning 2026 och 2027 även om det finns tydliga risker. Framför allt är de globala riskerna ganska stora, men trots det förväntar sig alla en återhämtning – och en starkare återhämtning i Sverige än i övriga EU-länder.

Arbetsmarknaden var länge motståndskraftig, men vi har under den här lågkonjunkturen sett en ökad arbetslöshet. Den ligger nu på cirka 9 procent, enligt arbetskraftsundersökningarna. När vi tittar på sammansättningen av ökningen kan vi dock konstatera att det bara är en tredjedel som beror på att sysselsättningen har sjunkit. Resterande del beror på att fler personer har kommit in på arbetsmarknaden och alltså söker jobb. Det är i grunden någonting positivt.

Strukturellt sett och på lång sikt har vi en stark arbetsmarknad i Sverige. Sysselsättningsgraden är bland de högsta i Europa. Figuren på bilden vi ser visar hur etableringen av nyanlända ser ut på arbetsmarknaden i Sverige. Det är ett tydligt tecken på att vi har en god arbetsmarknad. Många av dem som har kommit till Sverige under 2000-talet har etablerat sig på arbetsmarknaden, och det har gått allt snabbare.

Om man tittar på kurvorna i figuren ligger de högre och högre. De kohorter som kom i början av 2000-talet tog ungefär 15 år på sig att etablera sig på arbetsmarknaden och de kohorter som har kommit sedan 2010-talet 5 år. Det är alltså en avsevärd förbättring.

Trots det har vi problem. Framför allt har vi en tudelad arbetsmarknad med en grupp av personer som står långt ifrån arbete. Där upprepar vi våra rekommendationer om att detta kräver utbildningsinsatser, arbetsmarknadsutbildningar, intensiva förmedlingsinsatser och subventionerade anställningar.

Det här året har vi också ett kapitel där vi resonerar kring underhållsskulden. Det handlar om att Finanspolitiska rådet i sin instruktion har fått i uppdrag att titta på och analysera investeringar i den offentliga kapitalstocken.

Förlåt, jag skulle säga någonting om åtgärderna innan jag ska prata om underhållsskulden. Jag ber om ursäkt. Om vi tittar på de reformer som regeringen föreslår i BP 26 konstaterar vi att de stora reformerna – jobbskatteavdraget och den tillfälliga nedsättningen av momsens – i huvudsak är ineffektiva reformer. Det är otydligt vilka effekterna på konjunkturen blir, och effekterna på sysselsättningen är högst begränsade. Jag slutar där och ber om ursäkt för att jag inte hann till underhållsskulden, men det tar vi i diskussionen.

Ordföranden: Tack så mycket för presentationen! Då får finansminister Elisabeth Svantesson kommentera Finanspolitiska rådets rapport och presentation.

Finansminister Elisabeth Svantesson (M): Herr ordförande! Jag tackar för möjligheten att komma hit. Det är alltid roligt att komma till riksdagen, och det är såklart alldeles särskilt roligt att träffa finansutskottet. Jag har glädjen att ha fått sitta i riksdagen under väldigt många år, och jag har suttit i finansutskottet både som ledamot och som ordförande. Jag vet var finansmakten ligger, nämligen här.

I dag tänkte jag ge några synpunkter på och kommentarer till den rapport som Finanspolitiska rådet skrivit. Jag tänker kort göra en liten utblick. Lars Heikensten var inne på Europa, och jag tänkte säga något kort om det. Framför allt ska jag såklart svara på den huvudsakliga kritik som Finanspolitiska rådet har haft och har gällande både det regeringen och de åtta partierna här i riksdagen gör.

Man kan väl lugnt säga att de sex senaste åren har varit väldigt tuffa. De har varit turbulenta på olika sätt med allt från en pandemi till krig i vårt närområde och mycket annat som vi har upplevt på väldigt kort tid. Det ställer krav på Sverige som land, särskilt eftersom vi är väldigt beroende av handel med andra. Det ställer krav på finanspolitik i både Sverige och många andra länder.

Jag ska ge en kort utblick. Jag träffar ibland min finansministerkollega från Finland, och som Lars Heikensten var inne på kämpar många länder just nu väldigt hårt för att man hade hög skuldsättning när man gick in i de senaste åren. Eftersom många är med i Nato och nu bygger försvarsförmåga är det på många sätt enormt tufft för många.

Ni vet säkert detta redan, men det finns en stabilitets- och tillväxtpakt i EU. När vi hade ordförandeskapet arbetade vi med en justering och omarbetning av denna. I den är referensvärdet 3 procents budgetunderskott och 60 procents skuld.

Det är också bra att veta eftersom Sverige också har detta ramverk att förhålla sig till. Sverige har marginal till dessa referensvärden, men det är inte alla som har det. Av 27 länder befinner sig 10 just nu i ett underskotts-förfarande. Det är problematiskt därför att det kan ställa till det ganska ordentligt att ha hög skuldsättning under lång tid.

Kommissionen öppnade förra året också för att man ska kunna aktivera det man kallar den nationella undantagsklausulen just för att kunna öka försvarsutgifterna. Det är 17 länder som har gjort det. Sverige behöver inte göra det, för vi har starka statsfinanser och klarar detta ändå. Det är ett bra perspektiv att ha med.

Jag pratar till exempel ofta om Tyskland eftersom de är så viktiga för oss – för svenska jobb och för vår ekonomi. Tyskland gör stora satsningar, men om de inte hade aktiverat undantagsklausulen hade de inte kunnat göra detta.

Vi befinner oss alltså i ett läge med exceptionella behov. Det pratar vi ofta om. Vi debatterar det ibland och samtalar mycket kring det. Det är ju en tid som vi inte har upplevt förut. Vi har ju inte – åtminstone inte jag, men det beror ju på hur gammal man är – levt i en tid där vi faktiskt är med och supportar ett krig. Sverige stöttar Ukraina med vapen och pengar. Det är unikt. Vi är helt överens om det här i riksdagen. Det är väldigt glädjande, och det är också viktigt eftersom det visar en enighet.

Vi är också överens om den snabba försvarsuppbyggnad som det beslutades om efter Natotoppmötet i juni 2024. Det är en styrka för Sverige. Det är lika mycket en styrka som det är en styrka att ha ett ramverk. Vi har ett eget nationellt ramverk som alla partier i riksdagen vill ha, även om det ser lite olika ut när det gäller exakt hur man vill att det ska utformas.

Ramverket sågs över i oktober 2024, tror jag det var. Riksdagens partier höll en pressträff och berättade om ramverket för nästkommande period. Ett drygt halvår senare hölls ett toppmöte i Nato, och nivåerna skulle då upp betydligt högre. Då kom vi också överens om hur detta ska göras, det vill säga genom tillfällig lånefinansiering.

Jag håller helt med Finanspolitiska rådet om att permanenta utgifter självklart måste finansieras permanent – och det tror jag att de flesta här håller med om. Man måste dock ta hänsyn till vilket konjunkturläge man befinner sig i och om man är beredd att låta andra saker trängas undan. Det handlar om mycket pengar, och om man gör detta snabbt kommer det såklart att påverka annan verksamhet.

Allt detta gör tillsammans med en stor underhållsskuld och mycket annat som jag också är glad att ni lyfte upp i rapporten att det är en speciell tid. Jag tycker i grund och botten att Sveriges riksdag – och det inkluderar alla partier – har hanterat den på ett bra sätt.

Det här är orsaken till att det är trängre om reformutrymme åren framöver. Oppositionen har sagt att pengarna är slut, men det är de inte alls. Vi gör just nu de största investeringarna i hela EU i bnp per capita. Det är stora offentliga investeringar, framför allt gällande det vi behöver göra inom det militära. Det syns i den gröna stapeln på bilden jag visar. Vi har infrastruktur som är den blå stapeln, och vi har också rättsväsendet.

De här staplarna visar inte hur mycket vi satsar varje år utan hur mycket mer vi satsar ett år jämfört med året innan. De allra flesta partier står bakom även detta. Det här är enormt stora investeringar. Vi kan göra detta just för att vi har den här styrkan.

Här tycker jag att rådet går fel. Det är ingen hemlighet. Det här har ni hört mig säga. Jag menar att det är just vi i Sverige som kan göra detta, när vi har den här styrkan i offentliga finanser. Självklart ska vi då göra det. Och självklart ska vi också se till att finansiera detta permanent. Jag tror att många partier nu jobbar för fullt med att ta fram finansiering för det. Det här tycker jag är en viktig insikt.

Jag vet också att många partier står bakom det här investeringstrycket, och det är positivt. Här på bilden kan vi se förhållandet till andra EU-länder. Ibland

hör man att Sverige gör för lite offentliga investeringar, men vi gör nu bara i år 6 procent av bnp enligt kommissionen. Det här är viktigt. Det handlar om militären och om rättsväsendet, som skapar trygghet. Någoting staten har som huvuduppgift är just att garantera sina medborgare trygghet.

Det handlar också om infrastruktur och en underhållsskuld som vi nu också arbetar bort på olika sätt. Det är viktigt, och det påverkar också svensk ekonomi. Det vill jag ha sagt. Det här påverkar tillväxten. Det påverkar på sikt också arbetsmarknaden. Det handlar om enormt många jobb.

Jag besökte Saab i Karlskoga för några veckor sedan. De har tredubblat sin styrka bara där. Jag pratade med en kvinna som har lämnat förskolemiljön och nu är med och tillverkar ammunition och vapen på Saab. Saker och ting händer. Världen förändras. Vi är i ett exceptionellt läge, men i detta finns också möjligheter med stora investeringar och många nya jobb om vi använder det på rätt sätt.

När det gäller den kritik jag har varit inne på som handlar om ramverket förstår jag verkligen att det kan finnas en oro för att politiken ska gå bananas och liksom släppa allt – men det har vi inte gjort! Min absolut bestämda uppfattning är att det arbete som partierna här i riksdagen gjorde och som var klart i oktober 2024 var att ta fasta på att vi ska ha ett balansmål och tydlighet framöver om vad som gäller för avvikelser och annat.

I Sverige har vi alltså ett ramverk. Det är inte alla länder som har det. Vi har ett saldomål – check på det! Vi har ett skuldankare som vi har hållit oss till. Vi har ett utgiftstak som aldrig har sprängts, och vi har ett kommunalt balanskrav. Det är i grund och botten faktiskt fantastiskt. Sedan förstår jag att man kan vara orolig, och som jag sa håller jag med om att det här självklart ska finansieras permanent. Där verkar ordföranden dock inte riktigt känna att han litar på oss, men jag tror att vi kommer att bevisa att han har fel i detta.

I denna tid ska vi självklart använda styrkan i de offentliga finanserna. Jag vet inte hur många gånger jag både i opposition och nu har fått frågor om att statsskulden är så väldigt låg. Många nationalekonomer tyckte för några år sedan att det var ett problem att den var låg. Vi borde investera och låna till det ena och det andra. Då sa jag: Kom tillbaka efter nästa kris!

Det var strax innan pandemin. Då kunde den förra regeringen tillsammans med riksdagen snabbt göra enormt stora satsningar för att rädda både jobb, företag och människor från det som då hände. Vi använder styrkan i vår ekonomi. Det gör vi också nu, när vi bygger försvar och rättsväsen.

Jag tror att Lars Heikensten var inne på frågan om hur skuldsättningen enligt prognos kommer att se ut åren framöver. Den kommer alltså fortfarande att vara väldigt låg. Det är min poäng. Jag tror faktiskt att flera i oppositionen håller med, även om det inte alltid låter så i diskussionen. Den kommer att vara fortsatt låg. Det är det här som är poängen. Vi använder nu styrkan till att göra rätt saker. Det är just därför jag menar att Sverige är unikt, och vi är i en unik situation.

Nu tänker jag de sista minuterna ta mig från ramverket och diskussionen om det till lite konjunkturpolitik. Först vill jag säga att konjunkturpolitik i det

här läget såklart är väldigt speciellt. När det gäller finanspolitik hade vi i det läge då jag fick det här jobbet en inflation på 10 procent och turbulens i världen.

Jag hörde också ordföranden tala om att det alltid finns osäkerhet. Det stämmer, men något jag tycker har varit nytt i ekvationen de senaste åren är oförutsägbarheten. Trump är typexemplet på det. Han skapar inte bara osäkerhet utan också oförutsägbarhet. Jag kommer tillbaka till det snart.

I det läget måste man såklart också hantera finanspolitiken. De första två åren bestämde sig våra fyra Tidöpartier för att ha en återhållsam budget för att vi ville bekämpa inflationen. Vi stöttade hushåll, och det var elstöd och annat. Vi höll trots att konjunkturen var på väg ned dock tillbaka av den enkla anledningen att inflationen skulle komma ned. Som en av Riksbankens direktionsledamöter har sagt var det ett grupparbete. Riksbanken, finanspolitiken och parterna tog ett stort ansvar. Det är viktigt och rätt.

Sedan kom vi till slutet av 2024. Då såg vi att en återhämtning började ta fart. Denna lågkonjunktur hade från början att göra med räntekänslighet, eftersom hushåll och företag i Sverige är väldigt räntekänsliga och har korta bindningstider. Alla kanske inte tycker att det är mycket om man går från 1 till 5 procent i ränta – om man var med på 70- och 80-talen – men om man har ett stort lån, som väldigt många har, är det klart att det blir otroligt tufft och tungt för många. De som hade det tufft innan, med knapp ekonomi och små marginaler, upplevde såklart en väldigt tuff tid.

Jag fick en del kritik för att jag sa att inflationen är bekämpad. Det är först och främst Riksbanken som ska kalibrera den. Konjunkturpolitiken kan ju användas på olika sätt. Man måste alltid fråga sig vilken typ av lågkonjunktur vi befinner oss i och vad lågkonjunkturen beror på.

När Donald Trump steg in på scenen och skapade oförutsägbarhet var det tydligt att svenska hushåll blev väldigt försiktiga. Det fanns flera skäl till detta. Människor kanske precis hade varit i en situation där de hade fått se sina besparingar gå till att betala bolånekostnaderna. Många hade också investerat pengar i fonder eller aktier och såg att börsen hoppade upp och ned. Det han gjorde då kostade svenska folket väldigt mycket. Det kostade självklart för svensk ekonomi i stort, men det var ändå värre för medborgarna. Det skapade en oro.

Det som hände då var att den återhämtning som vi såg i slutet av 2024 bröts och lågkonjunkturen blev ännu mer utdragen. Sverige har inte haft en sådan här lågkonjunktur på oerhört länge – ni får gärna berätta för mig när det senast hände. Däremot har vi haft mer krisartade situationer, som finanskrisen eller pandemin, då bnp har fallit snabbt och sedan gått upp igen. Detta resurstapp är ungefär i paritet med finanskrisen men mer utdraget.

Därför var det väldigt enkelt ur mitt perspektiv och ur våra fyra partiers perspektiv: Nu måste vi se till att hushållen får framtidstro och vågar konsumera. Det är den inhemska efterfrågan som är huvudorsaken till lågkonjunkturen. Att bryta den var det primära. Det är därför vi sänker skatten

på arbete. Dessutom tycker många att det är vettigt att man faktiskt får behålla mer av sin lön.

Knappt hälften av de här skattesänkningarna är tillfälliga. De är till för att hushållen ska få mer pengar i plånboken och våga tro på framtiden och därmed till för att öka köpkraften. Det är ju det som den här konjunkturpolitiken handlar om.

Man kan absolut diskutera multiplikatoreffekter; det brukar jag göra med tjänstemännen på Finansdepartementet. Man bör dock komma ihåg att detta inte är någon exakt vetenskap, för multiplikatoreffekterna är tagna ur ett visst sammanhang. Vi måste veta vilken konjunktur vi befinner oss i och hur multiplikatoreffekten för en investering i offentlig sektor ser ut i dag jämfört med för tio år sedan.

Summa summarum är jag övertygad om att det var rätt att göra detta för att få fart på ekonomin. Det är just därför vi beräknas ha runt 3 procents tillväxt i år, vilket är högre än väldigt många andra EU-länder.

Kan det hända någonting som gör att det här bryts? Det kan det absolut, men vi ska göra vad vi kan för att bygga skyddsmurar och skyddsvallar så att svensk ekonomi och svenska folket klarar ytterligare utmaningar, till exempel med koppling till en amerikansk administration eller någon annan, om sådana skulle uppstå.

Jag har hört ett väldigt högt tonläge från oppositionspartierna. Jag har läst budgetmotionerna för i år. Miljöpartiet står för att man vill lånefinansiera; det tycker jag är helt rätt. Då har man väldigt stora underskott. Andra partier får det att låta som att de inte vill låna till någonting, men de har ändå underskott. Den som tittar på 2028 – vilket man ska göra, för budgeten gäller ju för 2026, 2027 och 2028 – ser att alla de fyra oppositionspartierna har ett negativt finansiellt sparande. Jag vill bara poängtera att de flesta står bakom investeringarna. De flesta står bakom mycket av det som görs, även om man i debatten kan försöka få det att låta som någonting annat.

I Lars Heikenstens underlag står det att vi inte har råd med några reformer. Jo, det har vi. Det finns mycket pengar i Sverige; det är en stor ekonomi. Man kommer dock att behöva prioritera och finansiera.

Mikael Damberg (S): Dagens diskussion om Finanspolitiska rådets rapport är viktig. Man kommer med den kraftigaste kritiken någonsin mot en regering, oavsett dess färg, om hur denna regering hanterar ramverket. Det är väldigt viktigt att vi tar denna fråga på allvar. Att Sverige i dag har starka statsfinanser betyder inte att Sverige i framtiden kommer att ha starka statsfinanser.

Jag och finansministern ska inte ha en debatt nu; det har vi i andra sammanhang. Det här är en utfrågning. Men jag vill kommentera att väldigt mycket av finansministerns resonemang handlar om framtiden – om diskussionerna om hur ramverket utvecklas och om lånefinansiering av försvaret. Då ska det göras prioriteringar. En lika allvarlig del av kritiken från Finanspolitiska rådet handlar ju om nuet – om budgeten för i år. Man ökar ju

inte sin trovärdighet när det gäller att kunna göra prioriteringar framöver om man inte orkar göra prioriteringar i dag. Summorna växer dessutom ganska dramatiskt framöver.

Det var en lite polemisk kommentar till detta. Det har att göra med att kritiken inte bara handlar om det långsiktiga och framåtsyftande. Det är en del av kritiken, men den handlar också om budgetavvägningen här och nu. Det tycker jag är viktigt att påpeka.

Jag har en fråga till finansministern. Både Riksrevisionen och Finanspolitiska rådet menar att det inte finns någon redovisning från regeringen när det gäller åtgärdernas effekt på konjunkturen. Den kunskapen finns naturligtvis på Finansdepartementet. Finansministern sa själv att multiplikatorfrågan diskuteras. Det borde vara rimligt att redovisa detta i ett budgetsammanhang. Kan det ha någonting att göra med det som Finanspolitiska rådet skrev om att ineffektiva reformer försämrar de offentliga finanserna? Om regeringen hade varit öppen och transparent med effekterna av sin konjunkturpolitik hade det kanske inte varit tillräckligt motiverat i alla delar. Det kanske hade drivit stora underskott.

Jag har också en fråga till er i Finanspolitiska rådet. Ni skriver kaxigt om ineffektiva åtgärder för att bekämpa arbetslösheten och ta Sverige ur lågkonjunkturen. Vad skulle ni vilja ha i stället? Vad skulle vara mer träffsäkra åtgärder för att ta Sverige ur lågkonjunkturen och få ned arbetslösheten?

Oscar Sjöstedt (SD): Herr ordförande! Min fråga gäller betydelsen av skuldankaret som en del av ramverket. Rådet skriver att det är osannolikt att skuldnivån kommer att nå den övre gränsen för skuldankarets intervall under de närmaste åren. Enligt både regeringen och Konjunkturinstitutet beräknas skulden öka till drygt 36 procent de kommande åren, vilket är väl inom toleransintervallet på 35 procent plus minus 5 procent.

Om man tittar på det internationella samfundets förtroende för de svenska offentliga finanserna och för Sverige i största allmänhet vid en given tidpunkt, är det då viktigare att ha en skuldsättning som ligger på en låg och stabil nivå – alltså väl i nivå med målet – än huruvida staten har haft ett överskott eller ett underskott under ett givet budgetår? Vilken av dessa två saker kan antas ha störst påverkan på exempelvis marknadsräntor och sådana saker? Är det huruvida staten har haft ett överskott eller ett underskott under ett enskilt år eller att man har en varaktigt låg och hållbar skuldsättning? Frågan ställs såklart utifrån kontexten att vi har en påtagligt lägre skuldsättning i dag än vad vi hade mot slutet av den förra mandatperioden. Detta är min huvudfråga, och jag hör gärna kommentarer både från finansministern och från Finanspolitiska rådet.

Jag har även en mycket kort sidofråga. Ni i rådet skriver ju en del om den så kallade gasen i pensionssystemet, som Pensionsgruppen är överens om att införa. Ni skriver att de ekonomiska effekterna av förslaget är omfattande och att de samlade utdelningsbara överskotten kan komma att bli mycket stora. För

min del skulle det vara ganska goda nyheter om det blir så, för det skulle betyda att pensionärerna får mer i sina plånböcker. Har ni gjort några egna beräkningar som pekar på att balanstalet, som det handlar om, kommer att landa avsevärt högre än 1,15, som vi har landat i?

Ordföranden: Jag tar själv frågan för Moderaternas räkning.

Jag vill börja med att säga att jag tycker att den debatt vi har haft i veckan sedan rådet släppte sin rapport har varit bra. Man behöver inte tycka lika om allting, utan det viktiga är att vi har den här debatten och att den är öppen och transparent.

Jag kommer att vara lite polemisk. Jag noterar ett högt tonläge från oppositionen, vilket jag kommer att komma tillbaka till i mina frågeställningar.

Jag tolkar det som att kritiken från Finanspolitiska rådet har tre delar. Den allvarligaste, som jag ser det, handlar om att vi lånar till försvarsuppbyggnad och Ukrainastöd. Detta ligger utanför ramverket och görs helt enkelt med lånade pengar. Jag noterar att statsskulden hålls låg – väl inom skuldankarets övre toleransintervall – trots att detta görs. Jag noterar också att åtta av riksdagens åtta partier står bakom Ukrainastödet och att vi lånar till det. Jag har inte hört någon säga något om det. Jag noterar vidare att åtta av riksdagens åtta partier står bakom försvarsuppgörelsen; det finns inga åsiktsskillnader där. Jag noterar att hela oppositionen, som finansministern visade, har lika höga eller högre utgifter i år och de kommande åren i de skuggbudgetar man lägger fram.

Detta leder fram till min frågeställning. Jag skulle vilja höra Finanspolitiska rådets ordförande Lars Heikenstens syn på detta. Alla partier är överens om alla de här sakerna. Är då rådets kritik bara riktad mot regeringen, eller är den riktad mot hela det politiska spektrum som gemensamt vill göra de här sakerna med styrkan i ramverket? Jag vill också gärna ha finansministerns syn på detta.

Jag hade förmånen att sitta med när vi gjorde upp det finanspolitiska ramverket. Sex av åtta partier landade i balansmålet. Alla åtta partier står bakom att vi ska ha ett ekonomiskt ramverk.

Jag var också med när vi gjorde överenskommelsen om försvaret. Jag vill påminna om att oppositionen ville låna ännu mer pengar till försvarsuppbyggnaden. Jag tänker inte läcka hemliga saker från förhandlingsrummet, men ni drev detta även utanför förhandlingsrummet. Nu ser vi hur den här diskussionen ser ut i dag. Min fråga till Finanspolitiska rådets ordförande är därför: Är det här en inlaga mot det gamla ramverket snarare än mot det nya och mot vart det politiska systemet har gått? Är den här kritiken i så fall riktad mot hela det politiska spektrumet och inte bara mot regeringen?

Lars Heikensten, Finanspolitiska rådet: Jag börjar med Oscar Sjöstedts fråga om huruvida det är värst med underskottet eller med skulden.

Jag tror inte att det är storleksordningen på skulden, eller på underskottet, som är problemet för de finansiella marknaderna i det här läget, när vi ändå

har en så pass god situation jämfört med de flesta andra länder. Det handlar snarare om vilka funderingar det väcker mer långsiktigt kring hållbarheten i hela systemet. Jag tror att det var Edward Riedl som var inne på att vi håller oss väl inom ramarna för skuldankaret. Som jag påpekade är det dock väldigt mycket som ska uppfyllas för att vi ska göra det. Det finns redan nu funderingar där ute kring hur kärnkraften kommer att hanteras i det här sammanhanget. Detta åskådliggör tydligt att allting inte är lugnt.

Jag kan personligen tro på Elisabeth Svantessons ambition att klara att finansiera detta under de närmaste åren på det sätt som är tänkt, men det är samtidigt svårt att förstå varför det skulle vara enklare att åstadkomma finansiering för försvaret om två år än vad det är just nu. Som jag var inne på kanske inte allting hade behövt finansieras; det kanske hade varit möjligt att finansiera en del. Storleksordningen är inte värre än att till exempel sänkningen av jobbskatteavdraget är av motsvarande storlek.

Man tycker sig ha råd att göra saker utöver detta. Det kanske hade varit klokt att inte göra det utan i stället hålla igen och försöka få en annan sammansättning i konjunkturpolitiken.

Jag går vidare till Edward Riedls fråga om vad kritiken riktas mot. Vår uppgift är primärt att granska den politik som regeringen för. I det pressmeddelande som vi skickade ut markerade vi vid ett par tillfällen att det råder stor enighet om betydande delar av detta. Som jag var inne på är det kluvet. Jag har ofta tyckt att det är bra med enighet, men här finns det alltså enighet om att bryta mot ramverket. Som vi var inne på i en kommentar som vi skrev till ramverksdiskussionen tycker vi att det hade varit bättre att göra ett försök att i alla fall göra en grov uppskattning. Man visste ju även då att man stod inför stora investeringsbeslut, och det hade varit rimligt att i den diskussionen pröva om man skulle ha ett underskottsmål, om man var inne på att göra så här stora satsningar. Det hade varit rimligare än att först fatta beslut om någonting och med detsamma gå emot det.

Annika Sundén, Finanspolitiska rådet: Jag tar frågan om åtgärderna, effekterna på konjunkturen, arbetsmarknadspolitiken och vad rådet anser att man skulle ha gjort i stället.

Arbetsmarknadspolitiken är någonting som vi har analyserat under flera år. Vi står fast vid vår kritik mot jobbskatteavdragen som en effektiv sysselsättningsåtgärd. Drivkrafterna till arbete är redan starka för de allra flesta på arbetsmarknaden. De personer som står utan arbete, framför allt de som har stått utan arbete länge, behöver helt andra insatser. Vi menar att arbetsmarknadspolitiken mycket mer måste handla om intensiva förmedlingsinsatser, arbetsmarknadsutbildning och yrkesutbildning på kommunal nivå samt subventionerade anställningar. Arbetsförmedlingen behöver få rätt förutsättningar för att kunna genomföra en sådan arbetsmarknadspolitik. Regeringens egna beräkningar när det gäller jobbskatteavdraget visar ju att det har små sysselsättningseffekter.

När det gäller den temporära momssänkningen känner vi i rådet oro för huruvida den verkligen kommer att bli tillfällig. Risken med den här typen av skattesänkningar är ju att de blir permanenta. Dessutom innebär detta en ytterligare snedvridning av skattesystemet. En sådan snedvridning försvårar det som är behövt, det vill säga en reform av skattesystemet mot ett enhetligt skattesystem. Sänkningen av matmomsen försvårar detta.

Vi har förståelse för att man vill stötta hushåll som har en svår situation. Vi har inte gjort någon vidare analys av vilka åtgärder det skulle kunna handla om, men ekonomer brukar rekommendera att man riktar åtgärder mot de grupper som verkligen behöver dem, till exempel via bostadsbidraget. Det hade varit en bättre väg framåt.

Jag kan också kommentera det som sades om jobbskatteavdragets storlek. De ytterligare permanenta försvarsutgifter som behöver finansieras till följd av Natokravet uppgår till 15 miljarder per år under den här mandatperioden. Det motsvarar ungefär jobbskatteavdraget. Det är den kombinationen som vi tycker är anmärkningsvärd. Man har inte gjort den politiska prioriteringen, och precis som Lasse var inne på kommer den inte att bli enklare framöver. Vi vet ju inte hur finansieringsbanan ska se ut; det har inte presenterats. Däri ligger vår kritik.

Oscar Sjöstedt ställde även en fråga om gasen. Vi har inte gjort någon egen analys av det här förslaget. Det bygger på en utredning som är över 20 år gammal. Det vi konstaterar i vårt remissvar är att man för en så här stor förändring behöver göra en betydligt noggrannare analys. Den här utredningen hade helt andra direktiv. Det har hänt väldigt mycket i pensionssystemet. Vi har lärt oss mycket mer om hur balanseringen fungerar.

Det är otydligt vilka fördelningseffekter detta förslag får. Om man vill stärka pensionerna kanske det finns andra sätt att göra det på. Vi tycker inte att man ska genomföra den här reformen utan att göra en grundläggande analys av vad den skulle innebära och vilka alternativ som finns när det gäller att använda överskottet.

Finansminister Elisabeth Svantesson (M): Jag tror att kärnan i min kritik mot rådet ligger i det som Lars Heikensten säger när han uttrycker att vi, och de åtta partierna, bryter mot ramverket. Det är den lagstiftande församlingen som äger ramverket; det är inte av Gud givet, som jag brukar säga.

Det är dessutom så att man kan göra avvikelser. Nu har åtta partier kommit överens om att detta är en helt exceptionell situation. Vi har ett krig i vårt närområde och måste snabbt bygga upp. Självklart påverkar det annat om man direkt finansierar detta. Det var en avvägning som alla partier gjorde.

Jag tror alltså att detta är kärnan. Det handlar inte om att bryta mot ramverket. Vi kommer att komma tillbaka till det. Vi har också i budgetpropositionen för 2026 visat att det handlar om att komma tillbaka till balans. Det är ett balansmål vi ska ha de kommande åren.

Jag ska säga en sak till; sedan ska jag inte vara så polemisk mot Finanspolitiska rådet. ”Bortrövat” var faktiskt ett väldigt starkt ord att använda. Åtta partier skulle ha bortrövat möjligheten för framtida regeringar. Jag kände att det ordet inte passade in i rapporten, men det kanske är bra med lite stuns och att det finns någonting att reagera på. Nu börjar alla i rådet att googla och söka i dokumenten – vi kan ta det senare.

Mikael Damberg ställde en klok fråga om konjunkturpolitik. Som jag sa är detta inte någon exakt vetenskap. Konjunkturpolitik innehåller självklart bland annat utbildning, om många är arbetslösa. Detta har vi också med i våra budgetar. Vi vet – och visste – att lågkonjunkturen blir utdragen därför att den inhemska efterfrågan är låg. Att efterfrågan är låg beror på att konsumenter inte riktigt vågar, vilket i sin tur leder till att många småföretagare runt om i Sverige får det tufft. Stockholm är lite av ett undantag, men om man bor utanför Stockholm, i till exempel Lindsberg eller Örebro, har man sett att restauranger, hotell och andra har haft det väldigt tufft på grund av att efterfrågan har varit låg. Man har inte vågat konsumera, trots att många har haft pengar, utan man har väntat. Det har påverkat jobben, sysselsättningen och företagen.

Huvudsyftet var att bryta lågkonjunkturen. Man kan diskutera sysselsättningseffekterna av jobbskatteavdraget, men det här handlade också om att människor skulle få pengar i plånboken. Det går att välja olika sätt. Jag har full respekt för att man kan rikta in sig på barnbidraget i stället för att sänka skatten för dem som jobbar eller på pensionen, men det handlade – och handlar – om att få ut pengar i ekonomin.

Nu har den här budgeten börjat verka. När vi lade upp den var vi i förra årets läge, med en Trump som var helt oförutsägbar. Jag tror att många här inne, från vänster till höger, kan känna igen sig. Vi måste bryta konjunkturen. Folk måste komma tillbaka till arbete. Vi måste se till att få fart på ekonomin. Det står en del i budgetpropositionen om multiplikatorer, mer kvalitativt beskrivet. Detta är inte någon exakt vetenskap, och därför tror jag att man ska vara väldigt försiktig med att säga exakta siffror. Det finns olika multiplikatorer för olika insatser. Det är inte alltid man får prata om detta!

Jag vill säga något kort om skuldsättningen. Den är självklart en väldigt viktig faktor, särskilt för ett land som Sverige, som är så otroligt beroende av handel och interaktioner med andra länder. Låg skuldsättning ökar förtroendet för Sverige som investeringsland. Även politisk stabilitet, som Sverige har, ökar förtroendet för Sverige som investeringsland. Framför allt behöver vi inte betala så himla mycket i räntor. I några av USA:s budgetar under de senaste åren har räntekostnaderna varit den näst största utgiften. Räntekostnaderna har varit högre än kostnaderna för Medicare och högre än försvarsutgifterna.

Då tänker rådet att risken är att vi hamnar där igen, och jag förstår det. Jag är dock övertygad om att alla här inne vet att orsaken till att vi i Sverige, oavsett regering, har klarat många tuffa situationer är att vi har ett ramverk som vi håller oss till. Vi är nogga med att inte lämna över detta till nästa generation.

Som ni såg kommer skulden inte att vara så hög. Däremot skulle jag inte kunna lägga mig och sova om kvällen om jag inte visste att vi gör allt för att bygga ett starkt försvar. Det spelar ingen roll om skulden är 35 eller 55 om vi invaderas av ett annat land.

Jag vill säga till rådet att vi permanent har höjt taket för bostadsbidraget. Det är första gången sedan 1997 som detta sker, och jag tror att det kommer att få en bra effekt. Jag håller helt med om att man måste göra sådant som gör att hushållen får ut pengar snabbt samtidigt som man på olika sätt stöttar dem som har det allra tuffast. Bostadsbidraget är ett väldigt bra sätt att göra det.

Martin Adahl (C): Herr ordförande! Jag vill i synnerhet tacka Finanspolitiska rådet för rapporten och presentationen. Till dem som lyssnar eller tittar vill jag säga att det här inte är någon inlaga, utan det är en granskning av Sveriges statsfinanser som vi välkomnar. Jag blir lite orolig när man skakar av sig detta.

Eftersom ingen har sagt det vill jag också påpeka att Finanspolitiska rådet uttryckligen säger att stöd till Ukraina ligger utanför det som de är kritiska mot och att det är motiverat under denna korta period. Jag ville ha det sagt, för det rådde lite osäkerhet ett tag.

När Centerpartiet i höstas lade på bordet att den här budgeten borde ha ett reformutrymme som är 10 miljarder mindre avfärdades det som en dålig idé. När vi nu står inför granskningen säger regeringen att pengarna är slut. Jag kan förstå att det finns en skepsis från rådet gällande huruvida man kan nå sina ambitioner. Man har haft allt större budgetar, och varje ny prognos från regeringen har varit överoptimistisk. Nu står man med hög arbetslöshet och låg tillväxt. Det är kanske inte alls så konstigt att rådet har den här kritiken.

Jag undrar om det finns någonting som finansministern är beredd att på allvar ta till sig i stället för att bara prata om oppositionen. Jag ifrågasätter dessutom bilden, i alla fall för vår del. Är hon beredd att ta till sig lite av kritiken i stället för att prata om alla andra?

Jag har också frågor till Finanspolitiska rådet. I er rapport skriver ni – och ni sa också här – att budgeten sätter finanspolitiken i det stabiliseringspolitiska förarsätet. Jag vill få detta lite förtydligat, apropå något som ni sa i samband med presentationen. Är det här underskottet det största på 30 år, förutom under pandemin? Menar ni att det kan ha legat i vägen för möjliga räntesänkningar från Riksbanken eller att det kan ha lett till att räntesänkningar kom senare än vad de annars hade gjort? Kan det ha legat i vägen för en mer expansiv finanspolitik från Riksbanken som hade kunnat komma hushållen till del? Hur väl rimmar det i så fall med regeringens påstående att man har kämpat mycket hårt med inflationsbekämpningen? Jag vill att ni förtydligar det lite.

Jag har ytterligare en fråga till rådet. Kan det finnas en risk för att de väldigt stora kärnkraftssubventioner som regeringen planerar antingen inte blir av eller inte går att klara av med den typ av statsfinanser som vi har just nu?

Slutligen vill jag ha sagt, eftersom det pratas om försvarsförhandlingarna, att det absolut rådde enighet om att det viktigaste var att snabbt öka resurserna

till försvaret. Vi var dock också många som ville se en tydligare och tidigare bana för hur just den här finansieringen skulle fasas in. Vi kan ha helt olika syn på hur det ska finansieras, men banan skulle ha varit tydligare och tidigare. Efterlyste ni i rådet detta?

Hans Eklind (KD): Även jag vill tacka Finanspolitiska rådet för rapporten. Jag vill också tacka finansministern för hennes kommentarer till densamma.

Det är alltid svårt när man kommer in lite sent, för frågor har redan formulerats. Jag tog därför det säkra före det osäkra och tänkte: Finns det någonting som ingen annan frågar? Jag valde att fokusera på kapitel 4 i rapporten, som handlar om underhållsskulden på statliga vägar och järnvägar.

Ni konstaterar från rådets sida att här har man nu gjort en rejäl satsning.

Jag brukar kalla infrastrukturen för ekonomins blodomlopp. Det innebär att jag är av den åsikten att det kostar också att inte göra någonting. Mälardalsrådet har exempelvis pekat på att förseningar och trängsel och så vidare kostar uppemot 6 miljarder kronor bara i deras region. Sedan vet alla som pendlar, som jag som bor i Örebro, att man inte blir så benägen att åka tåg om inte tågen kommer fram i tid.

Den här regeringen har nu satsat nästan 1 200 miljarder kronor på den kommande planperioden, och hälften av det går till underhåll. Rådet konstaterar att Trafikverket får de pengar som de kan omsätta i handling.

Utifrån det generella uppdrag som Finanspolitiska rådet har att analysera och bedöma huruvida regeringens åtgärder ”ligger i linje med vad som krävs för en god, långsiktig uthållig tillväxt”, som det står i rådets arbetsdefinition, hur ser rådet på satsningen som görs på just statliga vägar och järnvägar? Ligger det i linje med detta? Det framgår inte tydligt av er rapport.

Ni skriver i slutsatserna: ”Sammantaget har hanteringen av underhållsskulden för de statliga vägarna och järnvägarna gått i rätt riktning.” Då är min fråga: Med tanke på att rådet väljer att lägga sig på den nivån, är det något som rådet saknar, som borde ha gjorts? Eller är det en prioritering som borde ha gjorts annorlunda? Det framgår nämligen inte.

Det enda jag konstaterar när jag läser lite mer noggrant vad ni skriver är att ni tycker att det är viktigt att ha fortsatt kostnadskontroll. Det är en anmärkning som jag ser. Men jag skulle gärna vilja fråga: Ligger det som regeringen gör på infrastrukturområdet i linje med tillväxten? Och är det så att det saknas något tycker jag att det hade varit klädsamt att nämna det i rapporten.

Janine Alm Ericson (MP): Herr ordförande! Jag tackar rådet för rapporten. Den innehåller väldigt mycket intressant och mycket av sådant som Miljöpartiet tidigare har framfört som kritik. Det här att finanspolitiken inte respekterar ramverkets principer handlar ju mycket om att man helt enkelt inte redovisar den underskottspolitik som man faktiskt bedriver.

Vi var också med i diskussionen om att se över målnivån. Vi var ett av två partier som tyckte att vi i stället för ett balansmål skulle ha ett underskottsmål.

Vårt argument för det var att vi behöver göra stora klimatinvesteringar. Men vi står självklart också bakom försvarsutbyggnaden, som vi också diskuterar här. Däremot måste jag säga att vi tyckte att man snarast skulle börja finansiera den med en beredskapsskatt för att inte bara låna till det som måste göras.

Vi förde ju diskussioner, regeringspartierna och vi andra, och var väldigt övertygade om att vi skulle hålla fast vid ett balansmål – fram till presskonferensen, ungefär. Då gick nästan alla partier ut och sa att vi också måste ha investeringar i till exempel tåginfrastrukturen, som ju också är klimatinvesteringar.

Jag skulle vilja passa på att fråga varför regeringen inte ville vara tydlig i översynen och lägga fram en modell som öppet hanterar just underskotten och de lån som vi nu ändå måste ta i stället för att som nu ha ett balansmål på papperet men med lånefinansiering vid sidan av.

Jag hoppas att den här diskussionen om rådets rapport kan göra att vi kan få en förnyad diskussion om det här. Jag vet inte om ni läste DN i går. Där står det klart att klimatförändringarna kostar 45 miljarder euro per år redan nu, och det kommer att bli värre. Det är en diskussion som vi ser fram emot att kunna ha.

Lars Heikensten, Finanspolitiska rådet: Jag kan börja med Martin Ådahls fråga om penningpolitiken.

Som jag var inne på här är det svårt för mig att utan inblick fördela någon sorts skuld mellan penningpolitik och finanspolitik. Jag kan bara observera ett utfall som jag inte tror är idealiskt.

Jag vet av egen erfarenhet att det är möjligt att prata om sådana här saker och komma överens om ett synsätt och implementera det och sedan låta det få konsekvenser för bägge politikområdena. Hela senare delen av 90-talet gick det till på det sättet. Då kunde vi sanera statens offentliga budget samtidigt som vi höll så låga räntor som vi bedömde var möjligt.

Rent principiellt är det naturligtvis så att om vi spår på efterfrågan och får mer fart i ekonomin får vi normalt sett ett högre inflationstryck. Att ha en mer expansiv finanspolitik innebär normalt sett att man har ett ränteläge som är högre än vad man annars skulle ha. Men jag kan inte ge mig in på exakt hur det skulle ha varit i den här situationen.

Det vi har nu är början på den diskussion om samspelet mellan penning- och finanspolitik som vi förra året konstaterade att man har anledning att ha i något forum. Då tyckte jag att vi kunde börja ta upp det. Det rådde något slags enighet om att det var lämpligt att göra det. Men vi söker oss fram lite grann. Jag tror inte att vi kan titta på några andra länder och se exakt hur de gör, utan vi får börja så sakteliga och göra så gott vi kan i de här frågorna. Då menar jag inte bara rådet utan även finansutskottet.

När det gäller kärnkraften ska jag inte ge mig in på om det går att göra eller inte går att göra. Men jag kan konstatera att det egentligen är en typ av satsning som inte är permanent till sin karaktär utan tillfällig och därför skulle gå att

lånefinansiera. Därför är det naturligt att folk tar upp frågan: Jaha, ni har redan bestämt er för att lånefinansiera satsningarna på försvaret, som kanske inte kan uppfattas som tillfälliga. Sedan har ni framför er ytterligare projekt som kräver finansiering. Det väcker frågor, helt enkelt.

Kort om Janine Alm Ericsons kommentar om det här med beredskaps-skatten: Vi vill med flit inte ge oss in på exakt hur man skulle ha hanterat det hela eller vad man skulle ha vidtagit för särskilda åtgärder eller inte. Vi vill bara påpeka att det hade varit rimligt att på något sätt visa att man är beredd att börja finansiera nu och inte bara skjuta på det hela.

Annika Sundén, Finanspolitiska rådet: Då ska jag svara på frågan om underhållsskulden. Det är första gången vi gör det här och har fått det i vår instruktion.

Det vi konstaterar är att nu görs mycket rätt. Det är på rätt väg, och man satsar de resurser som behövs på underhållsskulden. Men det har inte gjorts tillräckligt tillbaka i tiden. Det är också skälet till att vi har skulden för järnvägar och vägar.

Att man inte har gjort tillräckligt bakåt i tiden handlar om att fram till 2015 fanns det inte tillräckligt med data för att kunna göra de här investeringarna. Inte heller fick Trafikverket tillräckliga resurser för just underhåll. Nu får Trafikverket det, och det tycker vi är bra. Det är därför vi säger att vi är på rätt väg. Man måste fortsätta på det spåret. Det som vi också tycker är bra är att det nu görs samhällsekonomiska kalkyler för att avgöra vilka projekt man ska satsa på. Det är mycket som går i rätt riktning, men det är viktigt att det fortsätter på den linjen.

Sedan ska man vara medveten om att det tar väldigt lång tid. Enligt de analyser som vi har sett tar vägunderhållet ungefär tio år att komma till rätta med, medan järnvägen tar flera årtionden. Det är ett väldigt långsiktigt projekt.

Finansminister Elisabeth Svantesson (M): Tack för frågorna!

Martin frågade mig om det inte finns någonting positivt med denna rapport. Att vi har ett finanspolitiskt råd och en riksrevision som granskar varje regerings budgetproposition är väldigt bra. Det är alldeles självklart. Det betyder inte att man alltid håller med. Det är en del av detta, men vi får alla tänka på att det vi gör nu väcker frågor och tankar och kanske ger några svar. Det är det som är huvudpoängen.

Det är väl också lite av svaret på Janines fråga om varför jag tror att ett balansmål är bättre. Nu var inte jag med i kommittén, utan det var ni som var det, men jag tror att det är bättre än ett underskottsmål därför att det styr rätt. Vi vill ha balans. Sedan har vi några saker som händer just nu som är helt exceptionella, och det är att vi är engagerade i ett krig. Då har vi tillsammans valt den här avvikelserna. Det tror jag personligen är bättre med tanke på det här med Pandoras ask. Det är också bra att Finanspolitiska rådet lyfter att det måste

finansieras permanent. Det är nog flera partier här som ser att det måste det. Vi kommer att presentera våra förslag på just hur.

Ett kort svar till Martin om underskott. Ja, Centerpartiet har 4 miljarder starkare och bättre finansiering än regeringen. Men 4 miljarder i den här budgeten är inte jättestor skillnad. Det vet Martin också, men jag hörde ett högt tonläge om att vi har underskott. Det var det jag reagerade på tidigare.

Kort om räntepolitiken också. Det är som när man utvärderar penningpolitik. Det skulle inte jag ägna mig åt, särskilt inte framåt. Självklart möts jag och Erik Thedéen och pratar svensk ekonomi. Vi har till och med lagt in regelbundna möten i kalendern. Det tror jag inte att en finansminister har gjort på väldigt länge. Vi pratar om detta. Vi möter tjänstemän för att utbyta erfarenheter med mera. Det är alldeles självklart. Men vi har olika roller. Och då ska man komma ihåg att Riksbanken någon gång i början av 2025 signalerade att det nog inte skulle bli några fler räntesänkningar, men vi såg att konjunkturen blev utdragen. Det får man såklart ta till sig av.

Det är alltså inte så att vi möts och gör upp om räntan. Om Finanspolitiska rådet skulle vilja det vill jag ha skriftligt på det till nästa år, höll jag på att säga. Men självklart följer vi och delar information om hur vi ser på ekonomins utveckling och vad som krävs för att få i Riksbankens fall en inflation som är runt målet och i vårt fall en ekonomi som växer, också långsiktigt.

Cecilia Rönn (L): Stort tack för rådets rapport och finansministerns kommentarer!

Jag vill bara påpeka att jag tycker att det är väldigt bra och viktigt att vi har den här ordningen att Finanspolitiska rådet lämnar sin rapport och att vi får möjlighet att ställa frågor och diskutera den. Jag tror att det är en jätteviktig del av hela det finanspolitiska ramverket, som vi kan både reflektera över och lära oss av för att det ska bli så bra som möjligt för Sverige.

Jag tänker att det är viktigt för Sveriges starka position att vi har kunnat dra nytta av vår finansiella stabilitet i de här oroliga tiderna. Stödet till Ukraina och försvarsuppbyggnaden är gemensamma överenskommelser mellan alla riksdagens åtta partier, vilket jag tycker ger en viktig legitimitet till de här avstegen från ramverket. De är inte att föredra under normala omständigheter, men min uppfattning är att det är exceptionella omständigheter som vi står inför.

Det finns också tydlighet om hur stor lånefinansieringen är, när den ska upphöra och när vi ska komma tillbaka till ett balansmål.

Jag har en fråga till Finanspolitiska rådet, lite utifrån det som min kollega Janine pratade om. Om vi i stället hade gått fram med ett underskottsmål när vi satte ramverket i kommittén senast, som Lars Heikensten resonerade om i ett tidigare svar, hade det då inte varit större risk att vår skuldsättning över tid hade ökat ännu mer och riskerat att belasta framtida generationer?

Sedan har jag en fråga utifrån kritiken om balansen mellan Riksbankens penningpolitik och regeringens och riksdagens finanspolitik, som Elisabeth

Svantesson var inne på tidigare. Vi har ju olika roller. Samtidigt har det varit en period med både hög säkerhetspolitisk oro och hög inflation. Då har både penningpolitiken och finanspolitiken behövt fatta svåra beslut under stor osäkerhet i omvärlden.

När Finanspolitiska rådet menar att Riksbanken i normalfallet ska bära huvudansvaret för konjunkturstabilisering, betyder det då att ni anser att Riksbanken borde ha sänkt räntan snabbare eller mer? Hur tänker ni i så fall att regeringen skulle ha kunnat utforma finanspolitiken så att den hade kompletterat penningpolitiken på ett bättre sätt än vi har gjort?

Ordföranden: Då har alla partier haft möjlighet att ställa frågor och komma med synpunkter. Vi hinner slutföra rundan om det bara är väldigt korta frågor, så jag frågar Peder Björk och David Perez om det är väldigt korta inlägg. Ni nickar.

Peder Björk (S): Tack för en mycket intressant rapport! Det uppskattas också att den är väldigt tydlig. Det finns mycket att prata om; det visar också det här samtalet.

Under de senaste åren har vi sett en kraftigt ökad fattigdom i Sverige, inte minst barnfattigdom. Jag tycker att man kan sätta det i ljuset av de prioriteringar som olika partier har gjort under den här mandatperioden. Ni i Finanspolitiska rådet nämner i er rapport just barnfattigdomen och konsekvenser av politiken kring detta. Min fråga till Finanspolitiska rådet är helt enkelt om ni skulle kunna utveckla lite grann vad ni ser där och hur ni tänker kring just den ökande barnfattigdomen och fattigdomen i Sverige.

David Perez (SD): Herr ordförande! Tack till Finanspolitiska rådet för en intressant rapport!

Ett kapitel som jag tycker är intressant är det som Hans lyfte upp här tidigare om underhållsskulden. Den är, tillsammans med försvarets historiska svältkur och för den delen nedläggningen av kärnkraften, ett exempel på saker som medvetet har gjorts som en konsekvens av kortsiktiga politiska beslut med lite eller ingen eftertanke. Skulden har, som rådet säger, fördubblats på ett decennium – detta på tal om kraftord som ”bortrövat”, som finansministern nämnde. Men nu till mina frågor.

Ni spekulerar en del i rapporten. Ni får väl lov att göra det om mina frågor här också. Vi har ett osäkert omvärldsläge nu, med hot om tullar och inte minst tullkrig mot Europa. Om det här hade varit ett faktum, om vi hade haft ett tullkrig med USA, hade ni då vidhållit er kraftiga kritik mot regeringen för en alltför expansiv budget? Jag förstår att det är en spekulativ fråga.

Min andra fråga rör kritiken mot jobbskatteavdraget. Löneökningarna har ju de senaste två åren hållits tillbaka som en konsekvens av att vi bekämpat inflationen, och löntagarna har tagit sitt ansvar för att inflationen ska falla

tillbaka mot målet om 2 procent. Givet denna bakgrund, finner inte rådet att det är rimligt att regeringen med Sverigedemokraterna kompenserar de grupper som har fått stå tillbaka under de senaste åren och som tog sitt ansvar under perioden med väldigt hög inflation?

Lars Heikensten, Finanspolitiska rådet: Cecilia Rönn diskuterade finans- och penningpolitik. Elisabeth Svantesson var också inne på det.

När man sitter i Riksbanken försöker man göra en bedömning av vad andra aktörer kommer att göra, och sedan utformar man penningpolitiken utifrån det. Vet man exempelvis att det kommer att bedrivas en mer expansiv finanspolitik, då begränsar det rimligen ens utrymme att sänka räntan. Men som jag var inne på kan jag inte ha en bestämd uppfattning om hur det här har gått till. Jag bara observerar ett utfall och tycker att det är värt att fundera över det.

Sedan frågade du om ett ramverk med ett underskottsmål hade varit bättre än den modell som man nu har valt. Jag tycker personligen det eftersom det hade varit konsekvent. Då hade man betett sig som ramverket säger.

Jag kan säga apropå det att jag uttryckte mig lite slarvigt när jag sa att ni bröt mot ramverket. Jag uppfattar, och det stod också på min bild, att idén att permanenta utgifter betalas löpande bryter mot ramverkets principer. På den punkten är det en avvikelse, och det är olyckligt.

Jag tror att jag därmed kommenterade också Elisabeth Svantesson. Annika ska kommentera Davids fråga.

Annika Sundén, Finanspolitiska rådet: Jag ska börja med Peder Björks fråga om barnfattigdomen. Det är inte en fråga som vi har analyserat i djupare bemärkelse, utan vi har tittat på regeringens åtgärder.

Vi tog även med bidragsreformen och framför allt bidragstaket. Det ligger utanför BP, men det är något som regeringen går fram med som en sysselsättningsåtgärd. Vi konstaterar då att bidragstaket kommer att ha väldigt små effekter – om några – på sysselsättningen men att det riskerar att öka barnfattigdomen eftersom det slår mot hushåll med många barn och låga inkomster när man sänker deras inkomster.

David Perez fråga är en hypotetisk fråga. Om vi hade haft ett tullkrig hade vi kanske också haft en annan konjunkturutveckling. Vi gör ju vår bedömning utifrån den konjunkturutveckling som är, och alla prognoser visar på att vi kommer att ha stark återhämtning. Givet det tycker vi att det här är en alldeles för expansiv budget med alldeles för stora underskott och, precis som vi har varit inne på i diskussionen, att finanspolitiken sätter sig i förarsätet för stabiliseringspolitiken.

När det gäller att stötta hushållen kan man konstatera att jobbskatteavdraget är ett väldigt dyrt sätt att göra det på. Det är en permanent försämring av de offentliga finanserna. Vi har inte sett några analyser av vilka effekter det har

på konjunkturen. Vill man stötta hushållen – vi var inne på det tidigare – skulle till exempel bostadsbidraget ha varit en bättre väg att gå.

Finansminister Elisabeth Svantesson (M): Jag ska först och främst tacka för den här diskussionen och utfrågningen och tacka både Lars och Annika och övriga i Finanspolitiska rådet för den här rapporten.

Som jag sa är det alltid bra att vi har den här diskussionen och att vi belyser och vänder och vrider. Det betyder inte alltid att vi tycker lika. Det är väldigt sunt i en demokrati att vi kommer till tals på olika sätt.

Jag känner mig väldigt trygg med att den politik vi har lagt fram är väl avvägd. Jag tycker, och många andra experter runt om har också tyckt, att en expansiv budget var nödvändig nu eftersom vi har en tuff konjunktur som måste brytas. Sedan kan man ha olika åsikter om exakt vad som ska vara i den expansiva budgeten.

Jag noterar också att de flesta partier här har en väldigt expansiv budget. Vi är åtta partier som har det, och något av partierna är ännu kraftfullare när det gäller expansivitet.

Slutligen: Bidragsreformen består av många delar. Den viktigaste delen handlar om aktivitet. Jag ser fram emot att vi nu genomför att alla som har ett försörjningsansvar ska vara aktiva på heltid och komma ut, inte låsas in hemma i en förort eller ett villaområde eller var man än är och aldrig gå till jobbet. Det tror jag är den viktigaste delen. Det är också det bästa sättet att bryta barnfattigdom – att barn får se sin mamma och pappa gå till jobbet.

Vice ordförande Mikael Damberg: Med det har det ankommit på mig att tacka och avsluta finansutskottets offentliga sammanträde om Finanspolitiska rådets rapport *Svensk finanspolitik 2026*.

Vi kommer att vilja snabba oss härifrån, så det blir ett snabbt tack till finansministern men också till Lars Heikensten och Annika Sundén för att de har deltagit och producerat årets rapport. Tack!

Ordföranden: Kan vi med detta åtskiljas? Svaret är ja.

BILAGA

Bilder från det offentliga sammanträdet

Bilderna som visades av Lars Heikensten

Bristande respekt för ramverket

- Rådets allvarligaste kritik:
 - Tillfällig lånefinansiering av permanent högre försvarsutgifter.
 - För stort underskott.
 - Konjunkturmässigt alltför expansivt.
- Finansiering skjuts på framtiden, begränsar utrymmet för kommande regeringar.
- Framtida generationer får betala.
- Kortsiktigt politiskt agerande som ramverket syftar till att motverka.

FINANSPOLITISKA RÅDET

Det stabiliseringspolitiska ansvaret vänds uppochner

- Största underskottet på 30 år (med undantag för pandemiåret 2020).
- Ingen redovisning av budgetens effekter på ekonomin.
- Budgeten sätter finanspolitiken i det stabiliseringspolitiska försäret.
- Mycket begränsat reformutrymme kommande år.

FINANSPOLITISKA RÅDET

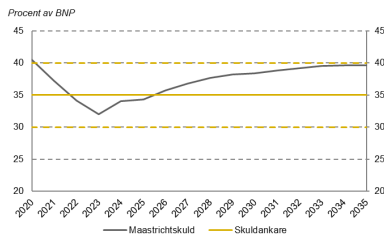
Nya försvarsutgifter behöver inte lånefinansieras

- Anmärkningsvärt med lånefinansiering av permanenta utgifter parallellt med permanenta skattesänkningar.
- Uppenbarligen är lånefinansiering inte nödvändig – ett politiskt val.
- Den samlade budgetprövningen sätts ur spel. Tillfälliga kärnkraftsinvesteringar kunde motivera lån.
- Bristande respekt för ramverkets principer skapar osäkerhet kring de offentliga finansernas framtida utveckling.

FINANSPOLITISKA RÅDET

Låg skuld nu men risker framöver

Maastrichtskuld enligt KI

Denna utveckling förutsätter:

- Inga reformer 2027 och 2028.
- Tillfälliga skattesänkningar förlängs inte.
- Finansiering av försvaret enligt plan.
- Inga ytterligare Ukrainastöd.
- Kärnkraften ökar inte skuldsättningen.

FINANSPOLITISKA RÅDET

Återhämtning efter långdragen lågkonjunktur

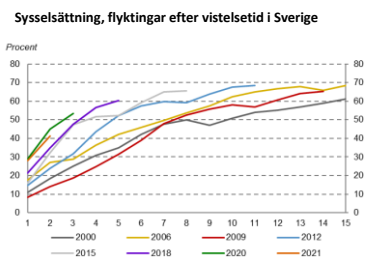
- Svensk ekonomi har utvecklats svagt sedan 2022. Stram penning- och finanspolitik viktiga förklaringar.
- Återhämtning att vänta under 2026 och 2027. Tydliga risker på nedsidan.
- Arbetslösheten är hög, beror till stor del på fortsatt ökning av arbetskraften.

FINANSPOLITISKA RÅDET

Strukturellt stark svensk arbetsmarknad

- I ett längre tidsperspektiv har arbetsmarknaden utvecklats starkt.
- Sysselsättningsgraden bland de högsta i EU.
- Etableringstakten bland utrikes födda snabbare än tidigare.
- Samtidigt viktigt att få ner arbetslösheten:
 - Yrkesutbildningar
 - Intensiva förmedlingsinsatser
 - Subventionerade anställningar

FINANSPOLITISKA RÅDET

Ineffektiva reformer försämrar de offentliga finanserna

- Jobbskatteavdrag och sänkt matmoms kan ge viss stimulansseffekt.
- Jobbskatteavdrag dock ett ineffektivt sätt att öka sysselsättningen, innebär varaktigt försämring av de offentliga finanserna.
- Sänkt matmoms ökar snedvridningarna i skattesystemet, riskerar att permanentas. Försvarar vägen mot enhetligt och effektivt skattesystem.
- Sänkning av arbetsgivaravgift har begränsade effekter på sysselsättningen.
- Detsamma gäller bidragstaket, som även riskerar öka barnfattigdomen.

FINANSPOLITISKA RÅDET

Underhållsskuld för järnvägar hade kunnat undvikas

- Investeringar i infrastruktur har varit jämförelsevis höga i Sverige under de senaste decennierna.
- Underhållet trots det eftersatt, särskilt besvärligt för järnvägen.
- Data saknades fram till 2015 och regeringar har historiskt inte lyssnat på expertmyndigheters bedömningar.
- Kommer ta årtionden att åtgärda underhållsskulden.
- Nu görs mycket rätt. Regeringen har tillfört resurser, större fokus på underhåll.
- Också mer samhällsekonomiskt effektiv selektion av investeringsobjekt.

FINANSPOLITISKA RÅDET

Sammanfattning

- Regeringen uppvisar en bristande respekt för ramverkets principer. Rådets allvarligaste kritik hittills.
- Lånefinansiering av nya försvarsutgifter inte en fråga om nödvändighet. Politiskt val att inte prioritera.
- Berövar framtida regeringar reformutrymme, ökar framtida generationers kostnader.
- Procyklisk budget vänder uppochned på det stabiliseringspolitiska ansvaret.
- Ineffektiva reformer försämrar de offentliga finanserna på både kort och lång sikt.

FINANSPOLITISKA RÅDET

Svensk finanspolitik 2026 Finanspolitiska rådets årsrapport

FINANSPOLITISKA RÅDET

Bilderna som visades av Elisabeth Svantesson

Kommentar till Finanspolitiska rådet

Elisabeth Svantesson, finansminister
19 februari 2026

Regeringskansliet Finansdepartementet 1

Sveriges position är stark

- Bland de starkaste offentliga finanserna i EU
- Marginal till referensvärden i stabilitets- och tillväxtpakten

Offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld ställningsvärden andra kvartalet 2025
Procent av BNP

Land	Ställningsvärde (Procent av BNP)
DK	~30
SE	~35
NE	~45
DE	~65
EUZ7	~85
FI	~90
EA	~95
ES	~105
FR	~120
IT	~145

Källa: Eurostat.

Regeringskansliet Finansdepartementet 2

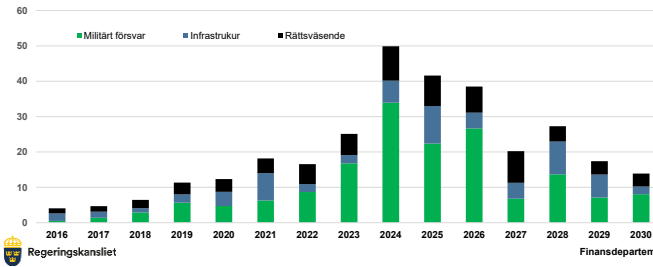
En tid med exceptionella investeringsbehov

- Svåraste säkerhetsläget sedan andra världskriget
- Utbredd grov kriminalitet
- Stor underhållsskuld i infrastruktur
- Utdragen lågkonjunktur till följd av hög inflation och handelskrig

Foto: Johnér Finansdepartementet 3

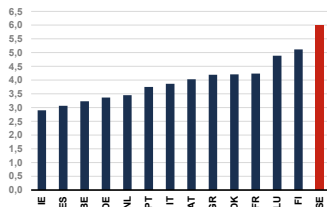
Investeringar i försvar, infrastruktur och rättsväsende

Anslagsförändring mellan år 2016-2030, mdkr

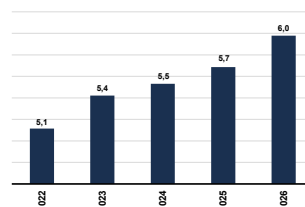
Regeringen gör stora investeringar

Offentliga investeringar 2026 Procent av BNP

Anm.: Avser EU-kommissionens prognos publicerad 17 november 2025.
Källa: EU-kommissionen.
Regeringskansliet

Offentliga investeringar, Sverige Procent av BNP, årsvärden

Anm.: Avser EU-kommissionens prognos publicerad 17 november 2025.
Källa: EU-kommissionen.
Finansdepartementet

Den ekonomiska politiken har brett stöd

Tidplan

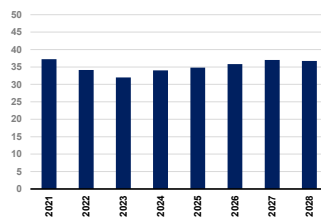
- I budgetpropositionen för 2026 kommer regeringen lämna förslag på ett balansmål som ska gälla fr.o.m. 2027, samt en beskrivning av hur tillkommande utgifter till försvaret och stöd till Ukraina ska hanteras i förhållande till balansmålet.
- Senast före utgången av 2030 ska dels en ny bedömning av det säkerhetspolitiska läget göras, dels en bana för återgång till ett finansiellt sparande i balans i den offentliga sektorn till senast 2035 presenteras.

Ur Överenskommelse om det finanspolitiska ramverket, bilaga till Överenskommelse om Försvaret

Fortsatt stabil offentlig skuldsättning

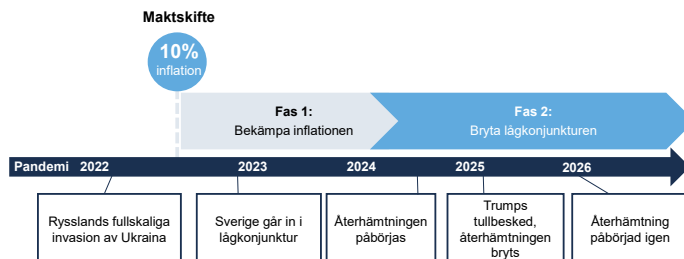
- Offentlig skuld har sedan 2021 legat stabilt inom ramverkets intervall
- Även fortsättningsvis väntas skulden hållas inom skuldankarets intervall

Offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld
Procent av BNP

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar, december 2025

Konjunkturpolitik i faser

Större underskott nästa mandatperiod i budgetmotionerna

Finansiellt sparande 2028, avvikelse från Regeringen
Miljarder kronor

Centerpartiet	-5,0
Socialdemokraterna	-5,2
Vänsterpartiet	-6,5
Miljöpartiet	-32,6

Källa: 2025/26 FiU1.

Planen framåt

- Bred politisk enighet om att investera i försvar, rättsväsendet och infrastruktur
- Sverige behöver nya reformer – kommer kräva finansiering

Foto: Trons/TT

Finansdepartementet 10